

A-17944

**EESTI NSV AMETIÜHINGUTE
IX KONGRESS**

**IX СЪЕЗД ПРОФСОЮЗОВ
ЭСТОНСКОЙ ССР**

RK

**POLIITILINE KIRJANDUS
TALLINN 1949**

2/15025

Sundeksemplar

EESTI NSV AMETIÜHINGUTE
IX KONGRESS

4.—5. APRILLIL

1949

ARUANNE JA OTSUS

15025

A-17944

Seltsimehed!

Eesti NSV ametiühingute IX kongress toimub päevil, mil nõukogude rahvas võitleb edukalt bolševike partei juhtimisel kommunismi teostamise eest meie maal. Viies ellu Lenini-Stalini surematuid ideid, näitavad nõukogude inimesed kõigi maade töötavatele massidele teed vabanemiseks imperialistlikust orjusest, uue elu rajamiseks sotsialistlikel alustel.

Lenini-Stalini partei hiiglasuur organiseerimistöo, üldrahvalik sotsialistlik võistlus sõjajärgse stalinliku viisaastaku täitmise eest nelja aastaga on kindlustanud tööstuse, põllumajanduse ja töötajate materiaalse ning kultuurilise heaolu võimsa tõusu.

Tähelepanuväärset edu on saavutanud sotsialistlik tööstus. NSV Liidu viisaastaku esimese kolme aasta plaan täideti 103%-liselt. NSV Liidu tööstuse sõjajärgne toodangutase on ületatud 18% võrra. Tunduvalt on paranenud tööstuse töö kvalitatiivsed näitajad.

Suurt edu on saavutatud põllumajanduse arendamisel. 1948. aastal ulatus NSV Liidu teravilja kogusaak, vaatamata põuale enamikus Volga-äärsetes rajoonides, peaaegu sõjajärgsele tasemele, teravilja keskmine hektaarisaak aga ületas 1940. a. taseme.

Rahvamajanduse pidev tõus, massikaupade tootmise suurendamine ja toodangu omahinna alandamine löid võimaluse juba 1947. aastal teostada meie maal rahareformi, kaotada kaardisüsteemi, kehtestada toidu- ja tööstuskaupade ühtsed alandatud riiklikud jae hinnad. Käesoleva aasta 1. märtsil viisid NSV Liidu Ministrite Nõukogu ja ÜK(b)P KK lõpule hindade alandamise teise etapi.

Kahekordse hindade alandamise tulemusena võitsid Nõukogude maa töötajad vähemalt 157 miljardit rubla, tõusis märksa nõukogude rubla ostuvõime, paranes rubla kurss võrreldes välisvaluuta kursiga, tõusis tööliste ja intelligentsi reaalpalk, alanesid tunduvalt talurahva kulud tööstuskaupade ostmisel.

Nendes bolševike partei ja Nõukogude valitsuse abinõudes avaldub suur stalinlik, isalik hoolitsus nõukogude inimeste hüvangu eest, rahva eluliste vajaduste igakülgse rahuldamise eest.

Järjekindel rahva elujärje tõstmine, mida tehakse nõukogude rahvamajanduse võimsa tõusu alusel, näitab kujukalt sotsialistliku korra eeliseid võrreldes kõduneva kapitalistliku korraga.

Lääne-Euroopa kapitalistlikud maad ei suuda taastada oma tööstust ja põllumajandust sõjaeelsele tasemele. Kapitalistlikes maades, sealhulgas ka Ameerika Ühendriikides, jätkub toodangu langus, inflatsioon, kasvab tööpuudus, tõusevad tarbekaupade hinnad, rahva elatustase langeb pidevalt. Reaktsiooniline suurvõim otsib väljapääsu sõja-avantüürides, mis aga põrkavad rahvahulkade vankumatu rahutahte vastu.

ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolised otsused ideoloogilise töö kohta, partei juhtimisel läbiviidud diskussioonid filosoofia ja bioloogia küsimustes, antipatriootlike kosmopoliitide grupi paljastamine teatri- ja kirjanduskriitika, filosoofia ja teistel aladel põhjustasid kunstilise loomingu ja teaduslik-teoreetilise töö tõusu.

Silmapaistvat edu stalinliku viisaastaku täitmisel saavutasid ka Eesti NSV töötajad.

Juba 1947. aasta augustis ületas Eesti NSV tööstuse kuutoodang sõjaeelse 1941. aasta kuutoodangu taseme 56% -liselt.

Viisaastaku kolme esimese aasta plaani ületas Eesti NSV tööstus 14% võrra.

Eesti NSV põhiline tööstusharu — põlevkivitööstus on märksa kasvanud. On käiku lastud gaasitehase esimene järk ning nüüd suundub Eesti NSV-st iga päev tuhandeid kantmeetreid gaasi kangelaslinna Leningradi. On käiku lastud kaks võimsat, täiesti mehhaniseeritud kaevandust, rekonstrueeritud vanad kaevandused, taastatud purustatud põlevkiviutmistehased, ehitatud uus võimas elektrijaam.

Varemeist on tõusnud Narva Kreenholmi Manufaktuur, Balti Manufaktuur, Tartu tehas «Võit» ja paljud teised vabrikud ning tehased. Kokku on vabariigis taastatud ja rekonstrueeritud üle 1000 kaitise.

Suuri saavutusi on põllumajanduse arendamise alal. Teravilja-, kartuli- ja linsaadide alal ületas Eesti NSV sõjaeelse taseme. Tõiseid saavutusi on ka loomakasvatuse alal, eriti sovhoosides ja kolhoosides.

Eesti NSV töötav talurahvas on asunud kollektiivse põllumajanduse teele. Juba oma esimesel olemasolu aastal saavutasid meie noored kolhoosid kollektiivse töö tulemusena tunduvalt suuremaid saake kui üksiktalupidajad. Terava klassivõitluse tingimustes külas andsid esimeste vabariigi kolhooside saavutused tõuke põllumajanduse kollektiviseerimise arengu kiirendamiseks. Tänapäevani on vabariigis loodud üle tuhande kolhoosi.

Suuri edusamme on tehtud kultuurilise ülesehitustöö alal. Piisab selle nimetamisest, et õpilaste arv algkoolides, mittetäielikes ja täielikes keskkoolides on võrreldes 1940. aastaga tõusnud

30 000 võrra, üliõpilaste arv kõrgemates õppeasutustes aga 2000 võrra.

Eesti NSV-s on loodud Teaduste Akadeemia, mis ühendab meie vabariigi teadusliku kaadri, kes töötab praegu suure rahvamajandusliku ja teoreetilise tähtsusega probleemide lahendamise alal.

See edu Eesti NSV rahvamajanduse ja kultuurilise ülesehitustöö arendamise alal saavutati tänu vennasvabariikide, eeskätt suure vene rahva tõhusale kaasabile. Need edusammud on Nõukogude valitsuse, ÜK(b) Partei ja isiklikult seltsimees Stalini targa juhtimise ning suure abi tulemus.

Ametiühingud on etendanud ja etendavad silmapaistvat osa sotsialistlikus riigis.

Ametiühingud Nõukogudemaal on töölisklassi kõige massilisemaks organisatsiooniks. Täites Vladimir Iljitš Lenini poolt ülevenemaalisel ametiühingute II kongressil ülesseatud ülesannet — olla kool, valitsemise kool, majandamise kool, kommunismi kool, tömbavad ametiühingud kaasa kümneid miljoneid töötajaid kommunismi ülesehitamisse, koondavad töötava rahva hulgas töölisklassi eelväe — bolševike partei ja seltsimees Stalini ümber.

Nõukogude ametiühingud võitlevad järjekindlalt ametiühingute rahvusvahelise ühtsuse eest, nad võitlevad Ülemaailmse Ametiühingute Föderatsiooni tugevdamise eest, organiseerides leppimatut võitlust reaktsiooni ja lõhestamise jõudude vastu, kelle eesotsas seisavad Ameerika Ühendriikide ja Inglise ametiühingute reaktsioonilised liidrid. Nõukogude ametiühingud koondavad rahvusvahelise ametiühinguliikumise ridu võitlusse rahvavaenuliku sõjasüütajate kliki vastu, püsiva rahu, demokraatia ja sotsiaalse progressi eest.

Nõukogude ametiühingute jõud, nende rahvusvaheline autoriteet seisab selles, et nende tegevust juhib Lenini-Stalini partei, et nad teostavad vankumatult bolševistlikku poliitikat.

«Kõige iseloomustavam meie ametiühingute arenguloos on see, et nad tekkisid, arenesid ja tugevnesid pärast parteid, partei ümber ja sõpruses parteiga».¹

30 aastat tagasi julma kodanliku terrori päevil toimus Eesti ametiühingute I kongress, mis möödus Eestimaa töölisklassi koon-dumise tähe all kommunistliku partei ümber.

Jultunud Eesti kodanlus ajas I Eesti ametiühingute kongressi laiali, areteeris revolutsioonilise töölisliikumise aktiviste ning tappis Irboska rabas 25 kongressi saadikut. Kuid Eesti kodanlus ei suutnud kustutada töölisklassi revolutsioonilist energiat.

¹ J. Stalin, Teosed, kd. VII, lk. 104.

Eesti ametiühingud abistasid aktiivselt kommunistlikku parteid võitluses kodanluse kukutamise ja nõukogude võimu kehtestamise ning tugevdamise eest, võitlesid Suure Isamaasõja päevil õlg õla kõrval kõigi suure Nõukogude kodumaa töotajatega eesti rahva põliste vaenlaste — saksa röövvalutajate vastu.

Sõjajärgsel perioodil, mil nõukogude rahvas teostab rahvamajanduse taastamise ja arendamise stalinlikku programmi, organiseerivad Eesti NSV ametiühingud kommunistliku partei juhtimisel töölisi, insenere, tehnikuid ja ametnikke sõjajärgse stalinliku viisaastaku ennetähtaegsele täitmisele.

Nõukogude võimu aastail on Eesti NSV töölisklassi organiseeritus, teadlikkus, poliitiline ja tootmisalane aktiivsus tohutult kasvanud.

Ühenduses vabariigi areneva industrialiseerimisega on ainuüksi tööstustöölise arv Eesti NSV-s käesolevaks ajaks, võrreldes 1938. aastaga, kasvanud ligi kaks korda. Nõukogude Eesti töölisklassi ja intelligenti organiseeritusest ja poliitilise aktiivsuse tõusust räägib selget keelt asjaolu, et 1938. aastaga võrreldes on ametiühingute liikmete arv kasvanud ümmarguselt 14-kordseks.

Meie töölisklass on muutunud aktiivseks sotsialismi ülesehitajaks. Sellest kõneleb ilmekalt meie tööliste tootmisalane aktiivsus käitistes, tööliste osavõtt riigivalitsemisest nõukogude organeis, tööliste esinemised ametiühingute koosolekutel, konverentsidel ja nõupidamistel. Kõiges selles me näeme uut nõukogude ajastu inimest, oma maa ja riigi peremeest, kes on kogu hingega huvitatud meie edasilikumisest, töötab ja võitleb selle eest, tunneb sügavat muret meie töö puuduste üle ja leiab teid nende kõrvaldamiseks.

Võib täiesti õigustatult öelda seltsimees Stalini sõnadega, et Eesti proletariaat on muutunud täiesti uueks klassiks, «NSV Liidu töölisklassiks, kes on hävitanud kapitalistliku majandussüsteemi, on kindlustanud tootmisriistade ja vahendite sotsialistliku omanduse ja suunab nõukogude ühiskonda kommunismi teed mööda.»¹

Eesti NSV töölisklass on tihedalt koondunud Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei ja armastatud juhi seltsimees Stalini ümber. Nõukogude Eesti edasilikumises kommunismi teel on Eesti NSV ametiühingud töölisklassi massiorganisatsioonina bolševike partei juhtimisel etendanud suurt osa.

Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu ja meie ametiühingu-organisatsioonid on kogu oma tegevuses juhindunud ÜK(b)P, EK(b)P ja ÜAÜKN juhenditest, samuti Eesti NSV ametiühingute VIII kongressi otsustest. ÜAÜKN presiidium oma otsusega 27. märtsist 1948. a. märkis Ametiühingute Nõukogu töös suuri puudusi ja andis

¹ J. Stalin, «Leninismi küsimusi», lk. 451.

juhendeid nende kõrvaldamiseks. Ametiühingute Nõukogu esitab IX kongressile aruande selle kohta, kuidas ta on neid juhendeid ja otsuseid ellu viinud.

I. Eesti NSV ametiühingud võitluses sõjajärgse stalinliku viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest

Praegu on Eesti NSV ametiühingute peaülesandeks — saavutada oma poliitilise ja organiseeriva kasvatusliku tööga töötajate laiades hulkades stalinliku viisaastaku täitmine nelja aastaga, s. o. käesoleval, 1949. aastal.

Selleks peame Eesti NSV 9. aastapäevaks, 21. juuliks s. a. saavutama 1950. aasta — viisaastaku viimase aasta tööstuse kuutoodangu keskmise taseme, s. t. andma kuus 84,3 miljoni rubla eest toodangut, ning kindlustama 1949. aasta plaani ennetähtaegse täitmise 7. novembriks, Suure Sotsialistliku Oktoobrirevolutsiooni 32. aastapäevaks, kõigi Eesti NSV tööstuse, transpordi ja ehituse ettevõtete poolt.

Eesti NSV käitiste kollektiivid on lülitunud laiade tööliskade initsiatiivil sündinud võistluse viisaastaku täitmise eest nelja aastaga. Leningradlaste poolt algatatud sotsialistlik võistlus loosungi all «viisaastak nelja aastaga» on muutunud üldrahvalikuks. 1949. a. 1. jaanuariks võttis sotsialistlikust võistlusest osa 91 % Eesti NSV tööstistest.

Täites bolševike partei ja ÜAÜKN juhendeid kõigi tööliste, inseneride, tehnikute ja ametnike kaasatõmbamise kohta sotsialistlikku võistluse, organiseeris Ametiühingute Nõukogu koos Eesti NSV Ministrite Nõukoguga käitistevahelise sotsialistliku võistluse vabariikliku ning kohaliku alluvusega tööstustes ja aitas lülitada liidulise ning liidulis-vabariikliku alluvusega ettevõtete kollektiivid üleliidulisse sotsialistlikku võistluse.

Üleliidulises sotsialistlikus võistluses viisaastaku ennetähtaegse täitmise eest said mitmed Eesti NSV käitiste kollektiivid üleliidulise tunnustuse, tulid alates 1946. aastast 88 korral esikohale, 140 korral teisele kohale ja 169 korral kolmandale kohale ning said preemiadena kogusummas 11 miljonit rubla.

«Volta» tehase kollektiiv (dir. sm. Verba, käitiskomitee esimees sm. But) tõstis kolme aastaga toodangut 4,3 korda, alandas 1948. a. omahinda 24,9% ning andis üle 4 miljoni rubla üleplaanilisi kasumeid. Käitise kollektiiv hoiab alates 1948. a. juunist enda käes NSV Liidu Ministrite Nõukogu punast rändlippu.

Korduvalt on üleliidulises sotsialistlikus võistluses esikohale tulnud NSV Liidu Meretranspordi Ministeeriumi Ehitusvalitsus nr. 6 (juh. sm. Parfeonovitš, käitiskomitee esimees sm. Šmideberg), ENSV Maanteede Valitsus, tubakavabrik «Leek» (dir. sm. Loot, käitiskomitee esimees sm. Indus) ja paljud teised.

Vabariikliku ja kohaliku alluvusega käitiste vahelise sotsialistliku võistluse võitjatele on Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja Ametiühingute Nõukogu määranud alates 1946. a. preemiaid 7,5 miljoni rubla ulatuses.

Korduvalt on hoidnud ning hoiavad ka praegu oma käes ENSV Ministrite Nõukogu ja Ametiühingute Nõukogu punast rändlippu Järvakandi Tehaste (dir. sm. Janson, käitiskomitee esimees sm. Goidin), «Keila» riidevabriku (dir. sm. Aronson, käitiskomitee esimees sm. Ondre), «Kommunisti» trükikoja (dir. sm. Vseviiov, käitiskomitee esimees sm. Põld), «Eesti Fosforiidi» kombinaadi (dir. sm. Budrik, käitiskomitee esimees sm. Marjev) ja paljude teiste käitiste kollektiivid.

Individuaalse sotsialistliku võistluse arendamise eesmärgil organiseeris Ametiühingute Nõukogu vabariikliku kutsealase sotsialistliku võistluse.

397-le juhtivate kutsealade parimale töölisele on antud vastava kutseala tublimaa aunimetus.

Tallinna Masinatehase freesija sm. Robert Püilberg on vabariigi tublim alates 1946. a., töötab 3—4 freesepingil. Ta täitis kolme aastaga 14 aasta normi. Pingelise tootmistöö kõrval leiab ta aega ühiskondlike kohustuste täitmiseks Tallinna Nõukogu saadikuna ja aktiivse sportlasena.

«Ilmarise» tehase treial sm. Osvald Opper töötab juba 1952. aasta arvel. Ta töötab nii universaal- kui ka karusselltreipingil, on innukas ratsionaliseerija, abistab noori.

Tapa depoo kaubavedurijuht sm. Reinomäe, kelle vedurile on antud «NSV Liidu raudteevõrgu parima veduri» aunimetus, vedas ühe kuu jooksul 50 raskekaalulist rongi, toimetades sihtjaamadesse ligi 10 000 tonni kaupa üle normi. Tema brigaad säästis 37 532 kg kütet.

Kes meie vabariigis ei tunne kuulsaid naistöölisi — Kreenholmi Manufaktuuri ketrajaid Veera Demtšenkot ja Anna Kilki, kes on tunnistanud tublimateks üleliidulises ulatuses, Kiviõli Põlevkivikombinaadi kaevurit Lahtmaad, Käva-II kaevanduse kaevurit sm. Rulli ja paljusid teisi, kes ennatsalgavalt võitlevad viisaastaku täitmise eest nelja aastaga.

Võistluses rahvamajanduse taastamise ja arendamise eest on 1945. aastaga võrreldes stahhaanovlaste ja lööktööliste arv Eesti NSV-s

kümnekordistunud ning jõudnud 40 tuhande stahhaanovlase ja lõök-tööliseni. Ule 3200 stahhaanovlase ületas oma isiklikud viie aasta normid.

Käesolev, 1949. aasta, viisaastaku enne tähtaega täitmise lõpp-aasta, seab meie tööstuse ette uusi suuri ülesandeid toodangu mahu suurendamise, tööviljakuse tõstmise, omahinna alandamise, toodangu kvaliteedi tõstmise ja kogu tööstuse töö kvalitatiivsete näitajate järsu parandamise alal.

Idee viisaastaku täitmise kohta nelja aastaga on tunginud sügavalt Nõukogude Eesti töötajate teadvusse, on äratanud tööliste, inseneride ja tehnikute initsiatiivi. Toetudes vennasvabariikide stahhaanovlaste kogemustele ja algatustele, rakendasid ning arendasid Eesti NSV tootmise eesrindlased meie tööstuses rea uusi stahhaanovliku töö vorme ja meetodeid.

Kuid mitmed ametiühingu-organisatsioonid juhvivad sotsialistlikku võistlust formaalselt. Mitmetes ettevõtetes piirduakse ainult käitise üldiste kohustuste vastuvõtmisega, individuaalne ja eriti kutsealane sotsialistlik võistlus areneb seal isevoolu teed, puudulik on sotsialistliku võistluse näitlikkus ja vastuvõetud kohustuste täitmise kontroll.

Formaalsus sotsialistliku võistluse juhtimises rea ametiühingute vabariiklike ja käitiskomiteede poolt tuleneb eelkõige sellest, et nad ei oma tihedat sidet töölistega ja insener-tehniliste töötajatega, ei näe seda uut, mis iga päev sünnib meie tööliste ja intelligentsi seas, toetavad nõrgalt stahhaanovlaste algatusi, ei arenda ega juuruta neid kõigis ettevõtteis kõigi töötajate seas.

Seega jätavad need ametiühingu-organisatsioonid kasutamata tohtud reservid tööviljakuse tõstmiseks, mis seisavad eelkõige kollektiivse stahhaanovliku töö organiseerimises kõigi tööliste tõstmise teel eesrindlaste tasemele.

Kogemused, mida me omame stahhaanovlaste töökogemuste ülendamisest, kõnelevad ilmselt suurtest võimalustest tööviljakuse tõstmiseks.

Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministerium (minister sm. Asnin) ja Ehitustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (esimees sm. Haidla) on astunud esimesi hinnatavaid samme stahhaanovlaste töökogemuste tundmaõppimisel ehitusmaterjalide tööstuses. «Punase Kunda» tsemenditehases on ministeriumi palgaosakond (juhataja sm. Bogdanov) koos käitise insener-tehniliste töötajatega tundma õppinud ning kirjeldanud 23 stahhaanovlase töömeetodeid; sama töö on tehtud 32 stahhaanovlase tööviiside tundmaõppimisel Järvakandi tehastes.

«Punase Kunda» tsemenditehases (dir. sm. Kipiani, käitiskomitee

esimees sm. Kähni) asuti pärast seda, kui stahhaanovlaste töökogemused olid üksikasjaliselt läbi uuritud, nende õpetamisele kõigile töölistele ning saavutati silmanähtavaid tulemusi.

Stahhaanovlase, vabariigi tublima katusekivitegija sm. Einsteini meetodi õppisid ära sama tehase katusekivitegijad lööktöölised sm-d Vändrik ja Sipria. Töötades sm. Einsteini meetodil tõstsid sm-d Vändrik ja Sipria tööviljakust 40—60 %, täites keskmiselt norme 208 %-liselt.

Samad tulemused olid ka teistel erialadel. Kuid Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeerium ja Ehitustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee piirdusid selles tähtsas töös ainult ehitusmaterjalide tööstuse ettevõtetega. Veel olulisem on aga seda tööd täie innuga teha ehitustel, kuna praegu 13,1% ehitustöölisest ei täida normi. Ehitustegevus on aga otsustavam lüli vabariigi rahvamajanduse edasise arendamisel.

Täiesti organiseerimata on stahhaanovlike töökogemuste tundmaõppimine ja üleandmine «Eesti Põlevkivi» kombinaadi kaevandustes, hoolimata sellest, et 24,2% kombinaadi kaevuritest ei täida normi.

«Eesti Põlevkivi» kombinaadi endine juhatus (sm. Postoutenko) ja Kaevandustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Makarov) ei tunne huvi oma parimate töömeeste kogemuste tundmaõppimise ja üleandmise vastu. Kahe aasta jooksul ei ole nad ühtegi korda esitanud «Eesti Põlevkivi» kaevanduste parimaid isegi vabariigi kutseala tublima aunime saamiseks. Kuidas seal oma parimaid stahhaanovlasi tuntakse, räägib järgmine fakt. Kui lõpuks Ametiühingute Nõukogu pealekäimisel Käva-II kaevanduse juhataja sm. Uit ja käitiskomitee esimees sm. Tamberg siiski oma parimat inimestest teatasid, siis kirjutasid nad kaevanduse tublima viie aasta normi ületanud kaevuri sm. Rulli kohta sõna-sõnalt järgmist:

«Tootmiseloomustus.

Käesolev antud sm. F. T. Rulli kohta selles, et ta töötab tõesti Käva-II kaevanduses kaevurina jaoskonnas nr. 4, üldine tööstaaž 2 aastat».

Allkirjad.

Selline suhtumine oma parimatesse inimestesse tuleb kaevandustöölise ametiühingus kiiremas korras likvideerida. On tarvis tähelepanelikult tundma õppida ja uurida stahhaanovlaste töömeetodeid ning plaanikindlalt õpetada neid kõigile töölistele.

Stalini preemia laureaadi, Moskva saapavabriku «Pariisi Kommun» juurdelõikaja sm. Matrossovi algatus stahhaanovlike töö-

meetodite plaanilise juurutamise kohta on tähtsamaid vahendeid kollektiivse stahhaanovliku töö organiseerimisel. Stahhaanovlike töömeetodite juurutamise plaan näitab stahhaanovlaste töökogemuste tundmaõppimise ja levitamise teed ning annab need organisatsioonilised abinõud, mis on vajalikud töökoha õigeks organiseerimiseks.

Juba 1947. a. lõpul rakendati «Punase Koidu» tekstiilvabrikus käitiskomitee (sm. Brock) ja end. käitise direktori sm. Naroditski toetusel stahhaanovlike töömeetodite juurutamise plaan, mille tulemusena saavutati ühe aasta jooksul tööviljakuse tõus 26 % võrra.

Tekstiiltöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee, kes on tavaliselt kaunis operatiivne eesrindlike kogemuste üldistamisel, ning Tekstiiltööstuse Peavalitsus, mida asus veidi hiljem juhtima seesama sm. Naroditski, ei võtnud ometi midagi ette «Punase Koidu» suurepärase algatuse rakendamiseks kõigis tekstiilkäitistes. Seda algatust pole arutatud isegi vabariikliku komitee presiidiumis. Nii jäigi «Punane Koit» 21 tekstiilkäitise hulgas ainukeks, kus rakendati stahhaanovlike töökogemuste juurutamise plaan.

Ka Ametiühingute Nõukogu ei toetanud «Punase Koidu» algatust. Selle tõttu on stahhaanovlaste töömeetodite tundmaõppimine ja plaaniline juurutamine Eesti NSV-s alles algastmel.

Mitterahuldavalt organiseerivad ametiühingu-organisatsioonid ka stahhaanovlikke kooie, millel on suur osa täita stahhaanovlaste töökogemuste levitamisel.

Muuta stahhaanovlik liikumine massiliseks, üle minna kollektiivsele stahhaanovlikule tööle — see on edasilükkamatu ülesanne. Ametiühingute Nõukogu uuel koosseisul tuleb seniseid puudusi arvestades saavutada seda, et juba käesoleval aastal suuremates käitistes oleksid organiseeritud stahhaanovlikud osakonnad, jaoskonnad, et meie eesrindlikud käitised muutuksid tervikuna stahhaanovlikeks.

Üheks tähtsamaks põhjuseks, mis takistab stahhaanovliku liikumise laialdast arengut, on see, et paljud insener-tehnilised töötajad ei ole veel asunud stahhaanovliku liikumise etteotsa.

Stahhaanovlik töö, eriti kollektiivne stahhaanovlik töö, seab tootmisjuhtide ette kõrgendatud nõudmisi. Nemad, meie tööstuse insenerid ja tehnikud, on kohustatud teaduslikult tundma õppima stahhaanovlaste töökogemusi ja juhtima nende plaanikindlat juurutamist, looma vastavaid organisatsioonilisi ja tehnoloogilisi tingimusi stahhaanovlike töömeetodite levitamiseks.

Paljud meie käitiste insener-tehnilised töötajad aga ilmselt alahindavad stahhaanovlaste töökogemusi ja novaatorlust, tunnevad vähe huvi stahhaanovlaste töökogemuste tundmaõppimise, veelgi vähem nende plaanilise juurutamise vastu.

Paljudel juhtudel jõuavad meie ettevõtete stahhaanovlased, tänu oma tootmisalasele aktiivsusele ja initsiatiivile, insener-tehnilistest töötajatest ette (Tallinna Masinaehitustehases, «Ilmarises» jne.).

See on tingitud eelkõige sellest, et osa tootmisjuhte, eriti meistreid, on oma kasvatuses saanud kodanlikus vabrikus ning ei ole veel lahti saanud endistest kodanliku aja eelarvamustest, ei tunne veel ennast sotsialistliku tootmise juhtidena, kus on võimatu getuseda toetamata ja arendamata tööliste endaalgatust ja aktiivsust.

Paljud ametiühingu-organisatsioonid hoidusid aga seni kahjuks eemale tehnilisest intelligentsist, ei tõmmanud tehnilist intelligentsi kaasa sotsialistliku võistluse juhtimisele, tegid väga vähe poliitkasvatustlikku tööd intelligentsi hulgas.

Seda suhtumist tuleb otsustavalt muuta.

Ametiühingute Nõukogu on viimasel ajal korduvalt vana tehnilise intelligentsi ümberkasvatamise ja kaasatõmbamise küsimuse üles tõstnud, kuid pole omalt poolt küllaldaselt organiseerinud tööd intelligentsiga. Meie ei tohi hetkekski unustada, et meie ees seisab kogu teravusega ülesanne, mille seltsimees Stalin püstitas I stahhaanovlaste üleliidulisel nõupidamisel:

«aidata ümber orienteeruda ja stahhaanovliku liikumise etteotsa asuda neil majandusmeestel, inseneridel ja tehnikutel, kes ei taha stahhaanovlikku liikumist takistada, kes sellele kaasa tunnevad, kuid ei ole veel suutnud ümber orienteeruda, ei ole veel suutnud stahhaanovliku liikumise etteotsa asuda.»¹

1948. aasta teisel poolel arenes meie käitistes Moskva eesrindlike käitiste eeskujul uus patriootlik liikumine käitiste rentaabluse tõstmiseks ja üleplaaniiliste kasumite andmiseks.

Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu pöördus sel puhul kõigi Eesti NSV tööliste ja teenistujate poole üleskutsega võtta EK(b)P V kongressi vastu uute töösaavutustega ja üleplaaniiliste kasumite andmisega mitte vähem kui 100 miljoni rubla ulatuses. Nagu teada, meie vabariigi ettevõtete kollektiivide visa võitluse tulemusena kokkuhoiu teostamise eest täideti ja ületati see kohustus ning anti aasta lõpuks ümmarguselt 120 miljonit rubla üleplaaniilisi kasumeid.

Sel aastal areneb meie vabariigi käitistes moskvalaste algatusel võistlus käibevahendite ringluse kiirendamise eest. Eesti NSV 158 käitise poolt on vastu võetud kohustused anda rahvamajandusele vabaks käibevahendeid 38 854 000 rubla ulatuses.

Eesti Raudtee kollektiiv kohustus käibevahendite ringluse kiirendamise teel vabaks andma 1949. a. 1 miljon 660 tuh. rubla. Oma kohustust täidavad Eesti raudteelased edukalt. 31. märtsil kandsid

¹ J. Stalin, «Leninismi küsimusi», lk. 446.

raudteelased üle NSV Liidu Riigipanka 830 tuh. rubla vabastatud käibevahendite arvel. I. maiks kohustuvad raudteelased vabaks andma veel 200 tuh. rubla.

Võitlus käibevahendite ringluse kiirendamise eest avab võimaluse täielikumalt ära kasutada meie käitiste suuri sisemisi reserve, kindlustada toodangu kasvu ilma lisavahenditeta, kokkuhoitud materiaalsete ja rahaliste vahendite arvel.

Kuid mitmed ministeeriumid ja keskasutused ning ametiühingute vabariiklikud ja käitiskomiteed alahindavad käibevahendite ringluse kiirendamise eest areneva võitluse suurt majanduslikku tähtsust, ei ole asunud selle tööliste poolt algatatud võitluse etteotsa. Metsatööstuse Ministeeriumi 36 suuremast ettevõttest on moskvalaste algatusele järgnenud Puutööliste Ametiühingu Vabariikliku Komitee (esimees sm. Moik) enda andmeil ainult 11 ettevõtet. Kuid ka nendes vähestes käitistes on moskvalaste algatus rakendatud osalt formaalselt.

Kohila Paberivabrik (dir. sm. Ževaikin, käitiskomitee esimees sm. Roomets) «lülitus» aegsasti, juba veebruari algul sotsialistlikku võitluse käibevahendite ringluse kiirendamise alal, kuid ükski käitise töolistest ei teadnud sellest veel veebruari lõpulgi. Kohustusi käibevahendite ringluse kiirendamise kohta töötasid mõned majandusjuhid välja oma kantseleilike arvutuste alusel ning neid kohustusi võeti vastu teadmata kelle poolt.

Selleks, et arendada võitlust tööstuse töö kvalitatiivsete näitajate parandamise eest, on tingimata tarvilik, et ametiühingu-organisatsioonid süveneksid käitise isemajandamise, tasuvuse, omahinna alandamise küsimustesse, neid küsimusi tööliste selgitaksid ja neid nendega arutaksid. Ainult tööliste ja insener-tehniliste töötajate initsiatiivi arendamisega ning nende aktiivsusele toetudes võib saavutada tulemusi käibevahendite ringluse kiirendamisel.

Moskva Krasnoholmi peenvillakombinaadi meistriabi sm. Aleksander Tšutkihhi algatus võitluse arendamiseks eeskujuliku kvaliteediga toodangu andmise eest on lahutamatu seotud võitlusega käitiste sisemiste reservide mobiliseerimise, ettevõtete rentabluse tõstmise ja käibevahendite ringluse kiirendamise eest.

Eesti NSV-s leidis sm. Tšutkihhi algatus toetust peaaegu üheaegselt mitmes tekstiil- ja kergetööstuse ettevõttes.

Narva Kreenholmi Manufaktuuris on sotsialistlikku võitluse eeskujuliku kvaliteedi brigaadi nimele meistriabi sm. Leonid Kujavski eestvõttel asunud üle 100 brigaadi, kes kohustusid välja laskma ainult kõrgekvaliteedilist toodangut ning kutsusid üles kõiki Eesti NSV ettevõtteid sm. Aleksander Tšutkihhi algatusele järgnema.

Kreenholmlaste üleskutsele järgnes 154 brigaadi vabariikliku allu-

vusega tekstiilkäitistes ning 70 brigaadi ja 3 osakonda kergetööstuse ettevõtteis.

Eeskujuliku kvaliteedi brigaadide võistlus annab juba suurepäraseid tulemusi. Sm. Leonid Kujavski brigaad on tõstnud I sordi kangaste toodangut ühe kuuga 4% võrra. Brigaad on oma toodanguplaanid täitnud 136% -liselt. Brigaadi edu on saavutatud eelkõige sellega, et sm. Kujavski on loonud kõigile brigaadi liikmeile tingimused kõrgtootlikuks tööks. Ta jälgib pidevalt kudumistelgede seisukorda, on eriti nõudlik poolvabrikatide vastuvõtmisel. Lühikestel tootmisnõupidamistel arutab ta brigaadi liikmetega kõiki tootmishäireid ning võtab viivitamata tarvitusele abinõud nende kõrvaldamiseks.

Eeskujuliku kvaliteedi brigaadide võistluse hoogu pidurdab tugevasti asjaolu, et ministriumid, peavalitsused ja ametiühingute vabariiklikud komiteed juhivad väga nõrgalt seda tähtsat liikumist, ei ole teinud töölistele teatavaks võistluse tingimusi, ei tee kokkuvõtteid võistluse tulemuste kohta vastavas tootmisharus. Eemalseismine eeskujuliku kvaliteedi brigaadide võistlusest on tarvis kohe likvideerida ja kõigiti toetada eesrindlike tööliste patriootlikku liikumist toodangu kvaliteedi parandamise eest. Eriti käib see kohaliku Tööstuse Tööliste Ametiühingu ja Tekstiiltööliste Ametiühingu vabariiklike komiteede kohta, kelle teenindamisel olevad käitised varustavad laiu hulki tarbekaupadega.

Ühenduses X üleliidulise ametiühingute kongressi ettevalmistamisega on tunduvalt kasvanud ametiühingu-organisatsioonide aktiivsus sotsialistliku võistluse organiseerimisel nii tootmisplaanide hulgalise kui ka kvalitatiivse täitmise eest.

Suurt tähtsust sotsialistliku võistluse edasiseks arendamiseks omab möödunud aasta lõpul toimunud ametiühinguaktivistide-rühmaorganisatsioonide algatus sotsialistliku võistluse arendamiseks X üleliidulise ametiühingute kongressi auks. Selle võistluse algatajaks oli Leningradi vabriku «Skorohod» rühmaorganisatsioon sm. Olga Belousova, Eesti NSV-s aga «Punase Koidu» sukaosakonna rühmaorganisatsioon, meie kongressi delegaat sm. Eduard Arm.

Sm. Eduard Arm rühm võttis endale kohustuseks täita nelja kuuga vähemalt 5,5 kuu töönormi iga rühma liikme poolt, toota iga kuu vähemalt 5000 paari I sordi sukki, kokku hoida toormaterjali 30 kg, cotton-nõelu 5000 tükki, määredeõli 12 kg ning välja õpetada 4 õpilast.

Juba 15. märtsiks, s. o. vähema kui kolme kuuga, täitis iga rühma liige vähemalt 5 kuu normi. Kohustus I sordi sukkade tootmise osas on kolme kuuga täidetud 108,9% -liselt. Rühma liikmed-õpilased on juba kõik asunud iseseisvale tööle ning ületavad pidevalt oma töönorme.

Ametiühingute Nõukogu toetas kohe sm. Ed. Arm algatust,

kohustas kõiki vabariiklikke komiteid osutama igakülgselt abi rühmaorganisaatorite võistluse organiseerimisel ametiühingute X kongressi auks.

Sm. Eduard Armi ametiühingurühma eeskujul asusid «Punases Koidus» kõik tootmistööstest koosnevad rühmad, arvuliselt 27 rühma, sotsialistlikku võistlusse. Üldse võistleb tekstiiltööstuses 214 ametiühingurühma.

Rühmaorganisaatorite tubli algatus, nende asumine sotsialistliku võistluse etteotsa näitab meie ametiühinguaktiivi poliitilise ja tootmisalase aktiivsuse kasvu. See toetus, mida leidis sm. Ed. Armi algatus meie paljudes ettevõtetes, kõneleb sellest, et meie rühmaorganisaatorid, ametiühingu algülil juhid, ei piirdu enam organisatsiooniliste funktsioonide täitmisega (liikmete vastuvõtmisega ja liikmemaksude kogumisega), vaid näevad oma peaülesannet oma rühma liikmete kommunistliku töösse suhtumise kasvatamisel sotsialistliku võistluse arendamise teel.

Kuid kahjuks ei ole kõik vabariiklikud ja käitiskomiteed aru saanud ametiühingurühmade sotsialistliku võistluse suurest tähtsusest. Mille muuga seletada asjaolu, et näiteks Maanteetöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee (esimees sm. Beilinson) teenindada olevates käitistes «Sirp ja Vasar», Harjumaa Teedeosakonnas ja selle remonditöökojas, autobaasides nr. 1 ja nr. 4 ning teistes ettevõtetes ei ole enamik rühmaorganisaatoreid seni lülitunud võistlusesse X kongressi auks. Ka Ametiühingute Nõukogu ei osutanud küllalt abi rühmaorganisaatoreile, on halvasti organiseerinud sm. Ed. Armi kogemuste levitamist.

Meie ametiühingute vabariiklike ja käitiskomiteede ülesanne on laiendada ja edasi arendada ametiühingurühmade sotsialistlikku võistlust, saavutada, et eranditult kõik ametiühingurühmad tööstuses, transpordis ja ehitustel, samuti ka põllumajanduses ja asutustes astuksid sotsialistlikku võistlusse 1. mai ja Eesti NSV 9. aasta-päeva auks.

Ühenduses ametiühingurühmade sotsialistliku võistluse arendamisega peavad meie ametiühingu-organisatsioonid pöörama erilist tähelepanu rühmaorganisaatorite valikule tootmistöö eesrindlaste hulgast, nende õpetamisele ja nende koostöö organiseerimisele meistrite, meistriabide ja brigadiiridega.

Tähtsamaid tegureid olemasolevate reservide täielikumaks ära kasutamiseks on massilise tööliste ühendumise ja ratsionaliseerimistöö arendamine.

Eesti NSV 16 ministeeriumi ja keskasutuse andmeil on 1947. aastal esitatud 1004 ratsionaliseerimisettepanekut, mis andsid 10 840 000 rubla säästu. 1948. aastal on ratsionaliseerimisettepane-

kute arv tunduvalt kasvanud — on esitatud 4159 ettepanekut, mil-
lede arvatav sääst on üle 35 000 000 rubla.

Ratsionaliseerimise hoogustumine 1948. aastal on tingitud eel-
kõige sellest, et mõningad ministeeriumid (Kohaliku Tööstuse Minis-
teerium) ja ametiühingukomiteed (Kohaliku Tööstuse Töölise Ameti-
ühingu ja Tekstiiltöölise Ametiühingu vabariiklikud komiteed) on
asunud aktiivselt ratsionaliseerimistöö juhtimisele, laialdaselt kaasa-
tõmmates ratsionaliseerimistegevusse stahhaanovlasi, insenere ja
tehnikuid.

Kuid rida ametiühingu- ja majandusorganisatsioonide seisab seni
veel kõrval massilise ratsionaliseerimis- ja leiundustöö arendami-
sest.

Täiesti laokil on see Toiduainete Tööstuse Ministeeriumi (sm. Lüüs)
ettevõtteis. Ratsionaliseerimisbüroo ministeeriumi juures ei töö-
tanud tegelikult kuni 1948. a. detsembrini. Seetõttu ei ole ka
ministeeriumil mingit ülevaadet ratsionaliseerimistöö seisukorra
kohta eelnenud aastatel.

Toiduainetetöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Lem-
ber) ei organiseerinud mingit massilist tööd tööliste seas ratsio-
naliseerimise arendamiseks. Pole ka imestada, et seetõttu 166 ette-
panekust on esitatud alla 40 % tööliste poolt. Rakendatud on ainult
76 ettepanekut. Paljudele ratsionaliseerijatele on preemiad välja
maksmata.

Peab eriti märkima, et rida majandusjuhte suhtub bürokraatlikult
ratsionaliseerijaisse. Ratsionaliseerimisetepanekud rändavad kuude
kaupa ühest kantseleist teise, kogunevad peainseneride laegastesse,
ei leia õigeaegset rakendamist. Nii on Ehituse ja Ehitusmaterjalide
Tööstuse Ministeeriumi ettevõtteis 1948. aastal 273-st vastuvõet-
tud ratsionaliseerimisetepanekust rakendamata 138 ettepanekut,
Eesti NSV Raudteel 468 ettepanekust 206 ettepanekut, Metsatöös-
tuse Ministeeriumi ettevõtteis on aga 268 ettepanekust jäänud
rakendamata tervelt 205 ettepanekut.

Ametiühingu-organisatsioonid ja nende massilise töölisleiunduse
komisjonid peavad täielikumalt ära kasutama leiutajate ja ratsio-
naliseerijate loovat initsiatiivi, peavad hoolitsema soodsate tingi-
muste loomise eest ratsionalisaatorite tööks, otsustavalt võitlema
konservatiivsuse ja bürokratismi vastu ratsionaliseerimistöö are-
ndamisel. Siin peavad oma abistava käe ulatama ratsionalisaatoreile
ka Teaduslike Insener-Tehniliste Ühingute Vabariiklik Nõukogu (ase-
esimees sm. Kruusamägi) ja Teaduste Akadeemia Tööstusproblee-
midde Instituut (direktor sm. Kirret).

Töölise, inseneride, tehnikute ja teenistujate tootmisalase aktiiv-
suse kasvatamisel ja rakendamisel omavad suurt tähtsust tootmis-

nõupidamised. Tootmisnõupidamiste kaudu võtavad töölisel vahetult osa käitise juhtimisest.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad parandama tootmisnõupidamiste juhtimist ja võtma tööliste ettepanekute elluviimise väga tugeva kontrolli alla.

Tootmisplaanide täitmisele ja ületamisele ning töötajate elujärje parandamisele aitas tunduvalt kaasa kollektiivlepingute sõlmimine alates 1947. aastast. Kollektiivlepingud, kajastades administratsiooni ja töötajate huvide ühtsust, määratlevad täpselt kahepoolsed kohustused tootmise arendamise ja töötajate ainelise ning kultuurilise teenindamise alal. Seega näitavad nad igale töölisel tema koha ja ülesanded riikliku plaani täitmisel, tõstavad tunduvalt majandusjuhtide ja ametiühingu-organisatsioonide vastutust töötajate elutarbelise ja kultuurilise teenindamise eest.

1949. aastaks sõlmitakse Eesti NSV tööstuses, transpordis, ehitusel, põllumajanduses ja esmakordselt ka kaubanduses kokku 462 kollektiivlepingut. Kollektiivlepingute sõlmimine käesolevaks aastaks on põhiliselt lõpule viidud. On sõlmitud 436 kollektiivlepingut. Kollektiivlepingute sõlmimine möödus tööliste ja teenistujate aktiivsel osavõtul.

Ametiühingu-organisatsioonide tähtsamaks ülesandeks pärast kollektiivlepingute sõlmimist on lepinguliste kohustuste täitmise pideva kontrolli teostamine laialdase ametiühinguaktiivi ja kogu töötajaskonna osavõtul.

Kuid, nagu seda õigesti märkis seltsimees Karotamm EK(bP V kongressi aruandes — «tegutsevad ametiühingud mõnel pool puudulikult sel alal, ei nõua nende kohustuste täitmist, mida kollektiivlepingud majandusmeestele on pannud». Selle tagajärjel on reas käitistes osa tähtsamaid kohustusi eelmistel aastatel jäänud täitmata.

Väga oluliseks kollektiivlepingu osaks on administratsiooni kohustused laialdasema tükitöö ja tehniliste normide rakendamise parandamise alal.

ÜAÜKN tõhusal kaasabil on Ametiühingute Nõukogu koos Eesti NSV Ministrite Nõukoguga läbi viinud ulatusliku töö töötasu-süsteemide ümberkorraldamise alal, taotledes laialdast tükitöötasu-süsteemide rakendamist. Kui 1945. aasta 1. aprilliks töötas tükitööl kõigest 33% tööliste üldarvust, siis praegu on tükitöötasu-süsteemidega haaratud 80% töölistest.

Töö normeerimise taseme tõstmiseks on Ametiühingute Nõukogu korraldanud ministriumide, keskasutuste ja vabariiklike komiteede töötasu alal töötajate kursuse, on korraldanud neis küsimustes rea nõupidamisi ja konsultatsioone, on töö normeerimisega seoses ole-

vaid küsimusi seadnud Eesti NSV Ministrite Nõukogu ja vastavate ministeeriumide ette.

Kuid töötasu korraldamise ja töö normeerimise alal on veel rida suuri puudusi. Täiesti mitterahuldavalt on täidetud kohustused tehniliste normide laialdase rakendamise alal, mille tõttu tehniliselt põhjendatud normide erikaal on veel liiga väike.

Eesti NSV Põlevkivi- ja Keemiatööstuse Ministeeriumi ettevõtteis on ainult 37% kehtivatest normidest tehniliselt põhjendatud. «Ilmarise» tehases (dir. sm. Lind, käitiskomitee esimees sm. Uueheina-
maa) on tehnilisi norme kõigest 10%. Selles käitises ei ole tehniliselt põhjendatud normide puudumise tõttu mingit alust käitise töö planeerimiseks. Käitises on planeeritud kõrge töötasu äärmiselt madala tööviljakuse juures.

Nimelt «Ilmarises» on tööliste keskmine töötasu planeeritud 960 rbl. kuus, ühe töölise kuutoodang aga 1154 rbl. Samal ajal on Tallinna Masinaehitustehases keskmine kuutöötasu planeeritud 869 rbl., kuid ühe töölise kuutoodang 2193 rbl., s. o. peaaegu 2 korda kõrgem kui «Ilmarises».

«Ilmarises» on juba plaanis ette nähtud, et tootmisplaani 100%-liselt täitmiseks on vaja norme täita 190%-liselt. 100%-line normide täitmine kindlustab tootmisplaani täitmise ainult 52,6% ulatuses.

Sellise normeerimise juures on normid mitte tootmist organiseerivaks ja tööviljakust stimuleerivaks jõuks, vaid vastupidi, takistavad töötajate initsiatiivi arenemist tööviljakuse tõstmisel.

Paljudes käitistes, eriti kohalikus tööstuses, ei ole tükitöötasu seotud toodangu kvaliteediga. Seoses hoogsalt areneva võitlusega toodangu eeskujuliku kvaliteedi eest on tingimata tarvis, et meie majandusorganid korraldaksid töötasu-süsteeme nii, et need tööliised, kes toodavad eeskujuliku kvaliteediga toodangut, saaksid ka oma töö eest vastavalt kõrgemat töötasu.

Mõningais ettevõtteis, nagu Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrikus, on loodud isemajandavad brigaadid, mis saavutavad häid tulemusi materjalide ja tooraine kokkuhoiu ning toodangu kvaliteedi tõstmise alal. Kuid neid brigaade ei soodustata materiaalselt. Neis ettevõtteis ei ole kehtestatud ministeeriumi poolt premeerimise süsteem materjalide ja tooraine kokkuhoiu eest. See asjaolu pidurdab isemajandavate brigaadide arvu kasvu.

NSV Liidu Ministrite Nõukogu otsusel toimub käesoleva aasta 15. aprillini normide ülevaatus kõigis Eesti NSV ettevõtteis. Ametiühingute vabariiklikel ja käitiskomiteedel tuleb süveneda töötasu ja töö normeerimise küsimustesse, tõmmata normide revideerimisele kaasa stahhaanovlasi ja lööktöölisi. Normide ülevaatusena peame saavutama olemasolevate tõsiste puuduste likvideerimist töö-

tasu korraldamise ja töö normeerimise alal. Seda tööd peab senist palju paremini juhtima Ametiühingute Nõukogu.

Halvasti on täidetud paljude ettevõtetes kollektiivlepingute kohustusi ka kaadri ettevalmistamise ja kvalifikatsiooni tõstmise alal.

Eesti NSV Ehituse ja Ehitusmaterjalide Tööstuse Ministeeriumi ettevõtetes on 1690 uue töölise ettevalmistamise asemel ette valmistatud ainult 604 töolist, seejuures ehitusel ainult 262 töolist 1070 asemel.

Samuti on ehitusettevõtteis täitmata kohustused töölise kvalifikatsiooni tõstmise alal. On tõstetud ainult 261 töölise kvalifikatsiooni 620 töölise asemel.

Tallinna Täitevkomitee Ehitustrust (juhataja sm. Baškir, käitiskomitee esimees sm. Vašenko), kes on ülelinnalise kuulsuse võitnud oma halvakvaliteedilise tööga, ei ole tõstnud ühegi töölise kvalifikatsiooni ega valmistanud ühtegi uut töolist ette, vaatamata sellele, et kollektiivlepingus on administratsioon endale kohustuseks võtnud ette valmistada 130 uut töolist ning tõsta 90 töölise kvalifikatsiooni.

Kollektiivlepingute kohustuste äärmiselt puudulik täitmine tööliskaadri ettevalmistamisel ehituse alal on saanud võimalikuks Ehitustöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee ja käitiskomiteede ükskoiksuse tõttu selles ehitajaile nii tähtsas küsimuses. Ehitustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Haidla) peab kõige kiiremas korras endale ja oma käitiskomiteedele selgeks tegema, kui võrd suure riikliku tähtsusega ülesanne on ehitustöölise kaadri ettevalmistamine. Sellest sõltub ehituste kvaliteet, mis on seni kahjuks väga madal.

Tööstus- ning vabrikukoolidest tuleb meie töölisklassi täienduseks iga aasta suur hulk noori töölisi. Kuid üksikud majandusjuhid ja käitiskomiteed pidurdavad oma hooletu, süd ametu suhtumisega noortöölisesse partei poliitika teostamist meie tööstuse ja ehituse alalise kvalifitseeritud kaadri loomisel.

«Eesti Põlevkiviehituse» trusti suunas Nõukogude valitsus 1948. aasta jooksul 1649 noort vabrikukoolidest. Neist on 857 inimest ehk üle 50% aasta lõpuks omavoliliselt töölt lahkunud. Lahkunud on nad sellepärast, et «Eesti Põlevkiviehituse» juhataja sm. Golbert ei hoolitsenud õigeaegselt normaalsete töö- ja elutarbeline tingimuste loomise eest noortele töölisele.

Ametiühingute Nõukogu presiidium on mitmel korral ära kuulnud aruandeid noorte töölise olukorrast, viimati Tallinna Masinaehitustehases. Kuid peab ütleva, et me ei ole saavutanud olukorra otsustavat paranemist.

Äärmiselt nõrgalt on paljudes käitistes täidetud kohustused töödistsipliini tugevdamise kohta.

Sellest kõneleb juba üksi see asjaolu, et ainult vabariikliku alluvusega tööstusettevõtteis on omavoliliste puudumiste tõttu kaduma läinud 1948. a. jooksul 159 000 tööpäeva.

Selline töödistsipliini seisukord tekitab määratu suurt kahju meie rahvamajandusele ning nõuab meie ametiühingu-organisatsioonidelt võitluse tugevdamist töödistsipliini kõrgeendamise ja töö- ning elamutingimuste parandamise eest.

Ükski töödistsipliini rikkumise juhtum ei tohi jääda tähele panejata, vaid peab leidma teravat hukkamõistmist tootmisnõupidamistel, tööliste üldkoosolekutel, seinalehtedes ja vajaduse korral seltsimehelikus kohtus.

Töödistsipliini rikkujate suhtes ei tohi lubada mingit liberaalsust. Loodrid tuleb ausate töömeeste hulgast välja heita. Ametiühingu-organisatsioonid peavad töötajatele selgeks tegema, et töölt vallandamine toob endaga kaasa töötaja tööstaaži katkemise, haigusabiraha mitteväljamaksmise 6 kuu jooksul jne.

Kollektiivlepingutesse on võetud tähtsad kohustused töötajate töötingimuste parandamise alal. Pidevalt hoolitsedes töötajate heaolu eest eraldab Nõukogude valitsus igal aastal järjekindlalt suurenevaid summasid töökaitse olukorra parandamiseks.

Võrreldes 1945. aastaga on need assigneeringud kasvanud 1948. aastaks enam kui kaks korda, tõustes 3 500 000 rublalt 8 500 000 rublani.

Kollektiivlepingute sõlmimine aitas tunduvalt kaasa majandusmeeste vastutuse tõstmisele töötingimuste parandamise eest. Kui 1945. aastal kasutati vabariigi ulatuses töökaitseks määratud summasid kõigest 37,5%, siis on 1947. aastal need summad ära kasutatud 100%-liselt, 1948. aastal aga 104,8%-liselt.

Kuid selle keskmise arvu taga peituvad üksikud ettevõtted, mille juhatajad suhtuvad hoolimatult töökaitsealase olukorra parandamisele, ja ametiühingu-organisatsioonid, kes nõrgalt kontrollivad töökaitsealaste lepingute täitmist.

«Eesti Põlevkiviehituse» trust (juhataja sm. Golbert) on 1948. aasta peale assigneeritud summadest kasutanud ainult 18,7%.

Halvasti on assigneeringud töökaitse ja ohutustehnika parandamiseks kasutatud ENSV Keemia- ja Põlevkivitööstuse Ministeeriumi ettevõtteis (minister sm. Radulov). Samal ajal on aga selle ministeeriumi ulatuses tööõnnetuste sageduskoefitsient suurim kogu põlevkivibasseinis. Halb on olukord ohutustehnika ja tööstustervishoiu alal ka Narva Kreenholmis (dir. sm. Stolbov), kus kasutatakse selleks määratud summasid ebaõigelt.

Sellised väärnähtused töökaitsealaste summade kasutamisel tulenevad sellest, et Kaevandustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komi-

tee (sm. Makarov) ja Kreenholmi Manufaktuuri käitiskomitee (sm. Kuznetsov) ei võitle järjekindlalt tööliste töötingimuste parandamise eest, suhtuvad leplikult töökaitsealase lepingu mittetäitjatesse.

Eriolist tähelepanu tuleb pöörata töökaitsealaste määruste täitmisele uute tööstuste käikulaskmisel. Uuesti ehitatud käitised peavad igakülgsest vastama kõigile sanitaar-tehnilistele nõuetele.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad bolševistliku printsiipialusega kasutama kõiki neile antud õigusi selleks, et teha lõpp partei ja valitsuse juhendite rikkumisele tööliste töötingimuste parandamise alal mõningate omavolitsevate majandusmeeste poolt.

1948. a. kollektiivlepingute tulemuste arvestamisel arvustasid tööliste teravalt ja õigustatult kollektiivlepingute mittetäitmise pärast käitiskomiteid kui ka majandusjuhte.

Ametiühingute Nõukogul, vabariiklikel ja käitiskomiteedel tuleb seda kriitikat arvesse võtta ning otsustavalt tõsta oma nõudlikkust nende majandusjuhtide ja organisatsioonide vastu, kes kollektiivlepingute kohustusi täitmata jätavad.

Peatudes tootmisküsimuste-alase töö juhtimisel Ametiühingute Nõukogu poolt, tuleb otseselt öelda, et Ametiühingute Nõukogu töös on sellel alal väga suuri puudusi.

Ametiühingute Nõukogu tootmisküsimuste osakond (juhataja sm. Sommer) ei ole veel kujunenud selleks keskuseks, kus üldistatakse vabariigi ametiühingu-organisatsioonide töökogemusi sotsialistliku võistluse ja stahhaanovliku liikumise arendamisel ning masšide organiseerimisel kollektiivlepingute täitmisele. Sm. Sommer suhtub väga ükskõiksest ja bürokraatlikult alt-tulnud tööliste algatustele ja avaldustele, ei abista nimetamisväärselt ametiühingu-organisatsioone tootmisküsimuste-alasel tööl.

Ametiühingute Nõukogu uus koosseis peab põhiliselt parandama tootmisküsimuste-alast tööd, kujunema eesrindlaste kogemuste üldistamise keskuseks, ühtlasi tõstma vabariiklike komiteede vastutust käitiskomiteede juhtimise eest sel alal. Samuti tuleb süvendada juhtivate ametiühingu-töötajate teadmisi sotsialistliku tööstuse ökonomika alal, korraldades selleks vastavaid seminare, loenguid jne.

II. Ametiühingute tööst ja ülesannetest põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise alal

Nõukogude Eesti põllumajandus on astunud uude arengujärku — töötav talurahvas on hakanud üsna hulgaliselt siirduma kollektiivse põllupidamise roobastele.

Tuleb aga siiski silmas pidada, et kodanlike natsionalistide ässi-

tustöö tagajärjel on osa talurahva hulgas veel üsna sügavalt juurdunud eelarvamused kollektiivse põllupidamise vastu. Kannatliku, kuid järjekindla bolševistliku selgitustööga tuleb need eelarvamused hajutada ja ka mahajäänum osa talurahvast järk-järgult tõmmata kolhoositeele, muidugi range vabatahtlikkuse alusel. Meie esimeste kolhooside head tulemused 1948. aastal aitavad selleks palju kaasa.

Eestimaa Kommunistliku (bolševike) Partei V kongress seadis töö põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise alal partei, nõukogude ja ametiühingu-organisatsioonide peafülesandeks.

Kuid Ametiühingute Nõukogu, vabariiklike ja käitiskomiteede töö linna töötajate laiade hulkade mobiliseerimisel töötava talurahva abistamiseks kollektiivse põllumajanduse arendamisel ei seisa veel EK(b)P V kongressi poolt ülesseatud ülesannete kõrgusel.

Otsustavat parandamist nõuab linna šeflustöö maal, mis paraku kannab veel juhuslikkuse ja formaalsuse pitsi. Šeflustöö korraldamisel ei saa enam piirduda üldsõnalise propagandaga kolhoosikorra eelistest ja mõne üksiku külaskäiguga valda või kolhoosi. Šeflustöö peab saama süsteemikindlaks, konkreetset abistavaks, kindlakäeliselt juhituks.

Šeflustöö peab olema suunatud esiteks meie noorte kolhooside tõhusale abistamisele, et nad tugevneksid organisatsiooniliselt ja majanduslikult, teiseks — maatöölise, kehvikute ja keskmikkude kaasatõmbamisele kolhoosidesse aktiivse bolševistliku selgitustöö abil.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad parteiorganisatsioonide juhtimisel arendama laialdast poliitilist tööd kolhoosnikute seas, õpetades neid sotsialistlikult suhtuma töösse ja kolhoosi omandisse, kolhoosi ja kolhoosnikute kohustuste täitmisse riigi vastu. On vajalik, et ametiühingute juhtivad seltsimehed mõistaksid täielikult oma vastutust partei ees maaelu sotsialistliku ümberkorraldamise alal.

Põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise teerajajaiks on MTJ-d ja sovhoosid — sovhoosid sotsialistliku suurmajapidamise eeskujudena, MTJ-d maa kollektiviseerimise tootmisalaste ja poliitiliste tugipunktidena.

Kuid Maatöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee, maakonna- ja tööiskomiteed mobiliseerivad alles mitterahuldavalt sovhooside, MTJ-de ja hobulaenuuspunktide töötajaid ÜK(b)P Keskkomitee ajaloolise otsuse «Abinõudest põllumajanduse arendamiseks sõjajärgsel perioodil» täitmiseks laialdase sotsialistliku võistluse arendamise teel.

Sovhoosides ja MTJ-des on nõrgalt arendatud individuaalset ja brigaadidevahelist sotsialistlikku võistlust. Mõnes sovhoosis on sotsialistlik võistlus hoopis organiseerimata.

Lihula sovhoosis (dir. sm. Oja, töölkomitee esimees sm. Moor) seisab töölkomitee täiesti kõrval võistluse organiseerimisest. See-tõttu ei ole individuaalsesse, brigaadide- ja lülid vahelisse sotsialist-likku võistlusele kaasa tõmmatud ühtegi töölisi, ühtegi brigaadi ega lüli. Aasta jooksul ei ole töölkomitee ühtegi korda arutanud riik-liku plaani täitmist, samuti pole aasta jooksul korraldatud ühtegi sovhoosi tööliste üldkoosolekut sovhoosi sotsialistliku kohustuse täitmise arutamiseks. Ametiühingute Nõukogu presiidium arutas hiljuti seda küsimust ja nõudis Maatööliste Ametiühingu Vabariik-likult Komiteelt (sm. Sommerling) kiirete abinõude tarvituselevõttu olukorra parandamiseks.

1948. a. kevadel sõlmiti sovhoosides ja MTJ-des esmakordselt kollektiivlepingud. Kollektiivlepingute sõlmimisest võtsid sovhooside ja MTJ-de töölised ja teenistujad aktiivselt osa.

Kuid maatööliste ametiühingu-organisatsioonid ei kindlustanud tööliste kasvanud aktiivsust võitluses kollektiivlepingute täitmise eest. Paljudes sovhoosides ei kontrollitud kollektiivlepingute täit-mist kogu aasta jooksul (Männisalu ja Rae sovhoos, Tootsi ja Rõhu seakasvatuse sovhoos jt.).

Puudulikult organiseeritud sotsialistliku võistluse ja kollektiivle-pingute mittetäitmise tõttu edenevad mitmes MTJ-s kevadkülvil ette-valmistamise tööd aeglaselt (traktorite ja põllutöömasinate ning -riistade remont, lepingute sõlmimine kolhoosidega, vedelkütte ko-halevedu).

Maatööliste ametiühingu-organisatsioonid peavad praegu kogu oma jõu koondama kevadkülvil ettevalmistamisele, MTJ-de, hobu-läenutuspunktide ja sovhooside valmisoleku kindlustamisele kevad-külviks. Kõik teised ametiühingu-organisatsioonid peavad aga osu-tama külale erakordselt suurt abi kevadkülvil ettevalmistamisel ja läbiviimisel (selgitustöö, organisatsiooniline töö, abi traktorite ja põllutööriistade ning -masinate korrastamisel, kvalifitseeritud kaadri maale saatmisel jne.).

Palju tõsisemat tähelepanu tuleb pöörata ka MTJ-de ja sovhooside töötajate ainelise ja kultuurilise olukorra parandamisele.

ENSV Sovhooside Ministeerium (sm. Mõttus) ja eriti Tallinna Seakasvatuse Trust (sm. Eiche) on kollektiivlepingute tähtsust ala-hinnanud, ei ole nõudnud sovhooside direktoreilt kollektiivlepingute täitmist, ei ole kuulanud kollektiivlepinguid mittetäitnud direktorite aruandeid kolleegiumides. Ka käesoleval aastal suhtusid need selt-simehed lubamata passiivselt uute kollektiivlepingute sõlmimisse. Ametiühingute Nõukogul tuli neid mitmel korral tõsiselt korrale kutsuda.

Eriti halvasti teevad ametiühingu-organisatsioonid poliitilist

kasvatustööd maatöölise seas, mille tõttu mõnedki sovhooside ja masina-traktorijaamade töötajad ei saa täielikult aru oma vastutusrikkast osast põllumajanduse sotsialistlikul ümberkorraldamisel.

Maatöölise ametiühingu-organisatsioonid peavad otsustavalt parandama oma tööd, lülitudes täie energiaga võitlusse partei poliitika elluviimise eest Eesti NSV põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise alal. Tuleb saavutada, et sovhooside ja MTJ-de töölised kujuneksid hästiorganiseeritud ja teadlikuks jõuks maal, et kõik taluslased astuksid kolhoosidesse.

Seflustöö puuduste ja Maatöölise Ametiühingu töö nõrkuse eest kannab suurt vastutust Ametiühingute Nõukogu. Ametiühingute Nõukogu ei ole osutanud küllaldast abi maal asuvatele ametiühingu-organisatsioonidele. Pärast ÜAÜKN presiidiumi karmi, kuid õiglast kriitikat ametiühingulise töö puuduste kohta maal Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu, täites partei ja ÜAÜKN juhendeid, parandas mõnevõrra tööd maal, osutades suuremat tähelepanu ametiühingu-organisatsioonide töö koordineerimisele šefluse korraldamisel. Ametiühingute Nõukogu on organiseerinud tööstuslike ametiühingute abi kollektiivlepingute sõlmimisel maal, on aidanud tugevdada Maatöölise Ametiühingu Vabariiklikku Komiteed ja maakonnamiteid, kuid see töö on veel täiesti poolik ja mitteküllaldane. Ametiühingute Nõukogu uus koosseis peab palju rohkem tähelepanu pöörama ametiühingulise töö parandamisele maal ja põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise protsessi abistamisele.

III. Ametiühingute tööst töötajate ainelise olukorra ja tervise parandamisel

Bolševike partei õpetab, et ametiühingute tähtsamaks ülesandeks on väsimatult hoolitseda tööliste ja teenistujate aineliste vajaduste rahuldamise eest, kasutada täielikult kõiki neid võimalusi, mida partei ja valitsus loovad töötajate ainelise olukorra parandamiseks.

Eesti NSV töötajate aeline olukord on viimase nelja aasta jooksul väga suurel määral paranenud.

Töötajate palgafond on võrreldes 1945. aastaga tõusnud kolmekordselt, ühe tööliste keskmine aasta nominaal-töötasu peaaegu kahekordselt.

Partei ja valitsuse poolt läbiviidava järjekindla hinnaalanduse poliitika tulemusena ostavad praegu Eesti NSV töötajad oma palga eest mitu korda rohkem tööstus- ja toiduainete-kaupu kui 1945. aastal.

Alates 1945. aastast on eksploatatsiooni antud üle 190 tuhande ruutmeetri uut elamispinda.

Järjekindlalt suurenevad kulutused Eesti NSV riigieelarvest sotsiaal-kultuurilisteks otstarveteks. 1948. aastal ulatusid need 507,6 miljoni rublani.

Kuid ametiühingu-organisatsioonide poolt ei ole kaugeltki tehtud kõike seda, mida on tarvis teha ja mida on võimalik teha tööliste ja teenistujate ainelise olukorra parandamise alal.

Paljudes Eesti NSV käitistes, eriti põlevkivirajoonis, Narvas ja mõningas Tallinna käitises on töötajate elamu-heaolu tingimused ikka veel mitterahuldavad.

Peamiselt «Eesti Põlevkiviehituse», Tekstiilehituse trusti nr. 14, Tallinna I Ehitustrusti ja V Ehitustrusti nõrga töö tõttu oli 1948. a. lõpuks vabariigi viie aasta elamuehitusplaanist täidetud ainult 28%.

Eesti NSV suuremas tekstiilkäitises — Riiklikus Kreenholmi Manufaktuuris (dir. sm. Stolbov) ei täideta süstemaatiliselt elamuehitusplaani: 1946. aastal täideti elamuehitusplaanist 75,2%, 1947. aastal — 18,5% ja 1948. aastal faktiliselt — 32%.

Ametiühingute Nõukogu on mitu korda seadnud ÜAÜKN, NSV Liidu Kergetööstuse Ministeriumi ja Tekstiiltöölise Ametiühingu Keskkomitee ette küsimuse Kreenholmi Manufaktuuri elamuehituse ning tööliste olustikuliste tingimuste parandamise kohta. Selle tulemusena Kergetööstuse Ministerium saatis, tõi küll, suure hilinemisega, kohale oma esindajaid olukorraga tutvumiseks ning võttis ette rea abinõusid selle parandamiseks. Kuid Kreenholmi Manufaktuuri tööliste elamu-heaolu tingimused on ikka veel mitterahuldavad ning võitlus Kreenholmi töötajate olustikulise teenindamise parandamise eest peab olema Ametiühingute Nõukogu ja Tekstiiltöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee oluliseks ülesandeks. Meie ootame aga selle ülesande täitmisel senisest palju suuremat abi ka Tekstiiltöölise Ametiühingu Keskkomiteelt.

Tekstiiltöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee, tegeldes pidevalt Narva Kreenholmi elamuehituse küsimustega, ei ole aga huvi tundnud Tekstiilehituse trusti nr. 14 käitiskomitee tegevuse vastu. Kuid see käitiskomitee vajab suurt abi Vabariiklikult Komiteelt, et mõjutada Kreenholmi elamuehituse plaani täitmist.

Elamutarbeline ehitus jääb ka põlevkivirajoonis maha tootmisvõimsuse kasvut.

«Eesti Põlevkiviehituse» trust täitis 1948. a. elamute eksploatatsiooni andmise plaanist ainult 82% ning sedagi osaliselt 1947. aastal lõpetamata jäänud elamute arvel, «Põlevkivigaasiehituse» trust täitis elamute eksploatatsiooni andmise plaanist 90%.

Tuleb märkida, et Kaevandustöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee ja riikliku sanitaarinspeksiooni passiivsel pealtvaatamisel

annavad «Eesti Põlevkiviehituse» trusti juhataja sm. Golbert ja «Põlevkivigaasiehituse» trusti juhataja sm. Petrov omavoliiselt eksploatatsiooni lõpetamata elamuid, kanalisatsioonita, vesivarusteta ja elektrita (Puuru töölisasula Ahtmes, töölisnoorsoo ühiselamu Kohtla-Järvel). Vähe hoolitakse töötajate heaolust ka «Eesti Põlevkivi» kombinaadis.

Tõsiselt jääb põlevkivibasseinis plaanist maha kommunaaltarbeline ehitus. Ambulatoorium, sünnitushaigla, 2 lastesõime, millede ehitamine oli ette nähtud 1948. aastal, on tegelikult jäänud ehitamata.

Põlevkivibasseini majandusorganisatsioonid ei ole täitnud Eesti NSV Ministrite Nõukogu määrust, ei ole lõpetanud kanalisatsiooni ja veevärgi ehitamist, mis raskendab sanitaarset olukorda basseinis.

Väga puudulikult mobiliseerib Kaevandustöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee töötajaid heakorratööde läbiviimiseks ühiskondlikus korras. Isegi tuhka Kiviõli töölisasula territooriumilt ei ole suudetud ära vedada, rääkimata asulate haljastamisest jms.

Ametiühingute Nõukogu on tõstnud need küsimused üles NSV Liidu Söetööstuse Ministeeriumi ja Kivisöetööstuse Tööliste Ametiühingu Keskkomitee ees, kuid kahjuks ei ole viimased vajalikke abinõusid tarvitusele võtnud.

Mitterahuldavad on ka Tartu Riikliku Ülikooli üliõpilaste elamutingimused. Tiigi tänaval asuvad üliõpilaste ühiselamud on äärmiselt lohakas seisukorras.

Ametiühingute Nõukogu on Tartu Riikliku Ülikooli ühiselamute seisukorra parandamiseks pöördunud NSV Liidu kõrgemate koolide ministri sm. Kaftanovi poole, kuid ootamata ministri korraldusi peavad Tartu Riikliku Ülikooli rektor prof. Koort ning Kõrgemate Koolide ja Teaduslike Asutuste Töötajate Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Reiman) kohe oma jõu kohaselt asuma Nõukogude Eesti haritlaskonna järeelkasvu elamutingimuste parandamisele.

Töötajate elamutingimuste parandamisele aitab kaasa arenev individuaal-elamuehitus. Sõjajärgsel perioodil on Eesti NSV-s ehitatud ja taastatud 900 individuaalelamut, ehitamisel on 600 elamut.

Arvestades olemasolevaid võimalusi, võiks individuaal-elamuehitus olla märksa intensiivsem. Ametiühingud peavad saavutama individuaal-elamute ehituse arendamist üha tõusvas tempos, hankides ehitajaile abi majandusjuhtidelt.

Ametiühingute Nõukogu on organiseerinud korduvalt vabariiklike ühiselamute ja kommunaalettevõtete ülevaatusi laialdase ametiühingu-aktiivi kaasabil, mille tulemusena on saavutatud ka mõnin-

gaid tulemusi. Kuid kahjuks ei ole Ametiühingute Nõukogu alati küllaldase järjekindlusega lõpule viinud tema poolt algatatud üritusi töötajate elamu-heaolu tingimuste parandamiseks.

Ametiühingu-organisatsioonide väga vastutusrikkaks ülesandeks on kindlustada töötajate elamu-heaolu tingimuste edasist parandamist kui üht tähtsamat tingimust tööviljakuse tõstmisel ja rahvamajanduse plaanide ennetähtaegsel täitmisel. Selleks tuleb tõsta nõudlikkust majandusjuhatajate ja ehitusorganisatsioonide vastu, kuid samal ajal kõigiti toetada töötajate endi initsiatiivi elamu- ja heakorralduslike lahendamisel.

Sotsialistliku tööstuse ja põllumajanduse edusammud avasid laialdasi võimalusi nõukogude kaubanduse arendamiseks. Võitluses nõukogude kaubanduse arendamise eest on suur osa täita ametiühingutel. Eesti NSV ametiühingud rakendasid ühiskondliku kontrolli teostamiseks kaubandusorganisatsioonide töö üle tuhandeid ametiühingu-aktiviste, kes aitavad kaasa kultuurse kaubanduse organiseerimisele.

Ametiühingute Nõukogu organiseeris 18 vabariiklikku kaubandus- ja ühistoitlustamis-ettevõtete võrgu ülevaastust, mille tulemusena kõrvaldati rida puudusi neis ettevõtetes.

Kuid meie kaubandus- ja ametiühingu-organisatsioonid ei ole veel kaugeltki saavutanud tarbijate kasvanud nõudmiste rahuldamist. Mõnedes kaubandusettevõtetes on tarbijate teenindamine müüjate poolt ebaviisakas ning tihtipeale isegi häbematu ja ülbe, kauplused ja sööklad on korratud ja mustad.

Ühiskondlike kontrolöride tööd tuleb ametiühingu-organisatsioonidel tugevdada, et range kontrolliga ja nõudlikkusega saavutada väärnähtuste kõrvaldamist tarbijate teenindamisel.

Kaubandusorganisatsioonidel puudub küllaldane kontakt laiatarbekaupe tootvate tööstusettevõtetega, mille tõttu laiatarbekaupade kvaliteet ja sortiment ei vasta tihtipeale tarbijate nõudeile.

Ametiühingute Nõukogu algatusel organiseeriti ametiühingute, kaubandustöölise ja ajalehete esindajate kontrollretki käitistesse («Marat», «Juuni Võit», «Põhjala», Tallinna Kunstsarvetehas jne.), mille tulemusena saavutati laiatarbekaupade sortimendi laiendamist ja kohalike ressursside täielikumat ärakasutamist. Kuid kahjuks ei ole see üritus veel massiliseks muutunud.

Ametiühingu-organisatsioonid peavad saavutama laiatarbekaupade tootmise ühiskondlike ülevaastuste korraldamist kõigis laiatarbekaupe tootvais ettevõtetes. See aitab kahtlemata kaasa suurte reservide avastamisele laiatarbekaupade tootmise laiendamiseks.

Riikliku Kaubanduse Töölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (esimees sm. Järvalaid) ja Kooperatiivtöölise Ametiühingu Vaba-

riiklik Komitee (esimees sm. Saller) ei pööra küllaldast tähelepanu sotsialistliku võistluse ja poliitilis-kasvatustliku töö organiseerimisele kaubandustöölise seas. ENSV Kaubandusministeerium (sm. Hansen) ja ETKVL juhatus (sm. Nellis) ei tegele küllaldaselt kaadri valiku ja paigutamisega. Esineb veel palju raiskamisi ja muud kuritegevust.

Kaubandustöölise ametiühingu-organisatsioonide ees seisab ülesanne organiseerida kaubandustöölise seas laialdast sotsialistlikku võistlust elanikkonna teenindamise parandamise eest, mobiliseerida kaubandustöölisi võitluseks kaupade kvaliteedi tõstmise eest, toetades omalt poolt tööstustöölise võistlust eeskujuliku kvaliteedi brigadi nimele. Selleks tuleb tugevdada sidet tööstuse ja kaubanduse vahel.

Kaubandus- ja ühistoitlustamis-ettevõtete tööd peavad aitama tunduvalt parandada sel aastal esmakordselt sõlmitavad kollektiivlepingud.

Töötajate toitlustamise parandamisel etendab suurt osa individuaalne ja kollektiivne aiamaapidamine. 1948. aastal oli aiapidajaid 116 840, kes said juurvilja- ning kartulisaaki kokku 134 369 tonni. Häid tulemusi individuaal-aiapidamise arendamisel saavutasid raudteelaste, tekstiiltöölise, puutöölise ametiühingud.

Kuid Kaevandustöölise Ametiühingu, Toiduainetetöölise Ametiühingu ja Kohaliku Tööstuse Töölise Ametiühingu vabariiklikud komiteed tegelesid nõrgalt aiapidamise arendamisega, mille tulemusena ainult 12—15% nende teenindamisel olevatest töölisest omas individuaalset aiamaad.

Töötajate heaolu parandamiseks on vajalik, et ametiühingu-organisatsioonid tõstaksid edaspidi aiapidajate arvu, aiamaade suurust ja saaki. Rohkem tähelepanu peab pöörama puuvilja-aedade rajamisele ja laiendamisele.

Töötajate heaolu tõstmisel omab suurt tähtsust riiklik sotsiaalkindlustus, mis on usaldatud bolševike partei ja Nõukogude valitsuse poolt ametiühingute kätte.

Kulutused sotsiaalkindlustuse alal Eesti NSV töötajate teenindamiseks on 1945. aastaga võrreldes kasvanud enam kui kaks korda, ulatudes 1948. aastal 50 miljoni rublani. Peale selle on sanatooriumide ning puhkekodude taastamiseks, remondiks ja sisustamiseks kulutatud nelja aasta jooksul 15 miljonit rubla.

1948. aastal on Eesti NSV sanatooriumide ja puhkekodude läbilaskevõime tõusnud peaaegu viis korda, võrreldes 1945. aastaga. Kuid Sanatooriumide ja Puhkekodude Valitsus (juhataja sm. Maa-sing) peab põhjalikult parandama haigete ning puhkajate meditsiini-

nilist ja kultuurilist teenindamist meie sanatooriumides ja puhkekodudes.

Tunduvalt on laiendatud tervishoiuasutuste võrku. Võrreldes 1941. aastaga on haiglate arv Eesti NSV-s kasvanud kahe ja poole kordseks, ambulatooriumide ja polikliinikute arv neljakordseks. Samuti on kasvanud lasteasutuste, lasteaedade ja -sõimede võrk.

Kuid tervishoiuorganite ja ametiühingu-organisatsioonide töö puudusi sotsiaalkindlustuse alal paljastab küllalt teravalt see asjaolu, et iga aasta läheb meil haiguste ja traumatismi tagajärjel kaduma 1 miljon 200 tuh. kuni 1 miljon 300 tuh. tööpäeva, mis tekitab suurt kahju meie rahvamajandusele.

Ametiühingud koos tervishoiuasutustega võitlevad veel nõrgalt haigestumise ja traumatismi vastu, organiseerivad puudulikult selgitustööd sanitaar-tervishoiuliste küsimuste alal.

Tervishoiupunktid, mis on loodud 78 suurema käitise juurde, tegelevad veel väga puudulikult oma põhiülesandega, s. o. profülaktilise tööga ja sanitaarharidusliku selgitustööga.

Paljud käitiskomiteed ja sotsiaalkindlustuse nõukogud tegelevad peamiselt haigustoetusrahade määramisega, kuid ka seda formaalselt, ei süvene sisuliselt haigestumise ja traumatismi põhjustesse ega otsi abinõusid nende vältimiseks tulevikus. See on tingitud peamiselt sellest, et nad ei toetu oma töös aktiivile.

Tõsiseid puudusi on ka meie raviäsatuste endi töös, eriti põlevkivibasseinis ja Narvas. Põlevkivibasseini raviäsatused ei rahulda basseini töötajate vajadusi.

Nõukogude sotsiaalkindlustuse töös on eriline koht töötajate laste heaolu eest hoolitsemisel. Aastast aastasse kasvavad assigneeritud laste teenindamiseks. Võrreldes 1945. aastaga, on kulutused laste teenindamiseks tõusnud enam kui kolmekordseks. Ainult pioneerilaagrite korraldamiseks, millede võrk tõusis samuti kolmekordseks, kulutati 1948. aastal 2,3 miljonit rubla, mis võimaldas rohkem kui 7,5 tuhandel lapsel veeta oma suvepuhkuse kaunis looduses.

Pioneerilaagrite töös esineb aga veel rida küllaltki tõsiseid puudusi, eriti ei ole kasvatuslik töö veel vajalikul kõrgusel.

Talvise õppetöö vaheajal korraldasid ametiühingud Ametiühingute Nõukogu juhtimisel lastele mitmesuguseid üritusi, nagu lastehommikuid, kohtumisi lastekirjanikega, lasteraamatu hommikuid, näärikuuski. Ainuüksi 1948. aastal viibis ametiühingute näärikuuskedel 33 tuhat last.

Vastavalt ÜAÜKN presiidiumi määrusele 29. maist 1948. a. «Riikliku sotsiaalkindlustuse summade ebaseaduslikust kulutamisest ametiühingute poolt» on Ametiühingute Nõukogu teinud suure töö vabariigi sotsiaalkindlustuse aktiivi instrueerimisel, ühtlasi on

Ametiühingute Nõukogu aidanud ametiühingute keskkomiteesid paljastada sotsiaalkindlustussummade ebaseaduslikku kulutamist mõnede ametiühingute vabariiklikes komiteedes (Kaevandustöölise Ametiühingu ja Riigiteenijate Ametiühingu vabariiklikes komiteedes).

Nõukogude riik usaldab ametiühingutele kümnetesse miljonitesse ulatuvaid summasid töötajate tervise kaitseks, puhkuse organiseerimiseks. Need vahendid tuleb hoolikalt kasutada vastavalt nende eesmärgile. On vaja tugevdada kontrolli riiklike sotsiaalkindlustusvahendite otstarbeka kulutamise üle, tuginedes laialdasele sotsiaalkindlustus-aktiivile, võidelda järjekindlalt haigestumise ja traumatismi vastu.

IV. Töötajate kommunistlikust kasvatuses

Bolševike partei omistab suurt tähtsust töötajate kommunistlikule kasvatamisele kui tähtsaimale tingimusele kommunismi ülesehitamisel. Me ei või unustada, et inimeste teadvus jääb maha nende majanduslikust olemusest, et inimeste teadvuses on veel tugevaid kapitalismi igandeid. Partei suunab ametiühingu-organisatsioonide võitlusele kapitalismi igandite vastu töötajate teadvuses. Ametiühingu-organisatsioonide tähtsaimaks ülesandeks on kasvatada töötajates kommunistlikku suhtumist töösse ja sotsialistlikusse omandisse. See otsustab lõppude lõpuks kõigi meie ees seisvate ülesannete eduka lahendamise.

Poliitilis-kasvatusliku ja kultuuritöö läbiviimiseks masside hulgas on Eesti NSV ametiühingute käsutuses 2 kultuurihoonet, 36 klubi (neist 8 põlevkivibasseinis), 1462 punast nurka, 262 raamatukogu (211 000 köitega), 20 kino, 24 pioneerilaagrit jne.

Juhindudes ÜK(b)P KK ajaloolistest otsustest ideoloogilise töö kohta on Eesti NSV ametiühingu-organisatsioonid ja nende kultuuriasutused saavutanud mõningaid tulemusi kultuurharidusliku töö taseme tõstmisel. Ametiühingute kultuurihooned ja klubid on põhiliselt lahti saanud ideelagedusest ja sisutute õhtute korraldamisest, asudes kindlalt töötajate poliitilise kasvatamise ja nende vaba aja kultuurse veetmise organiseerimise teele.

Elavnenud on loengute korraldamine ja paranenud loengute temaatiline planeerimine. Käsitletakse teemasid ÜK(b)P ajaloost, Lenini ja Stalini elust ning tegevusest, marksistlik-leninlikust filosoofiast ja poliitilisest ökonoomiast.

Isetegevuskollektiivide ja nendest osavõtjate arv on suurenenud võrreldes 1945. aastaga kahekordseks. Praegu töötab üle vabariigi 450 mitmesugust isetegevuskollektiivi rohkem kui 10 tuhande osa-

võtjaga. Pidevalt on paranenud ka kunstilise isetegevuse ideoloogiline ja kunstiline tase, millele on tunduvalt kaasa aidanud Ametiühingute Nõukogu poolt korraldatud iga-aastased isetegevuse ülevaated.

Ametiühingu-organisatsioonid ja kultuuriasutused on aktiivselt võtnud osa kõigist vabariigis toimunud suurtest poliitilistest kampaaniatest.

Kuid ametiühingute kultuuritöös töölishulkades esineb veel väga tõsiseid puudusi ja mahajäämust tööliste ja teenistujate üha kasvavaist nõudeist poliitilise ja kultuurilise töö suhtes.

Olemasolevaid võimalusi poliithariduslikuks tööks kasutatakse veel puudulikult. Kultuurihoonetes ja klubides korraldati möödunud aastal ümmarguselt ainult 800 loengut, seega iga klubi kohta keskmiselt 1,7 loengut kuus.

Mitmeski klubis kannatab loenguline propaganda ilmse ühekülgisuse all, puudub kindel süsteem ja temaatika. Ellamaa Energiaraajooni klubis peeti m. a. kõik poliitilistel teemadel korraldatud loengud ainult rahvusvahelise olukorra kohta. Kaubandustööliste Ametiühingu klubis ei korraldatud ainustki loengut ÜK(b)P ajaloo, Lenini ja Stalini elust ning tegevusest. Nõukogude eesrindliku teaduse, tehnika, kirjanduse ja kunsti küsimuste kohta korraldatakse loenguid alles väga vähe.

Loengulise propaganda parandamiseks on tarvis iga meie klubi muuta tõeliseks lektoriumiks, kus regulaarselt iga kuu korraldatakse teatav kindel arv temaatiliselt planeeritud loenguid laiadele töörahva hulkadele.

Täiesti puudulikult on seni korraldatud poliitiline kasvatustöö käitistes ja asutustes. Loenguid ja vestlusi korraldatakse äärmiselt juhuslikult. Samuti toimub harva vestlusi ja kohtumisi tootmiseesrindlastega, kirjanike ja kunstnikega. Vähe tähelepanu pööratakse tööliste ja teenistujate teatri- ja kinokülastamise organiseerimisele.

ÜAÜKN presiidiumi määrus kultuurihoonete ja klubide töö kohta seab ametiühinguklubidele väga suured ülesanded tootmistehnilise propaganda ja näitliku agitatsiooni alal. Selle ala vormidest kasutatakse peamiselt ainult loosungeid, autahvleid, seinalehti ja üksikuid süsteemitult paigutatud plakateid viie aasta plaani näitajatega. Täiesti on aga jäänud täitmata ÜAÜKN presiidiumi see nõue, et kõik suuremad klubid organiseeriks tootmistehnilised kabinetid. Siin on sageli mitte ainult tegu majanduslike võimaluste puudumisega, vaid ka meie klubide juhatuste kogemuste puudumisega. Ametiühingute Nõukogu kultuuri ja heaolu osakond (sm. Lints) ei ole aga nimetamisväärset ära teinud teistes vennas-

vabariikides olevate samalaadsete kabinettide kogemuste edasiandmiseks.

Meie klubide juhatused peavad saavutama seda, et nende töö rahvahulkade mobiliseerimisel viisaastaku ennetähtaegsele täitmisele oleks lahutamatult seotud tööliste praktilise abistamisega eesrindliku nõukogude tehnika ja stahhaanovlike töömeetodite tundmaõppimisel.

Suurt tähtsust töötajate poliitilisel kasvatamisel ja nende kunstilisel teenindamisel omab kunstilise isetegevuse arendamine töötavais hulkades. Kuid mitmes ametiühingus on kunstilisest isetegevusest osavõtjate arv veel lubamatult väike. Nii Maanteetöölise Ametiühingu 7000 töölisest on tõmmatud kunstilise isetegevuse ringidesse kaasa tegelikult veidi üle 100 inimese.

Riigiteenijate Ametiühingu Vabariiklikul Komiteel (esimees sm. Aaran) ei ole ainustki esinemisvõimelist laulukoori ega orkestrit, kuigi just selles ametiühingus peaks olema küllalt laialdased võimalused kunstilise isetegevuse viljelemiseks. Seltsimeestel Beilinsonil ja Aaranil on tarvis kiiresti olukorda parandada.

Seni takerduvad veel paljud kunstilise isetegevuse kollektiivid repertuaari piiratuses, ei uuenda ega laienda repertuaari. Mõnikord õpitakse ja esitatakse ideelagedaid ja alaväärtuslikke palasid. Paljud meie rahvatantsurühmad ei õpi ega esita teiste nõukogude rahvaste tantsu.

Ametiühingute kunstiline isetegevus peab lähemal ajal kujunema masside poliitilise kasvatamise ja kultuurse vaba aja veetmise palju võimsamaks teguriks. Meie ametiühingud peavad minema XIII üldlaulupeole 1950. aastal vastu uute kooride, orkestrite ja tantsurühmade töölerakendamisega.

Need tõsised puudused on saanud võimalikuks sellepärast, et üksikute ametiühingute vabariiklikud komiteed alahindavad poliitilis-kasvatusalikku ja kultuurhariduslikku tööd töötajate hulgas. Nii kulutas Raudteelaste Ametiühingu Vabariiklik Komitee (esimees sm. Martinson) 1948. aastal loengute korraldamiseks ettenähtud summadest ära ainult 51,3%. Ametiühingu Nõukogul tuli korduvalt sm. Martinsoni tähelepanu juhtida korralagedusele raudteelaste Tallinna Klubis.

Puutööliste Ametiühingu Vabariiklik Komitee (esimees sm. Moik) ei suutnud pika aja jooksul saavutada poliitilise ja kultuurharidusliku töö parandamist ühes oma suurimas käitisel, Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrikus. Tõsi, siin langeb väga raske vastutus vabriku direktorile sm. Jansonile ja metsatööstuse ministrile sm. Laurale, kes vaatamata kõrgemategi organite korduvaile vahelesegamistele ei täitnud õigel ajal oma kohustusi vabriku klubi ja punase nurga

ruumide korrastamise asjus. Säärast põikpeasust oma töötajate kultuuriliste vajaduste rahuldamisel, mida avaldab sm. Janson, võib väga harva kohata majandusjuhtide hulgas. Seejuures käitub sm. Janson tööliste ees ja kõrgemateski organites väga variserlikult, kahetseb oma vigu ja lubab kõik korda seada, kuid unustab varsti suurema osa oma lubadusi. Ministril sm. Laural ei jätku aga mehisust kutsuda endale alluvat direktorit lõppude lõpuks karmilt korrale. Arvame, et sm. Janson üskkõikne suhtumine suure vabriku töötajate kultuuriliste vajaduste rahuldamisega on nüüd niivõrd paljastatud, et tal ei lähe edaspidi enam korda kedagi petta ja et ta täidab oma kohustused sel alal või annab teed teisele direktorile, kes parandab tema vead.

Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu kultuuri ja heaolu osakond (juhataja sm. Lints) on pööranud lubamatult vähe tähelepanu poliitilis-kasvatusliku ja kultuurharidusliku töö parimate kogemuste ja uute algatuste levitamisele ning juurutamisele ja ametiühingute ühiste ürituste läbiviimisele, ei ole suutnud luua kindlat korda ametiühingute kultuurilisse töösse masside hulgas.

Ametiühingute Nõukogu uue koosseisu ees seisab ülesanne otsustavalt tõsta poliitilis-kasvatusliku ja kultuurharidusliku töö kvaliteeti, suunata seda tööd kodanliku ideoloogia jäänuste likvideerimisele töötajate teadvuses, võitlusele roiskunud Lääne kodanliku kultuuri ees kummardamise ja orjameelsuse avalduste vastu, kõigi kosmopolitismi väljenduste vastu kõigil kunsti ja teaduse aladel. Ametiühingute ülesanne on kasvatada töötavais hulkades tulist nõukogude patriotismi, süvendada stalinlikku rahvaste sõpruse vaimu, koondada kõiki töölisi ja haritlasi veelgi tihedamini bolševike partei ja suure Stalini ümber.

Bolševike partei ja Nõukogude valitsus pööravad suurt tähelepanu kehakultuurile ja spordile kui tähtsale töötavate hulkade kommunistliku kasvatamise, tervisliku seisukorra parandamise ja kogu nõukogude rahva ettevalmistamise vahendile tööks ja Nõukogude kodumaa kaitseks.

Eesti NSV-s teostab seda ülesannet tööliste ja teenistujate hulgas ametiühingute vabariiklik spordiühing «Kalev», kelle liikmeiks on käesoleval momendil ligi 12% ametiühinguliikmete üldarvust. «Kalevi» võistkonnad on vabariiklikel esivõistlustel saavutanud vähemalt 75% -l spordialadel esikoha, spordiühingu ridades on rida NSV Liidu meistersportlasi ja tšempione. Sõjajärgsel perioodil on meie spordiühingu liinis üle vabariigi ehitatud ja taastatud 89 spordiväljakut ja staadioni, 10 ujumisebasseini, 2 võimlat jne.

Kuid vaatamata mõningaile saavutustele, on kehakultuuri- ja spordiliikumise seisukord Eesti NSV ametiühingutes siiski mitte-

rahuldav, niihästi kehakultuuriliikumise massilisuse kui ka spordi-meisterlikkuse seisukohalt.

Spordiühingu Kesknõukogu (aseesimees sm. Kaldma) ja ametiühingu-organisatsioonid juhivad nõrgalt käitiste kehakultuurikollektiive, ei tõmba töölisi ja ametnikke küllaldaselt kaasa kehakultuurilisele ja sportlikule tegevusele, ei kasuta nende initsiatiivi sportimisvõimaluste loomiseks.

Meie ametiühingu-organisatsioonid koos spordiühinguga «Kalev» peavad saavutama, et juba käesoleval aastal oleks kõigis suuremates käitistes organiseeritud kehakultuurikollektiivid, pisikäitiste ja asutuste töötajate hõlmamiseks loodud aga vastavad territoriaalsed kehakultuurikollektiivid ja spordiklubid. Otsustavalt tuleb tõsta meie spordiühingus õppe-kasvatustliku töö taset. Ametiühingu-organisatsioonid peavad tõsist abi osutama kehakultuurlastele spordiväljakute ja -ehituste rajamisel, samuti lihtsama spordi-inventari valmistamisel kohapeal.

Oma tööd peab põhjalikult parandama ÜAÜKN Turismi ja Ekskursiooni Valitsus Eesti NSV-s (juhataja sm. Puh). Tuleb paremini ja laialdasemalt organiseerida nii ekskursionsid kui ka turistlikke matku vennasvabariikidesse, samuti ka Eesti NSV piirides. Selle asutuse senine töö ei rahulda töötajate kasvanud nõudeid Nõukogude kodumaa tundmaõppimiseks.

V. Ametiühingute organisatsioonilisest kasvust

Eesti NSV ametiühingute VIII kongress kohustas Ametiühingute Nõukogu ja ametiühingute vabariiklikke komiteid viima lõpule ametiühingute organisatsioonilise väljaehitamise, tõmbama kaasa ametiühingute liikmeiks kõiki töölisi ja teenistujaid ning suurendama ametiühingu-aktiivi laiade töörahvahulkade kaasatõmbamise teel ametiühinguliste ülesannete täitmisele.

Tänu bolševike partei ja ÜAÜKN suurele abile on Eesti NSV ametiühingud aruandeperioodi jooksul tugevnenud ja poliitiliselt kasvanud.

Eesti NSV ametiühingud ühendavad 85,6% kogu tööliste ja teenistujate arvust, kes on ühendatud 20-sse suuremasse tootmisharulisse ametiühingusse. Seda protsenti ei saa pidada aga kaugeltki rahuldavaks. Eriti on selle protsendi madaluses süüdi Kommunaaltöölise, Kaevandustöölise ja Maatöölise Ametiühingu vabariiklikud komiteed, kes peavad oma tööd liikmete värbamisel otsustavalt parandama.

Laialdase ametiühingudemokraatia alusel on saavutatud meie

ametiühinguorganite pidevat tugevdamist, nende sidemete tihendamist ametiühingute liikmetega.

Ette valmistudes X üleliidulisele ametiühingute kongressile viidi ÜAÜKN XIX pleenumi otsuste alusel läbi ametiühingute aruandlus-valimiskoosolekud ettevõtteis ja asutustes ning vabariiklikud konverentsid 1948. a. oktoobrist kuni 1949. a. veebruarini.

Aruandlus-valimiskoosolekud ja konverentsid möödusid organiseeritult ja kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel, näitasid ametiühingute liikmete aktiivsuse tõusu, nende poliitilist kasvu.

Aruandlus-valimiskoosolekutest käitistes võttis osa 82,7% ametiühingute liikmest, kusjuures sõnavõttudega esines üle 10 tuhande ametiühinguliikme, kes paljastasid terava bolševistliku kriitika ja enesekriitikaga puudusi, mis pidurdavad viisaastaku täitmist nelja aastaga, esitasid oma õigustatud nõudmisi käitiskomiteedele ja käitiste juhtkonnale nii tootmise korraldamise kui ka kultuurilise ja elukondliku teenindamise parandamise alal. Töölise kasvunud nõudlikkusest oma valitud organite suhtes kõneleb ilmekalt see asjaolu, et 296 käitiskomitee töö tunnistati mitterahuldavaks.

Aktiivselt, terava bolševistliku kriitika ja enesekriitika tähe all möödusid ka ametiühingute vabariiklikud konverentsid, kus 1414 delegaadist registreerus sõnavõtuks 568 inimest.

Aruandlus-valimiskoosolekute läbiviimisel lubasid Maatöölise Ametiühingu ja Toiduainetetöölise Ametiühingu vabariiklikud komiteed ÜAÜKN instruksiooni rikkumist «Ametiühingute juhtivate organite valimise kohta». Ignoreerides ametiühingudemokraatia nõudeid viidi Maatöölise Ametiühingu Harjumaa Komitee (Harjumaa Komitee esimees sm. Kivimägi) 8 ettevõttes aruandlus-valimiskoosolekud läbi alla $\frac{2}{3}$ ametiühingu liikmete osavõtul. Tallinna MTJ-s võttis aruandlus-valimiskoosolekust osa ainult 30% töötajast. Mitmel aruandlus-valimiskoosolekul ei esitanud käitiskomiteed ja revisjonikomisjonid oma aruandeid, ametiühinguorganite valimisi teostati lahtisel hääletusel. Alles pärast Ametiühingute Nõukogu vahelesegamist kõrvaldati need jämedad ametiühingudemokraatia rikkumised.

Ka kollektiivlepingute sõlmimisel esines ametiühingudemokraatia nõuete rikkumisi.

Tallinna Masinaehitustehase käitiskomitee (esimehe aset. sm. Voolar) korraldas k. a. 10. märtsil käitise töötajate üldkoosoleku kollektiivlepingu kinnitamiseks. Vaatamata sellele, et koosolekul viibis kõigest 25% töolistest ja et kollektiivlepingu kinnitamise momendiks $\frac{1}{3}$ neist lahkus koosolekult, lugesid sm. Voolar ja käitise direktor sm. Krõlov kollektiivlepingu sõlmituks. Koosolekul viibis Kae-

vandustöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee sekretär sm. Kärber, kes samuti kiitis heaks mitteotsustamisvõimulise koosoleku otsuse.

Ametiühingute Nõukogu presiidium tühistas selle mitteotsustamisvõimulise koosoleku otsuse.

Kätiskomitee võttis arvesse Ametiühingute Nõukogu kriitika, valmistas hoolikalt ette uue üldkoosoleku, millest võttis osa üle 80% käitise töötajaist, kes arutasid aktiivselt sõlmitava kollektiivlepingu projekti ning kinnitasid selle üksmeelselt.

Tuleb meeles pidada, et igasugune ametiühingudemokraatia rikumine nõrgestab ametiühingu-organisatsioonide sidemeid töörahva hulkadega, õonestab ametiühingu-organisatsioonide tegevuse aluseid. Seda tuleb kõige karmimalt hukka mõista.

Ainult toetudes laialdasele ametiühingudemokraatiale võib saavutada partei juhendite täitmist selle kohta, «et iga parteitu tööline ja teenistuja näeks oma ametiühingus oma kõige lähedamat organisatsiooni, tema poolt valitavat, kontrollitavat ja temale aruandvat organisatsiooni» (ÜK(b)P XIV kongressi resolutsioonist).

Aruandlus-valimiskoosolekute tulemusena tugevnes ametiühinguorganite koosseis. Võrdlevad andmed käitiskomiteede koosseisu kohta näitavad, et 1946. aastal oli nende koosseisus 4,4% partei liikmeid ja liikmekandidaate, pärast viimaseid aruandlus-valimiskoosolekuid aga 10,5%.

Kätiskomiteede koosseisu on valitud 36% naisi, ametiühingute rühmaorganisaatoreist on 50% naisi, mis näitab ilmekalt naiste aktiivsuse tõusu.

Vabariiklike komiteede presiidiumide koosseisust on 70% partei liikmeid ja liikmekandidaate, 28% naisi. 63% presiidiumide liikmeist on keskharidusega ja 20% kõrgema haridusega.

Ametiühingutel on suur aktiiv, mis on võrreldes 1945. aastaga kasvanud 15-kordselt, ulatudes praegu 82 000 inimesele. Need inimesed töötavad mitmesuguste ametiühinguliste ülesannete täitmisel.

Laialdane ametiühingu-aktiiv on suur jõud, mis lahendabki ametiühingute kui kommunismi kooli suuri ülesandeid. Kuid selleks on vaja, et ametiühingute vabariiklikud komiteed tegeleksid pidevalt oma aktiivi ja kaadri valiku, paigutamise, kasvatamise ja õpetamise küsimustega.

Vabariiklike komiteede konverentsidel toonitasid paljud delegaadid, et vabariiklikud komiteed ei oma küllaldast sidet käitiskomiteedega, teevad vähest tööd ametiühingu-aktiivi instrueerimise ja õpetamise alal ning ei toetu sagedasti oma laialdasele aktiivile.

Tallinna Tuletikuvabrikus valiti käitiskomitee 1948. a. oktoobris. Käitiskomitee esimeheks valiti sm. Motšalina. Valimispäevast alates

ei ole käitiskomitee koos käinud, käitises ei tööta ühtegi ametiühingurühma, ametiühingu liikmete arv ei ületa 60% tööliste arvust. Kuna puudub ametiühingu organisatsiooniline alus, puudub ka igasugune tootmisalane ja poliitiline töö tööliste hulgas.

Puutööliste Ametiühingu Vabariikliku Komitee esimees sm. Moik, sekretär sm. Liiker, palgaosakonna juhataja sm. Hansen on käinud korduvalt kohapeal, on rääkinud vabriku direktoriga, manitsenud käitiskomitee esimeest, juttu ajanud käitise peainseneriga, kuid vabariikliku komitee juhid on täiesti unustanud käitise ametiühinguaktiivi. Aktiivi kokku kutsuda, nendega vestelda, neile toetudes olukorda parandada, selle peale vabariikliku komitee esimees ja sekretär ei tulnud. Ning tulemus — ametiühinguline töö vabrikus on ikkagi laostunud seisukorras.

Tuleb eriti rõhutada, et ametiühingute tähtsaimaks lüliks on käitiskomitee. Ametiühingu töö tase oleneb eelkõige sellest, kuidas käitiskomiteed lahendavad oma mitmekesiseid ülesandeid töötajate mobiliseerimisel viisaastaku ennetähtaegsele täitmisele ning töötajate kommunistliku kasvatamise ja elukondliku teenindamise alal.

Käitiskomiteede pidev juhtimine, käitiskomitee esimeeste hoolas valik, paigutamine, kasvatamine ja õpetamine on ametiühingute vabariiklike komiteede põhiülesanne. Missugune on käitiskomitee esimees — selline on käitiskomitee, selline on kogu ametiühinguline töö käitises.

Sama Puutööliste Ametiühingu, millest oli juttu, teenindada olevas Tallinna Vineeri- ja Mööblivabrikus oli käitiskomitee töö laostunud olukorras. Pärast aruandlus-valimiskoosolekut valiti aga käitiskomitee esimeheks sm. Ludmilla Soitu, kes lühikese aja jooksul koondas käitiskomitee ümber laialdase aktiivi ning aktiivile toetudes parandas tunduvalt käitise parteiorganisatsiooni tõhusal kaasabil ametiühingutööd käitises.

Sm. Soitu kujundas kõigepealt välja ametiühingu-organisatsiooni, tõstis ametiühingu rühmaorganisaatorite osatähtsust. Rühmaorganisaatorite eestvedamisel võistlevad 47 ametiühingurühma X üleliidulise ametiühingute kongressi auks. Rühmaorganisaatorite õpetamiseks töötab käitiskomitee juures alaline seminar.

Poole aastaga on sm. Soitu ametiühingu liikmeks vastu võtnud 232 käitise töölist ja teenistujat, on likvideerinud liikmemaksu võlgnevuse. Seda on saavutanud sm. Soitu isegi hoolimata Vabariikliku Komitee abi puudumisest ja administratsiooni (dir. sm. Janson) äärmiselt pahatahtlikust suhtumisest ametiühingu töösse, millest eespool kõnelesime.

Meil on tarvis kaadri valiku, õpetamise ja kasvatamisega saavutada, et meil oleks palju rohkem selliseid käitiskomitee esimehi.

Raudteelaste Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Martinson) toimis õieti, kui ta otsekohe pärast aruandlus-valimiskoosolekute läbi viimist asus presiidiumis kinnitatud plaani kohaselt laialdase ametiühingu-aktiivi — käitiskomiteede esimeeste, komisjonide esimeeste, rühmaorganisaatorite ja teiste õpetamisele. Sellega parandab Raudteelaste Ametiühingu Vabariiklik Komitee oma senise suure vea, mis seisis aktiivi õpetamise ja kasvatamise alahindamises.

Toiduainetetöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee (sm. Lemberg) on aga ka sel aastal piirdunud ainult lühiseminari korraldamisega Tallinna käitiskomiteede esimeestele. Eelmisel aastal kulutas see vabariiklik komitee kaadri ettevalmistamiseks ainult 41,4% ette nähtud summadest.

Selline ükskõikne suhtumine ametiühingu-aktiivi ideelis-poliitilise ja tööalase taseme tõstmisesse on tõsiseks takistuseks ametiühingutöö parandamisel.

Meie ametiühingu-organisatsioonid kasutavad veel väga nõrgalt sellist võimsat töötajate kasvatamise vahendit, nagu seda on tööliste ja teenistujate üldkoosolekud ja ametiühingu-aktiivi koosolekud.

Paljudes käitistes toimuvad üldkoosolekud harva, ette valmistamata. Üldkoosolekute päevakord piirdub vahetpidamata peamiselt ühe küsimusega «käitise töötulemused ja ülesanded». Enamasti koosolekuid ei protokollita, tööliste ettepanekuid ei fikseerita ja hiljem ei kontrollita nende täitmist.

Ametiühingu-organisatsioonidel tuleb kindlustada üldkoosolekute kõrget ideelis-poliitilist taset, saavutada seda, et üldkoosolekutel arutatakse mitte ainult tootmisalaseid, vaid ka üldpoliitilisi küsimusi. Üldkoosolekutel ja ametiühingu-aktiivi koosolekutel tuleb kõigiti soodustada bolševistliku kriitika ja enesekriitika arendamist ametiühingute organite ja majandusorganite töö puuduste kohta.

Uued suured ülesanded kommunismi ülesehitamisel nõuavad ametiühingukaadrit eelkõige bolševistlikku ideelisust ja printsiipiaalsust. Selleks on vajalik marksistlik-leninliku teooria sügav tundmaõppimine, mis relvastab ametiühingukaadrit arusaamisega partei poliitikast, oskusega orienteeruda nii sisepoliitilises kui ka rahvusvahelises olukorras.

Ametiühingukaadri ideelis-poliitilise ja tööalase kvalifikatsiooni tõstmiseks on Ametiühingute Nõukogu ÜAÜKN kaasabil organiseerinud ametiühingukooli.

Ametiühingukooli on seni lõpetanud 15 kursust, kus on õppinud 630 ametiühingute vabariiklike, maakonna- ja käitiskomiteede töötajat.

Peale selle on Ametiühingute Nõukogu korraldanud 10-päevaseid seminare maakonnalinnades, kus on õppinud 1773 inimest. Sellele

lisandub suur hulk lühiseminare, mis on korraldatud vabariiklike komiteede poolt ja kohtadel.

Mõned vabariiklikud komiteed suhtuvad otse vastutustundetult ettevalmistatava kaadri valikusse ja kasutamisse pärast kooli. Nii mõnigi kord saadetakse õppima juhuslikke inimesi, kes ei ole olnud ametiühingutööl, ei ole kontrollitud nende poliitilisi omadusi.

Riikliku Kaubanduse Töölise Ametiühingu, Toiduainetetöölise Ametiühingu ja Meretransporditöölise Ametiühingu vabariiklikud komiteed on ainukesed, kes teavad, kus ja kellena töötavad nende poolt ametiühingukooli suunatud töötajad käesoleval ajal.

Niihästi ametiühingukooli kui ka seminaride töös on rida sisulisi puudusi: õppekavades tehakse omavolilisi muudatusi teoreetiliste ainete kahjuks, ajades üleliigselt taga praktitsismi, mõned lektorid on halvasti ette valmistatud. Ametiühingukooli juhatajal sm. Adral ja ametiühingukabineti juhatajal sm. Baikoval tuleb tõsist tööd teha nende puuduste kõrvaldamiseks.

Tuleb ka märkida, et osa meie juhtivaist ametiühingutöötajast ei pühenda veel vajalikku tähelepanu enda ideelis-poliitilise taseme tõstmisele, ei võta regulaarselt osa seminaride tööst ega valmista end korralikult ette (sm-d Sommer, Puh, Saalman jt.).

Ametiühingute Nõukogu uus koosseis peab looma senisest kindlama korra ametiühingukaadri ja -aktiivi õppusesse, tõstma õppetöö taset. Selles on ametiühingulise töö edasise edu pant.

VI. Lõppmärkusi

Lõpuks kokkuvõtlikult ENSV Ametiühingute Nõukogu töö kohta.

Ametiühingute Nõukogu senine koosseis valiti Eesti NSV ametiühingute VIII kongressil 25. aprillil 1945. a. Ümmarguselt 4 aasta jooksul on läbi viidud 9 pleenumit, mis on arutanud peale organisatsiooniliste küsimuste 10 küsimust, peamiselt ametiühinguorganisatsioonide ülesandeid ühenduses NSV Liidu rahvamajanduse taastamise ja arendamise plaani täitmisega aastail 1946—1950, EK(b)P V kongressi ning Keskkomitee pleenumite otsustega ja ÜAÜKN pleenumite ning presiidiumi otsustega.

Ametiühingute Nõukogu peamiseks veaks oli kaua aega asjaolu, et ta püüdis dubleerida ja asendada ametiühingute keskkomiteid. See ei olnud aga paljude erialaste ametiühingute olemas olles Ametiühingute Nõukogule jõukohane. Selle tõttu piirdus Ametiühingute Nõukogu presiidium paljudel kordadel suure hulga üldsõnaliste otsuste vastuvõtmisega, mille täitmist ei kontrollitud ega suudetudki kontrollida.

Selline paberlik, kantseleilik juhtimine viis Ametiühingute Nõukogu aparaadi eemaldumisele töörahva hulkadest ja ametiühingute allorganisatsioonidest. ÜAÜKN presiidium oma otsuses 27. märtsist 1948. a. mõistis teravalt hukka Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu tööstili. Pärast seda on Ametiühingute Nõukogu presiidiumi koosolekute ja otsuste arv tunduvalt vähenenud, kontroll otsuste täitmise üle mõnevõrra tugevnenud, Ametiühingute Nõukogu töötajad on rohkem praktilist abi andnud kohtadel. Kuid siiski peab tunnustama, et meie ei ole oma tööd kaugeltki täielikult ümber organiseerinud vastavalt ÜAÜKN otsusele. Ametiühingute Nõukogu aparaadi töös esineb ikka veel suur paberiputus, mis ei lase näha elavaid inimesi, nende saavutusi ja raskusi. Meie suurimaks veaks on olnud, et me oleme väga puudulikult ellu viinud enese juures ja nõrgalt nõudnud vabariiklike komiteede töötajailt Lenini juhendi elluviimist selle kohta, et ametiühingute töötajad «peavad elama töölisel keerises, tundma seda risti ja põigiti, oskama eksimatult kindlaks määrata iga küsimuse järgi igal silmapilgul rahvahulkade meeleolu, nende tegelikke püüdeid, vajadusi, mõtteid, suutma määrata kindlaks vale idealiseerimise varjuta nende teadlikkuse astet ja ühete või teiste eelarvamuste ja vanaaja igandite mõju tugevust, oskama võita endale rahvahulkade piiratud usaldust seltsimeheliku suhtumisega nendesse, nende vajaduste hoolitseva rahuldamisega».¹

Need Lenini sõnad peavad juhtima Ametiühingute Nõukogu uue koosseisu ja kõigi ametiühingute töötajate edaspidist tegevust.

ÜAÜKN XIX pleenum määras selgelt kindlaks ametiühingute nõukogu ülesanded, mis seisavad «ametiühingute ühiste ürituste läbiviimises ning vabariiklike, kraide ja oblastite ametiühingu-organisatsioonide ühise tegevuse koordineerimises, mille eesmärgiks on arendada sotsialistlikku võistlust selleks, et ettevõtted täidaksid ja ületaksid riiklikud plaanid, parandada veelgi tööliste ja teenistujate materiaalsel ja elutarbelisel olukorda ning kultuurilist teenindamist, üldistada ja levitada ametiühingute töökogemusi, juhtida ametiühingute kultuuri- ja spordiasutuste tööd».

Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu on läbi viinud suure hulga ametiühingute ühiseid üritusi, nagu ametiühingu-aktiivi koosolekuid, stahhaanovlaste, lööktööliste ja insener-tehniliste töötajate vabariiklikke ja ülelinnalisi nõupidamisi, naiste, šeffide jt. nõupidamisi, on organiseerinud kollektiivlepingute sõlmimist ja kontrolli, ratsionaliseerimise hoogtöö-kuid, ühiselamute, kaubandus- ja ühistoitlustamissettevõtete ühiskondlikke ülevaatusi, klubide ja seinalehtede ülevaatusi, kunstilise isetegevuse ülevaatusi, ametiühingute

¹ V. I. Lenin, Teosed, kd. XXVII, lk. 153.

spartakiaade, krosse jne. Iga aasta on Ametiühingute Nõukogu olnud koordineerivaks keskuseks individuaal- ja kollektiiv-aiapidamise organiseerimisel, pioneerilaagrite ja muu laste koolivälise töö korraldamisel. Suur töö on tehtud Ametiühingute Nõukogu poolt ka ametiühingukaadri ja -aktiivi õppuse organiseerimisel. Ametiühingute Nõukogu juures töötab juriidiline konsultatsioon ametiühingu liikmete abistamiseks ja ametiühingu kabinet ametiühingu-aktiivi teoreetilise ja erialase õppuse korraldamiseks ning koordineerimiseks. Ametiühingute Nõukogu poolt on ka rida küsimusi ette valmistatud ENSV Ministrite Nõukogule ja EK(b)P Keskkomiteele arutamiseks.

Sel alal on Ametiühingute Nõukogu kahtlemata andnud teatavat abi ametiühingute vabariiklikele komiteedele ja allorganisatsioonidele. Nagu me nägime aga üksikute küsimuste käsitlemisel, on see abi olnud veel mitteküllaldane, ei ole andnud vajalikke tulemusi ametiühingute algorganisatsioonide töös. Suuremateks puudusteks ühiste ürituste, samuti igasuguste nõupidamiste läbiviimisel on olnud 1) nende mitterahuldav planeerimine, mis mõnikord segas ametiühingute vabariiklike komiteede tööd, 2) puudulik ettevalmistus, mis ei toonud igast ühisest üritusest seda kasu, mida ta oleks pidanud tooma, ja 3) ühistel nõupidamistel tehtud ettepanekute ja vastuvõetud otsuste täitmise nõrk kontroll, mille tõttu osa neist on jäänud paberile.

Kui nüüd ametiühingute ühiste ürituste läbiviimisel ja ühise tegevuse koordineerimisel võib siiski märkida silmanähtavaid saavutusi, siis on asi palju halvem Ametiühingute Nõukogu teise põhiülesande täitmisega, s. o. ametiühingute töökogemuste üldistamise ja levitamise. Sel alal võib Ametiühingute Nõukogu kirjutada oma arvele kahjuks äärmiselt vähe.

Tõsi, Ametiühingute Nõukogu presiidium on kuulnud ära rea käitiskomiteede, vabariiklike komiteede aruandeid ja klubide aruandeid, paari kutseala parima stahhaanovlase töökogemusi ja on korraldanud mitmesuguseid töönõupidamisi töökogemuste vahetamiseks ja ametiühingutöötajate instrueerimiseks.

Kuid peab tunnistama, et see töö on olnud suurel määral formaalne, pealiskaudne. Eriti halvasti on töötanud Ametiühingute Nõukogu tootmisnovaatorite uute algatuste ja töömeetodite levitamisel. Meie tootmisküsimuste osakond sm. Sommeriga eesotsas on korduvalt jäänud maha uutest üritustest sotsialistliku võistluse ning stahhaanovliku liikumise valdkonnas ja on neid väga abitult ning kuivalt tutvustanud üldsusele. Tootmisalasel tööl masside hulgas on meie abi ametiühingute vabariiklikele ja käitiskomiteedele olnud üsna vähene. Selle eest ei vastuta muidugi mitte üksinda sm. Som-

mer, vaid peasüüdlased selles on sm. Jakobson, kes seda ala juhib, ning muidugi ka mina kui Ametiühingute Nõukogu senine esimees. Ametiühingute Nõukogu uuel koosseisul tuleb kahtlemata seda osakonda organisatsiooniliselt tugevdada ja tema juhtimisele panna palju suuremat rõhku.

Ka kultuurilise töö alal masside hulgas on Ametiühingute Nõukogu töös suuri puudusi, nagu eespool juba nägime. Ka siin ei ole ma suutnud paremate klubide ja kultuurikomisjonide kogemuste edasiandmist vajalikul määral organiseerida ega ametiühingute kultuuritöölisi küllaldase metoodilise nõuandega abistada. Sm-d Sikk ja Lints ei ole kultuuritöö küsimustesse süvenenud vajaliku põhjalikkusega ja on mõnigi kord lahendanud neid küsimusi lubamatu pealiskaudsusega. Näiteks valmistas sm. Lints ametiühingute šefluse küsimuse kolhooside üle Ametiühingute Nõukogu presiidiumile ette väga pealiskaudselt, nii et selle arutamine ei andnud soovitud tulemusi.

Kaua aega oli Ametiühingute Nõukogu nõrgemaks küljeks organiseerimise osakond. Alles viimasel ajal läks meil korda EK(b)P Keskkomitee otsesel kaasabil seda osakonda tugevdada. Sel alal seisavad Ametiühingute Nõukogu ees väga tõsised ülesanded. Paremate ametiühingute allorganisatsioonide töökogemuste üldistamine peab aitama otsustavalt parandada ametiühingulist tööd kõigis meie vabariigi ettevõtetes ja asutustes. Meie paljude töötajate suureks veaks on olnud see, et nad kohtadel käies otsivad kindla skeemi järgi ainult puudusi ametiühingu-organisatsioonide töös, mille alusel siis «süüdlased» asetatakse peksupingile, olgu presiidiumi koosolekutel, nõupidamistel või aktiivi koosolekutel. Oleme unustanud bolševistliku tõe, et kui tahad õpetada masse, siis pead õppima massidelt. Ametiühingutöötaja peab eriti tähelepanelik olema kõigele uuele ja edasiviivale, võitlema selle arendamise ja laiendamise eest.

Mis on nende suurte puuduste peapõhjuseks ametiühingute, eeskätt Ametiühingute Nõukogu töös? Bolševistliku kriitika ja eneskriitika alahindamine ja mõnikord isegi mahasurumine ametiühingute töötajate hulgas ja Ametiühingute Nõukogu aparaadis. Toon ainult ühe, kõige värskema näite. Sidetöölise Ametiühingu Vabariiklik Komitee esitas käesoleva kongressi puhul korraldatavale näitusele seinalehe, kus on sees karikatuur, mis kujutab Ametiühingute Nõukogu tööd enne ja pärast ÜAÜKN 27. märtsi 1948. a. otsust Ametiühingute Nõukogu töö kohta. Teravmeelsel karikatuuril on näidatud, kuidas 1947. a. Ametiühingute Nõukogu osakonna juhataja vorpis väsimatult pabereid, 1948. aastal aga ripub vahetpidamata telefoni küljes, andes korraldusi vabariiklikele ja kätiskomiteedele. Ametiühingute Nõukogu kultuuri ja heaolu osakonna juhataja sm. Lints aga nõudis Vabariikliku Komitee esimehelt sm. Laurilt

selle tabava karikatuuri kõrvaldamist seinalehest, ähvardades vastasel korral kogu seinalehe näituselt kõrvaldada.

Sm. Lintsi kutsusime küll korrale ja seinaleht on ühes selle karikatuuriga näitusel väljas, kuid juba see näide üksinda iseloomustab mõnevõrra olukorda. Sm. Lints on ka varem näidanud üles sallimatust kriitika suhtes. Sellepärast on arusaadav, miks just ametiühingute kultuurilise töö alal esinevad suured puudused — selle ala juhtija püüab end kogu aeg kurdiks teha altpoolt tulevaile signaalidele ja kriitikale.

Igakord muidugi ei keelata kriitikat lausa ära, nagu tahtis seda teha sm. Lints, vaid takistatakse kaudsete abinõudega kriitika mõjulepääsu. Sellest kõneleb väga tabavalt seltsimees Stalin:

«Sagedasti nõutakse, et kriitika oleks kõigis punktides õige, aga kui ta igakülgsest õige ei ole, siis hakatakse teda maha tegema, materdama. See ei ole õige, seltsimehed. See on hädaohtlik eksivaade. Katsuge ainult sellist nõudmist üles seada, ja te sulgete suu sadadele ning tuhandetele töölistele, töölis- ja talurahva kirjasatjale, kes tahavad meie vigu parandada, kuid ei oska oma mõtteid õieti formuleerida. See oleks surm, aga mitte enesekriitika. Teie peate teadma, et töölisel kardavad mõnikord öelda tõtt meie töö puudustest. Kardavad mõnevõrra mitte ainult sellepärast, et nad võivad selle eest «pähe saada», vaid ka sellepärast, et neid võidakse «välja naerda» ebatäiusliku kriitika eest. Kuidas võib siis lihtne tööline, lihtne talupoeg, kes tunneb meie töö, meie planeerimise puudusi omaenda nahal, kuidas võivad nad oma kriitikat põhjendada kõigi kunstireeglite kohaselt? Kui teie hakkate neilt nõudma 100-protsendiliselt õiget kriitikat, te hävitate sellega igasuguse kriitika võimaluse altpoolt, igasuguse enesekriitika võimaluse».¹

Sellepärast õpetabki seltsimees Stalin, et kui kriitikas on kas või ainult 10% tõtt, tuleb teda siiski hoolikalt kuulata, arvestada ja tervitada.

Kahjuks ei ole mõnedki ametiühingute töötajad nii tähelepanelikud altpoolt tulevale kriitikale ega tee sellest igakord vajalikke järeldusi. Pean ütleva ka iseenda kohta, et olen mõnigi kord patustanud selle bolševistliku reegli vastu, ei ole küllalt tähelepanelikult ja kiiresti reageerinud mõningaile kriitilistele märkustele.

Kongressi delegaadid kahtlemata paljastavad oma sõnavõttudes terava bolševistliku kriitikaga kõik puudused Ametiühingute Nõukogu ja kõigi ametiühingu-organisatsioonide töös ja aitavad uuel valitaval nõukogul parandada senised vead ametiühingulises töös. Kõik ametiühingute juhtivad seltsimehed, olgu keskkohas või koh-

¹ Lenin ja Stalin partei tööst, kd. II, lk. 492.

tadel, peavad tähelepanelikult kuulama töörahvahulkade häält, nende kriitikat ja otsustavalt võitlema bürokraatliku suhtumise vastu bolševistlikku kriitikasse.

Bolševistliku kriitika ja enesekriitika laialdane arendamine ametiühingu-organisatsioonides aitab kogu meie ametiühingute organisatsioonilise, poliitilise ja kultuurilise töö tõsta uuele, kõrgemale astmele. See on tingimata tarvilik. Eesti NSV astub uude järku oma arengus. Eestimaa proletariaat on muutunud uueks nõukogude töölisklassiks, meie talurahvas asub üha hulgalisemalt kolhooside teele, muutub uueks, kolhoositalurahvaks, meie intelligents on teinud läbi tubli arengu, võtab aktiivselt osa uue nõukoguliku elu ülesehitamisest. Sellises olukorras ei tohi meie ametiühingu-organisatsioonid jääda elust maha, peavad otsustavalt tõstma kogu oma töö taset.

Meie ametiühingu-organisatsioonid peavad kõik oma jõud pühendama töörahva hulkade kommunistliku kasvatuses ülesannete täitmisele, võitlusele kapitalismi igandite vastu inimeste teadvuses, peavad paljastama välismaise ees kummardamise ja orjameelsuse nähtusi, pidama kõige otsustavamalt võitlust kosmopolitismi ja kodanliku natsionalismi avalduste vastu, näidates kodanliku korra, kodanliku teaduse ja kultuuri langust ning kõdunemist ja nõukogude korra, teaduse ning kultuuri üleolekut, peavad kasvatama töölisi ja intelligentsi nõukogude patriotismi ja nõukogude rahvaste sõpruse vaimus ning ustavuses Nõukogude riigile, bolševike parteile ja seltsimees Stalinile.

Meie ametiühingu-organisatsioonid peavad kogu oma töös juhendama Eestimaa K(b)P V kongressi otsustest, tõstma pidevalt laiade töörahvahulkade tootmisalast ja poliitilist aktiivsust ning lähema ülesandena mobiliseerima töölisi ja teenistujaid sõjajärgse viisaastaku täitmisele nelja aastaga, s. o. käesoleval aastal. Selleks on tarvis suunata masside loovat energiat tööviljakuse otsustavale tõstmisele ja võitlusele toodangu eeskujuliku kvaliteedi, kokkuhoiu, üleplaani-liste kasumite andmise ja käibevahendite ringluse kiirendamise eest.

Ametiühingud peavad järsult tugevdama igapäevast kontrolli kollektiivlepingute kohustuste täitmise üle, saavutama ohutustehnika ja tööstustervishoiu olukorra, tööliste ja teenistujate elamu- ning varustustingimuste, samuti tervishoiulise seisukorra järjekindlat parandamist.

Ametiühingute aukohustuseks on tõhusa abi andmine talurahvale tema uuel kolhoositeel.

Nende suurte ülesannete täitmine nõuab Ametiühingute Nõukogult, vabariiklikelt ja käitiskomiteedelt organisatsioonilise töö põhjalikku parandamist ja ametiühingu-organisatsioonide osatähtsuse tõstmist poliitilise ja organisatsioonilise töö läbiviimisel mas-

sides. Peatähelepanu tuleb meil pöörata ametiühingute algülide — kaitsekomiteede, osakonnakomiteede ja rühmaorganisaatorite tugevdamisele. Ametiühingute töö edasise parandamise esmajärguliseks tingimuseks on ametiühingukaadri ja -aktiivi bolševistlik kasvatus.

Kõik eeldused ja võimalused Eesti NSV ametiühingute ja nende nõukogu töö tõstmiseks uuele kõrgemale tasemele on olemas. ÜAÜKN nõukogude ametiühingute kõrgeima organina annab meie noortele ametiühingutele suurt abi, teeb kättesaadavaks vennasvabariikide väärtuslikud kogemused, parandab meie ametiühingute nõukogu vead õigel ajal. Ametiühingute Nõukogu uuel koosseisul on tarvis veel tihedamalt siduda end ÜAÜKN-ga, viia vääramatult ellu ÜAÜKN otsused. Nõukogude ametiühingutel seisab ees suure poliitilise tähtsusega sündmus: 19. aprillil s. a. astub NSV Liidu pealinnas Moskvast kokku X üleliiduline ametiühingute kongress. See kongress annab suuna ning üksikasjalise programmi tegevuseks kõigile Nõukogude Liidu ametiühingu-organisatsioonidele. Võitluses X kongressi otsuste täitmise eest teevad Eesti NSV ametiühingu-organisatsioonid kahtlemata uusi suuri edusamme, täidavad bolševike partei poolt ametiühingutele usaldatud ülesanded.

Nõukogude ametiühinguid juhib kuulsusrikas Lenini-Stalini partei. EK(b)P Keskkomitee juhib pidevalt Eesti NSV ametiühinguid, annab juhendeid Ametiühingute Nõukogule, tugevdab tema koosseisu, aitab parandada meie töös esinevaid vigu. Parteilises juhtimises on nõukogude ametiühingute eduka tegevuse kindlaim tagatis.

Seltsimehed! Nõukogudemaa rahvad sammuvad väärikalt ja kindlalt edasi kommunismi poole Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei ja meie suure juhi seltsimees Stalini juhtimisel. Nõukogude ametiühingutele kuulub selles edasiliikumises auväärne ülesanne — olla ülekanderihmaks, edasikande-mehhanismiks parteilt massidele. Vabariigi ametiühingute IX kongressil kinnitame pühalt, et me loeme oma ülimald kohuseks täita aega oma ülesanded, koondada kõik töölisel ja haritlased veelgi tihedamalt ÜK(b)P ja seltsimees Stalini ümber.

Elagu nõukogude töölikklass, nõukogude talurahvas ja nõukogude intelligents!

Elagu Eestimaa Kommunistlik (bolševike) Partei!

Elagu meie võitluse innustaja ning organisaator — Üleliiduline Kommunistlik (bolševike) Partei!

Au suurele Stalinile!

EESTI NSV AMETIÜHINGUTE IX KONGRESSI

OTSUS

EESTI NSV AMETIÜHINGUTE NOUKOGU ARUANDE KOHTA

Eesti NSV ametiühingute IX kongress tunnistab Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu poliitilise liini õigeks ja praktilise töö rahuldavaks.

Kongress märgib, et vabariigi ametiühingu-organisatsioonid, juhindudes ÜK(b)P Keskkomitee ja EK(b)P Keskkomitee otsustest ja ÜAÜKN määrustest, saavutasid aruandeperioodil mõningat edu oma töös, kasvasid tunduvalt, tugevnesid organisatsiooniliselt ja võtavad IX kongressi vastu, koondudes tihedalt kommunistliku (bolševike) partei ja seltsimees Stalini ümber.

Eesti NSV ametiühingud võtavad aktiivselt osa kommunistliku ülesehitamisest kommunistliku (bolševike) partei juhtimisel, tugevdades laialdast sidet tööliklassi ja kõigi töötajate massidega.

Kommunistliku (bolševike) partei juhtimisel saavutasid Eesti NSV töötajad tihedas sõpruses Nõukogude Liidu teiste rahvastega ja eeskätt suure vene rahvaga tunduvat edu sotsialistlikus võistluses sõjajärgse viie aasta plaani täitmiseks nelja aastaga. 1947. aastal saavutati vabariigis tööstustoodangu sõjajärgne tase. Taastatud on üle 1000 tööstusettevõtte, sealhulgas Kreenholmi Manufaktuur, põlevkivibasseini kaevandused ja tehased. On loodud uus tööstusharu, gaasitööstus. 1948. aasta lõpul anti gaasi kangelaslinnale Leningradile. 1948. aasta tööstusplaan täideti 113-protsendiliselt.

Võrreldes 1945. aastaga suurenes stahhaanovlaste ja lööktöölise arv vabariigis kümnekordselt. Üle 3200 stahhaanovlaste ületas juba oma viie aasta normid. Moskva töötajate algatusel arenes patriootlik liikumine toodangu omahinna alandamiseks, käitiste rentaabluuse tõstmiseks, isemajandamise juurutamiseks, üleplaani kasumite andmiseks ja käibevahendite ringluse kiirendamiseks ning toodangu eeskujuliku kvaliteedi brigaadide loomise eest. Edukalt rakendatakse seadmete kasutamise ning tooraine ja materjalide kulutamise progressiivnorme. 1948. aastal andis vabariigi tööstus riigile 120 miljonit rubla üleplaani kasumit.

Eesti NSV töötav talurahvas on asunud põllumajanduse kollektiviseerimise teele. Vabariigis on loodud üle tuhande kolhoosi. Esimesed kolhoosid saavutasid oma töös suurt edu ning näitasid seega kolhoosikorra üleolekut üksiktalupidamisest. Vabrikute, tehaste, kaevanduste, ehituste, raudtee- ja veetranspordi ning kultuurhariduslike asutuste kollektiivid organiseerisid šeflust maal ja tõstavad sellega linna osatähtsust maa sotsialistlikul ümberkujundamisel.

Tänu partei ja valitsuse väsimatule hoolitsusele kasvab kindlalt nõukogude rahva elatustase. Kaardisüsteemi kaotamise ja tarbekaupade hindade kahekordse alandamise tagajärjel tõusid tunduvalt rubla ostuvõime ning tööliste ja teenistujate reaalpalk.

Vabariigi ametiühingu-organisatsioonid on teinud suure töö kultuuriasutuste, sanatooriumide, puhkekodude, pioneerilaagrite ja kehakultuuriehituste taastamise alal, milleks aruandeperioodil kulutati 26 miljonit rubla. Üle 20 000 töölise ja teenistuja sai ravi ja veetis puhkuse sanatooriumides ning puhkekodudes. Selleks kulutati üle 14 miljoni rubla.

On tõusnud ametiühingu-organisatsioonide kui bolševike partei abiliste osatähtsus töötajate kommunistlikul kasvatamisel ja kapitalismi igandite väljajuurimisel inimeste teadvusest, samuti võitluses rahva elujärje parandamise ning kultuurilise taseme tõstmise ja Nõukogude riigi majandusliku ning sõjalise võimsuse tugevdamise eest.

Samal ajal märgib Eesti NSV ametiühingute IX kongress, et vabariigi ametiühingu-organisatsioonide töös esinevad veel tõsised puudused.

Ametiühingute Nõukogu, vabariiklikud ja käitiskomiteed juhivad sotsialistlikku võitlust puudulikult, tõmbavad nõrgalt insener-tehnilisi töötajaid kaasa osa võtma sotsialistlikust võitlusest ja tööliste abistamiseks vastuvõetud kohustuste täitmisest, tegelevad vähe töö ja tootmise organiseerimise ja töötasu küsimustega, võitlevad nõrgalt käitiste töö kvalitatiivsete näitajate, stahhaanovliku liikumise, ratsionaliseerimise ja leiutamise arendamise eest, populariseerivad puudulikult Eesti NSV ja vennasvabariikide stahhaanovlaste eesrindlike töömeetodeid. Rida ametiühingu-organisatsioone ei pööra tähelepanu ettevõtetes asetleidva ebaperemeheliku suhtumise ja tootmishäirete kohta saabuvaile signaalidele. Paljudes ettevõtetes, eriti kohaliku ja toiduainete tööstuse ettevõtetes, ei ole organiseeritud tõhusat võitlust toodete nomenklatuuri ja kvaliteedi eest ning praagi täieliku likvideerimise eest. Reas vabrikutes, tehastes, kaevandustes ja ehitustel pole veel likvideeritud tormamist kvartalite lõpul, esineb omavolilisi töölt puudumisi, tööjõu liikuvust.

Üksikute majandus- ja ametiühingu-organisatsioonide juhtijate

hoolimatuse tagajärjel on reas ettevõtetes kontroll kollektiivlepingute kohustuste ning tööseaduste täitmise üle äärmiselt nõrk. Selle tagajärjel ei täida paljud majandusorganisatsioonid oma kohustusi elamu-elutarbelistes küsimustes, ohutustehnika ja töökaitse alal.

Kongress märgib, et ametiühingute vabariiklikud komiteed juhtivad nõrgalt ametiühingu-allorganisatsioone. Töölise ja teenistujate üldkoosolekuid ja tootmisnõupidamisi korraldatakse ebaregulaarselt, majandus- ja ametiühingu-organisatsioonide töö puuduste bolševistlik kriitika ja enesekriitika areneb nõrgalt, pole sisse seatud tõhusat kontrolli ametiühingu-organisatsioonide määruste ning tööliste ja teenistujate koosolekute otsuste täitmise üle. Ametiühingute vabariiklikud komiteed ei juhi käitiskomiteede tähelepanu komisjonide tegevuse põhjaliku parandamise ja laialdase ametiühingu-organisatsioonide töösse.

Aeglaselt toimub Ametiühingute Nõukogu töö ümberkorraldamine vastavalt ÜAÜKN XIX pleenumi otsustele käitiskomiteede ja rühmaorganisaatorite töökogemuste üldistamise ja levitamise alal. Ametiühingute Nõukogu töötajad käivad harva kohapeal ametiühingu-allorganisatsioonides. Ametiühingute Nõukogu töös domineerib ametiühingu-organisatsioonide elava juhtimise ja operatiivse abi asemel vastuvõetavate otsuste küllus, puudub aga tõhus kontroll nende täitmise üle.

Ametiühingute Nõukogu, vabariiklikud ja käitiskomiteed osutavad vähe tähelepanu tööliste ja teenistujate kommunistliku kasvatare küsimustele. Poliitiline ja kultuurhariduslik töö laialdastes töötajate hulkades ei ole rahuldav. Paljudes klubides ja punastes nurkades valgustatakse vähe käitiste tööd, ei ole stahhaanovlike töömeetodite laialdast tutvustamist, töötajate keskel ei levitata tehnilisi teadmisi, väga harva korraldatakse loenguid ja vestlusi nõukogude patriotismist, Nõukogude Liidu rahvaste sõprusest ning Nõukogude riigi võitlusest reaktsioonijõudude vastu rahu ja demokraatia eest.

Ametiühingute Nõukogu ja vabariiklikud komiteed ei tegele rahuldavalt ametiühingukaadri valiku, paigutamise ja kasvatamisega. Mõned juhtivad ametiühingutöötajad ei õpi tundma marksism-leninismi aluseid ning orienteeruvad nõrgalt partei ja Nõukogude riigi poliitika küsimustes.

Vabariigi ametiühingu-organisatsioonide osavõtt tööst kollektiivse põllumajanduse arendamisel on veel nõrk, puudulikult on korraldatud šeflustöö maal, eriti kolhooside organisatsioonilis-majandusliku tugevdamise alal ning kehvikute ja keskmike kaasatõmbamisel kolhoosidesse.

Kongress märgib, et Ametiühingute Nõukogu, vabariiklikud ja käitiskomiteed ja VSÜ «Kalevi» kesknõukogu ei juhi rahuldavalt

kehakultuuri ja spordi arendamist. Paljude ametiühingu-organisatsioonide juhtijad unustavad kehakultuuri ja spordi osatähtsuse töötajate kommunistlikul kasvatamisel, nende tervise tugevdamisel ning nende ettevalmistamisel tööks ja kodumaa kaitseks.

Eesti NSV ametiühingute IX kongress otsustab:

1. Lugeda Ametiühingute Nõukogu ja kõigi vabariigi ametiühingu-organisatsioonide töös peaülesandeks töötajate laialdaste hulkade kommunistliku kasvatamise. Selleks tuleb pidada kõige otsustavamalt võitlust kapitalismi igandite vastu inimeste teadvuses, paljastada välismaise ees kummardamise ja orjameelsuse nähtusi, kosmopolitismi ja kodanliku natsionalismi väljendusi, näidata nõukogude korra, teaduse ja kultuuri üleolekut kodanlikust ning kodanliku korra, teaduse ja kultuuri langust ja kõdunemist, kasvatada töölisi ja intelligentsi nõukogude patriotismi ja NSV Liidu rahvaste sõpruse ning ustavuse vaimus Nõukogude riigile, bolševike parteile ja seltsimees Stalinile.

Vabariigi ametiühingu-organisatsioonid peavad alati juhinduma kogu oma töös Eestimaa K(b)P V kongressi otsustest, tõstma vanumatult töötajate laialdaste hulkade tootmis- ja poliitilist aktiivsust ning mobiliseerima töölisi ja teenistujaid sõjajärgse viisaastaku teostamisele nelja aastaga.

2. Lugeda vastavalt ÜAÜKN otsusele Ametiühingute Nõukogu peaülesandeks vabariigi ametiühingu-organisatsioonide ühise tegevuse koordineerimine, mis on suunatud sotsialistliku võistluse arendamisele riiklike plaanide täitmiseks ja ületamiseks kõigi ettevõtete poolt, ametiühingutöö kogemuste üldistamine ja levitamine, tööliste ja teenistujate ainelis-elutarbelise ja kultuurilise teenindamise, kultuuri-, sotsiaal-heakorrasutuste ja kehakultuuri-organisatsioonide töö parandamine.

Ametiühingute Nõukogu peab organiseerima, asendamata vabariiklikke komiteid, kogu oma töö nii, et see aitaks kaasa ametiühingu-organisatsioonide algatuse ja isetegevuse arenemisele, nende osatähtsuse tõstmisele riiklike plaanide täitmisel ning tööliste ja teenistujate ainelis-elutarbelise teenindamise parandamisele.

3. Kohustada Ametiühingute Nõukogu, vabariiklikke ja käitiskomiteid arendama igati sotsialistlikku võitlust tööliste, inseneritehniliste töötajate ja teenistujate keskel. Kindlustada selle võistluse laialdane ja efektiivne populariseerimine, suunata tööliste, inseneritehniliste töötajate ja teenistujate algatust tootmisplaanide ennetähtaegsele täitmisele, mahajäänud jaoskondade järeleaitamisele. Saavutada, et iga päev kasvaksid stahhaanovlaste ja lööktööliste read, et kõik töötajad omandaksid kiiresti eesrindlike stahhaanovlaste, eesrindlike brigaadide ja ettevõtete töökogemusi.

Kongress paneb Ametiühingute Nõukogule ette korraldada süsteemiliselt vabariiklikke ja ülelinnalisi tootmise eesrindlaste nõupidamisi, ametiühingu-organisatsioonide juhtide nõupidamisi ja ametiühingu-aktiivi koosolekuid ettevõtete, osakondade, brigaadide ja üksikute tööliste — tootmisnovaatorite töökogemuste vahetamiseks. Osutada konkreetset abi ametiühingu-organisatsioonidele kutsealade sotsialistliku võistluse ja massilise töölisleiunduse ning ratsionaliseerimise arendamisel, samuti võistluse arendamisel eeskujuliku brigaadi nimetusele. Suunata rahvajuulade loovat energiat tööviljakuse otsustavale tõstmisele, omahinna alandamisele ning võitlusele kokkuhoiu, toodangu eeskujuliku kvaliteedi, üleplaaniiliste kasumite andmise ja käibevahendite ringluse kiirendamise eest, viis-aastaku teostamise eest nelja aastaga.

Kongress nõuab majandus- ja ametiühingu-organisatsioonidel normaalsete elamu-elutarbeliste ja tootmistingimuste loomist noortele tööstus- ja vabrikukooli lõpetanud eriteadlastele ja töölistele.

Kongress kohustab Ametiühingute Nõukogu, ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid nõudma ettevõtete ja asutuste juhtijailt normaalsete töötingimuste loomist naistöölisele ning hügieenitubade sisseseadmist ettevõtteis.

Ametiühingute Nõukogul, Tervishoiu Ministeeriumil, Haridusministeeriumil ja Tervishoiutöölise Ametiühingu Vabariiklikul Komiteel tuleb panna erilist rõhku raviasutuste, lasteaedade ja lastesõimedele võrgu arendamisele. Tuleb võtta tarvitusele otsustavad abinõud nende asutuste töö parandamiseks.

Kongress kohustab Ametiühingute Nõukogu, ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid osutama töölistele igakülgset abi nende kultuurilis-tehnilise taseme tõstmisel insener-tehniliste töötajate tasemeni. Osutada igakülgset abi töölistele, kes täiendavad oma üldhariduslikke ja tehnilisi teadmisi tööst vabal ajal. Nõuda ettevõtete ja asutuste juhatajailt nende seaduste täpset täitmist, mis soodustavad töötajaid, kes õpivad tööst vabal ajal töölisnoorte koolides, tehnikumides ja instituutides. Organiseerida insener-tehniliste töötajate šeflust tööliste üle, tõmmata töölisi kaasa teaduslik-tehnilistesse ja poliitilistesse koolidesse ja ringidesse, korraldada ettevõtetes, asutustes, traktorijaamades ja sovhoosides rohkem loenguid, ettekan- deid ja vestlusi poliitilistel, teaduslik-tehnilistel ja tootmisalastel teemadel, kasutades selleks kvalifitseeritud lektoreid.

4. Kohustada Ametiühingute Nõukogu, vabariiklikke ja käitiskomiteid sisse seadma pidev kontroll kollektiivlepingute kohustusel ning ohutustehnika ja töökaitsealaste kokkulepete täitmise üle, tõmmates selleks kaasa käitiskomiteede alalisi komisjone, eesrindlike tööliste, insener-tehniliste töötajate ja teenistujate laialdast

ametiühingu-aktiivi, pidades meeles, et võitlusel kollektiivlepingute täitmise eest peab olema keskne koht ametiühingu-organisatsioonide töös.

5. Nõuda Ametiühingute Nõukogult, vabariiklikelt ja käitiskomiteedelt laialdase ühiskondliku kontrolli organiseerimist elamu-, kultuurilise ja sotsiaal-heakorrasutuste ehituse ning lasteadeade ja -sõime, saunade, pesumajade, sööklate, einelaudade, kaupluste ja kioskite töö üle. Ametiühingu-organisatsioonid peavad maksimaalselt hoolitsema tööliste elutarbelise teenindamise parandamise eest, pidama leppimatut võitlust korratuste vastu kauplustes, sööklates ja taotlema tarbijate kultuurset teenindamist. Selleks on tarvis süstemaatiliselt kuulata tööliste ja teenistujate koosolekuil sööklate, kaupluste juhatajate ja käitiskomiteede esimeeste aruandeid nende poolt tarvituselevõetud abinõudest töötajate teenindamise parandamise alal.

Kongress soovib ametiühingu-organisatsioonidel jätkata individuaal- ja kollektiiv-aiapidamise ja loomapidamise hoogsat arendamist tööliste ja teenistujate hulgas. Igati toetada tööliste ja teenistujate algatust marjakultuuride ja viljapuude kasvatamise alal.

6. Kohustada vastavalt valitsuse ja ÜAÜKN määrustele ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid tugevdama sotsiaalkindlustuse nõukogude juhtimist ning tõstma nende osatähtsust võitluses haigestumise ja traumatismi vastu. Tugevdada kontrolli sotsiaalkindlustuse eelarve täitmise üle. Seada sisse range riiklik distsipliin summade kulutamise kohta ning võtta finantsdistsipliini rikkujad karmile vastutusele.

Kohustada Ametiühingute Nõukogu ja ÜAÜKN, Kuurortide, Puhkekodude ja Sanatooriumide Eesti Vabariiklikku Valitsust looma ametiühingu ravilates kultuursed tingimused, parandama haigete ja puhkajate teenindamist ja ravimist. Kongress pöörab ametiühingute vabariiklike ja käitiskomiteede erilist tähelepanu vajadusele lähetada sanatooriumidesse ja puhkekodudesse esmajärgkorras tootmise eesrindlasi.

7. Teha Ametiühingute Nõukogule, vabariiklikele ja käitiskomiteedele esmajärguliseks ülesandeks organiseerimistöö parandamine ja ametiühingu-organisatsioonide osatähtsuse tõstmine poliitilise ja organisatsioonilise töö läbiviimisel rahvahulkades.

Korraldada regulaarselt ning kõrgel ideelis-poliitilisel tasemel tööliste ja teenistujate üldkoosolekuid, tootmisnõupidamisi ja ametiühingu-aktiivi koosolekuid. Koosolekuil kuulata majandus- ja ametiühingu juhtijate aruandeid tootmise, ametiühingu-, kultuurilis-haridusliku, kehakultuuri- ja šeflustöö ning tööliste ja teenistujate ainelis-elutarbelise teenindamise küsimustes.

Exhib. univ. Tart.

Ametiühingute Nõukogul on tarvis üldistada ja levitada regulaarselt vabariiklike, käitiskomiteede ja rühmaorganisaatorite töökogemusi. Oigesti organiseeritud massitöö näidete varal saavutada kogu ametiühingutöö parandamist, tõsta organiseerimistööd tööliste ja teenistujate hulgas, eriti aga äsja käitistesse, asutustesse tööle tulnud töötajate hulgas ning tagada kõigi töötajate astumist ametiühingu liikmeks.

8. Tuletada meelde, et ametiühingukaadri bolševistlik kasvatus on esmajärguliseks tingimuseks kogu ametiühingute töö edasisel parandamisel. Kohustada Ametiühingute Nõukogu ja ametiühingute vabariiklike komiteid parandama otsustavalt tööd ametiühingukaadriga, õppima tundma juhtivaid ametiühingutöötajaid, nende poliitilisi teadmisi ja töö kvaliteeti. Kaadri poliitilise taseme ja ametiühingutöö praktika tõstmiseks tuleb organiseerida süstemaatilist õppust kursustel, seminarides ja ringides, kasvatada ametiühingukaadrit bolševistliku printsiipiaalsuse ja puudustesse leppimatu suhtumise vaimus, võidelda endaga rahuleleku ja upsakuse vastu.

9. Nõuda Ametiühingute Nõukogult, ametiühingute vabariiklikelt ja käitiskomiteedelt massilis-poliitilise ja kultuurilis-kasvatusliku töö põhjalikku parandamist ametiühinguliikmete hulgas. Tuleb organiseerida bolševike partei ajaloo ja teooria, V. I. Lenini ja J. V. Stalini elulugude tundmaõppimist ametiühinguliikmete, tööliste ja teenistujate laialdaste hulkade poolt. Laialdasemalt arendada loengulist propagandat. Tuleb luua bolševistlik kord klubides, kultuurimajades, raamatukogudes ja punastes nurkades ning organiseerida neis kasvatuslikku tööd nii, et see oleks tihedalt seotud tootmisülesannetega ja aitaks kaasa sotsialistliku võistluse ja stahhaanovliku liikumise arendamisele, töödistsipliini tugevdamisele ja tööliste ning teenistujate loova algatuse tõstmisele.

Organiseerida eestlastele vene keele ja venelastele eesti keele õpetamist.

10. Nõuda, võttes arvesse eriti tähtsaid ülesandeid, mis on seotud EK(b)P V kongressi poolt kõigi vabariigi organisatsioonide ette põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise alal, Ametiühingute Nõukogult, ametiühingute vabariiklikelt ja käitiskomiteedelt ametiühingu-organisatsioonide töö otsustavat parandamist ettevõtete ja asutuste kollektiivide šefluse alal poliitilise ja kultuurilis-haridusliku töö korraldamisel maa elanikkonna hulgas ning kolhooside abistamist nende poliitiliseks ja organisatsioonilis-majanduslikuks tugevdamiseks.

Kongress nõuab Ametiühingute Nõukogult Maatöölise Ametiühingu Vabariikliku Komitee süstemaatilist abistamist ning abinõude

tarvituselevõtmist ametiühingu-organisatsioonide töö põhjalikuks parandamiseks maal.

11. Kohustada vastavalt ÜK(b)P Keskkomitee, EK(b)P Keskkomitee ja ÜAÜKN otsustele Ametiühingute Nõukogu, ametiühingute vabariiklikke ja käitiskomiteid ja VSÜ «Kalevi» kesknõukogu pöörama kõige tõsisemat tähelepanu kehakultuuri ja spordi kui töölajate kommunistliku kasvatamise ja tervise tugevdamise tähtsa vahendi laialdasele arendamisele.

Majandusorganid, ametiühingu-organisatsioonid ja VSÜ «Kalev» on kohustatud võtma tarvitusele otsustavad abinõud ametiühingute spordiehituste seisukorra parandamiseks, nende paremaks kasutamiseks ja uute lihtsamate spordiplatside rajamiseks ettevõtete ja tööliste ühiselamute juures, aedades ja parkides, kasutades selleks laialdaselt olemasolevaid kohalikke võimalusi ning kehakultuurlaste algatust ja isetegevust.

12. Kohustada kõiki vabariigi ametiühingu-organisatsioone, alt üles, arendama laialdaselt kriitikat ja enesekriitikat kui sotsialistliku ühiskonna põhilist edasiarendavat jõudu. Kriitika kõige väiksemagi mahasurumise katse eest võtta süüdlasi karmile vastutusele kuni kohalt vallandamiseni.

Eesti NSV Ametiühingute IX kongress avaldab kindlat veendumust, et vabariigi ametiühingu-organisatsioonid alustavad kogu bolševistliku püsivusega kongressil esiletoodud puuduste likvideerimist ning koonduvad veelgi tihedamini Üleliidulise Kommunistliku (bolševike) Partei ja töörahva suure juhi ning õpetaja seltsimees Stalini ümber.

SISUKORD

I. Eesti NSV ametiühingud võitluses sõjajärgse stalinliku viie aasta plaani ennetähtaegse täitmise eest	7
II. Ametiühingute tööst ja ülesannetest põllumajanduse sotsialistliku ümberkorraldamise alal	21
III. Ametiühingute tööst töötajate ainelise olukorra ja tervise parandamisel	24
IV. Töötajate kommunistlikust kasvatuses	30
V. Ametiühingute organisatsioonilisest kasvust	34
VI. Lõppmärkus	39
Eesti NSV ametiühingute IX kongressi otsus Eesti NSV Ametiühingute Nõukogu aruande kohta	46

IX СЪЕЗД ПРОФСОЮЗОВ
ЭСТОНСКОЙ ССР

4—5 апреля 1949 г.

ОТЧЕТ И ПОСТАНОВЛЕНИЕ

Товарищи!

IX съезд профсоюзов Эстонской ССР собрался в дни, когда советский народ успешно борется под руководством партии большевиков за построение коммунизма в нашей стране. Проводя в жизнь бессмертные идеи Ленина—Сталина, советские люди указывают трудящимся массам всех стран пути освобождения от империалистического рабства и пути к строительству новой жизни на социалистических основах.

Гигантская организаторская работа партии Ленина—Сталина, общенародное социалистическое соревнование за выполнение послевоенной сталинской пятилетки в четыре года обеспечили мощный подъем промышленности и сельского хозяйства и рост материального и культурного благосостояния трудящихся.

Замечательные успехи достигнуты социалистической промышленностью. План первых трех лет пятилетки СССР выполнен на 103 проц. Довоенный уровень выпуска продукции промышленности СССР превзойден на 18 проц. Значительно улучшились качественные показатели работы промышленности.

Большие успехи достигнуты по развитию сельского хозяйства. Несмотря на засуху в большинстве районов Поволжья валовой урожай зерновых культур в целом по СССР достиг почти довоенного уровня, а средняя урожайность зерновых культур с га превысила уровень 1940 года.

Неуклонный подъем народного хозяйства, увеличение производства товаров широкого потребления и снижение себестоимости продукции дали возможность уже в 1947 году провести в нашей стране денежную реформу, отменить карточную систему и установить единые сниженные розничные государственные цены на продовольственные и промышленные товары.

1 марта текущего года Совет Министров СССР и ЦК ВКП(б) завершили второй этап снижения цен.

В результате двукратного снижения цен трудящиеся советской страны выиграли не менее 157 миллиардов рублей, значительно поднялась покупательная способность рубля, поднялся курс советского рубля по сравнению с курсом иностранной валюты, повысилась реальная заработная плата рабочих и интеллигенции.

значительно снизились расходы крестьян по закупке промышленных товаров.

В этих мероприятиях партии большевиков и советского правительства проявляется великая сталинская отеческая забота о благосостоянии советских людей, о всестороннем удовлетворении бытовых нужд народа.

Систематическое поднятие благосостояния народа, проводимое на основе мощного подъема народного хозяйства Советского Союза, наглядно показывает преимущество социалистического строя над загнивающим капиталистическим строем.

Капиталистические страны Западной Европы не могут поднять свою промышленность и сельское хозяйство на довоенный уровень. В капиталистических странах, в том числе и в Соединенных Штатах Америки, продолжается снижение выпуска продукции, инфляция, увеличивается безработица, растут цены на товары широкого потребления, систематически снижается жизненный уровень народа. Реакционная крупная буржуазия ищет выхода в военных авантюрах, которые однако наталкиваются на непоколебимую волю народных масс к сохранению мира.

Исторические решения Центрального Комитета ВКП(б) об идеологической работе, проведенные под руководством партии дискуссии по вопросам философии и биологии, разоблачение антипатриотической группы космополитов в театральном и литературном критике, философии и других областях, явились основой нового подъема искусства и научно-теоретической работы.

Значительных успехов по выполнению сталинской пятилетки добились трудящиеся Эстонской ССР.

Уже в августе 1947 г. месячный выпуск продукции промышленности ЭССР превысил уровень месячного выпуска продукции 1941 г. на 56 проц.

План первых трех лет пятилетки промышленностью Эстонской ССР перевыполнен на 14 проц.

Основная отрасль промышленности Эстонской ССР — сланцевая промышленность — значительно выросла. Пущена в ход первая очередь газового завода и теперь из Эстонской ССР ежедневно подаются тысячи кубических метров газа городу-герою Ленинграду. Пущены в ход две мощные, полностью механизированные шахты, реконструированы старые шахты, восстановлены разрушенные сланцеперегонные заводы, построена новая мощная электростанция.

Восстановлены Нарвская Кренгольмская и Балтийская мануфактуры, тартуский завод «Выйт» и многие другие фабрики и за-

воды, всего по республике восстановлено более 1000 предприятий.

Достигнуты большие успехи в области развития сельского хозяйства. По урожаю зерновых, картофеля и льна Эстонская ССР превзошла довоенный уровень. Серьезные достижения имеются также в области животноводства, особенно в совхозах и колхозах.

Трудовое крестьянство Эстонской ССР встало на путь коллективизации сельского хозяйства. Уже в первый год своего существования наши молодые колхозы достигли значительно большего урожая чем единоличники. В условиях острой классовой борьбы в деревне достижения первых колхозов республики дали толчок для ускорения развития коллективизации сельского хозяйства. Сейчас в республике насчитывается уже более 1000 колхозов.

Большие успехи достигнуты также в области культурного строительства. Достаточно сказать, что количество учащихся в начальных, неполных и полных средних школах по сравнению с 1940 г. возросло на 30 тыс. человек, количество студентов в высших учебных заведениях — на 2000 человек.

В Эстонской ССР создана Академия наук, которая объединяет научные кадры нашей республики, работающие сейчас над разрешением проблем большого народнохозяйственного и теоретического значения.

Эти успехи в области народного хозяйства и культурного строительства Эстонской ССР достигнуты благодаря действенной помощи братских республик, в первую очередь великого русского народа. Эти достижения являются результатом мудрого руководства и большой помощи советского правительства, ВКП(б) и лично товарища Сталина.

Профсоюзы играли и играют выдающуюся роль в социалистическом государстве.

Профсоюзы в советской стране являются поголовной организацией рабочего класса. Выполняя задачи, поставленные Владимиром Ильичем Лениным на II Всесоюзном съезде профсоюзов — быть школой, школой управления, школой хозяйничания, школой коммунизма — профсоюзы привлекают десятки миллионов трудящихся в строительство коммунистического общества, сплачивают массы трудящихся вокруг авангарда рабочего класса — партии большевиков и товарища Сталина.

Советские профсоюзы настойчиво борются за международное единство профсоюзов, они борются за укрепление Всемирной федерации профсоюзов, организуя непримиримую борьбу против

сил реакции и раскола, во главе которых стоят реакционные лидеры профсоюзов Соединенных Штатов Америки и Англии. Советские профсоюзы сплачивают ряды международного профсоюзного движения на борьбу против антинародной клики поджигателей войны, за прочный мир, демократию и социальный прогресс.

Сила советских профсоюзов, их международный авторитет заключается в том, что их деятельностью руководит партия Ленина—Сталина, что они проводят непоколебимо большевистскую политику.

«Самое характерное в истории развития наших профсоюзов состоит в том, что они возникли, развивались и окрепли после партии, вокруг партии и в дружбе с партией» (Сталин, Соч., т. VII, стр. 104).

30 лет назад, в дни свирепого буржуазного террора, состоялся I съезд профсоюзов Эстонии, который проходил под знаком сплочения рабочего класса Эстонии вокруг коммунистической партии.

Обнаглевшая буржуазия Эстонии разогнала I съезд профсоюзов Эстонии, арестовала активистов революционного рабочего движения и убила на Изборском болоте 25 делегатов съезда. Однако эстонская буржуазия не смогла сломить революционный подъем рабочего класса.

Профсоюзы Эстонии активно помогали компартии в борьбе за свержение буржуазной власти, установление и укрепление советской власти и плечо к плечу со всеми трудящимися великой советской Родины боролись в дни Великой Отечественной войны против исконных врагов эстонского народа — немецких захватчиков.

В послевоенный период, когда советский народ выполняет сталинскую программу восстановления и развития народного хозяйства, профорганизации под руководством коммунистической партии организуют рабочих, инженеров, техников и служащих на досрочное выполнение послевоенной сталинской пятилетки.

В годы советской власти рабочий класс Эстонской ССР, его организованность, сознательность, политическая и производственная активность неизмеримо возросли.

В связи с развивающейся индустриализацией республики число рабочих промышленности возросло по сравнению с 1938 годом почти в два раза. О росте организованности и подъема политической активности рабочего класса и интеллигенции ясно говорит то, что по сравнению с 1938 годом число членов профсоюзов выросло почти в 14 раз.

Наш рабочий класс стал активным строителем коммунизма. Об этом говорит производственная активность рабочих, участие рабочих в управлении государством в советских органах, выступления рабочих на профсоюзных собраниях, конференциях и совещаниях. Во всем этом мы видим нового человека советской эпохи, хозяина своей страны и государства, который страстно заинтересован в нашем продвижении вперед, работает и борется за это, глубоко озабочен нашими недостатками, ищет и находит пути их устранения.

Можно совершенно обоснованно сказать словами товарища Сталина, что пролетариат Эстонии превратился в совершенно новый класс — «в рабочий класс СССР, уничтоживший капиталистическую систему хозяйства, утвердивший социалистическую собственность на орудия и средства производства и направляющий советское общество по пути коммунизма» (Сталин «Вопросы ленинизма», стр. 511). Рабочий класс Эстонской ССР тесно сплочен вокруг Всесоюзной Коммунистической Партии (большевик) и любимого вождя товарища Сталина.

В продвижении Советской Эстонии по пути к коммунизму, профсоюзы Эстонской ССР, являясь массовой организацией рабочего класса, под руководством партии играют выдающуюся роль.

Во всей своей деятельности Эстонский Республиканский Совет Профсоюзов и наши профорганизации руководствовались указаниями ВКП(б), КП(б)Э и ВЦСПС, а также решениями VIII съезда профсоюзов ЭССР. Президиум ВЦСПС в своем постановлении от 27 марта 1948 года отметил большие недостатки в работе Совета Профсоюзов и дал указания к их устранению. Совет Профсоюзов отчитывается перед IX съездом о том, как он провел в жизнь эти указания и решения.

1. Профсоюзы Эстонской ССР в борьбе за досрочное выполнение послевоенной сталинской пятилетки

В настоящее время главной задачей профсоюзов Эстонской ССР является — добиться своей политической и организационно-воспитательной работой среди широких масс трудящихся выполнения сталинской пятилетки в четыре года, т. е. в текущем, 1949 году.

Для этого мы должны добиться к IX годовщине Эстонской

ССР — к 21 июля с. г. среднемесячного уровня выпуска продукции 1950 г., т. е. давать в месяц продукции на 84,3 миллиона руб., и обеспечить досрочное выполнение плана 1949 г. к 7 ноября, 32-й годовщине Великой Октябрьской социалистической революции, всеми предприятиями промышленности, транспорта и строительства.

Коллективы предприятий Эстонской ССР включились в развернувшееся по инициативе трудящихся масс соревнование за выполнение пятилетки в четыре года. Начатое по почину ленинградцев социалистическое соревнование под лозунгом «Пятилетка в четыре года!» превратилось во всенародное соревнование. На 1 января 1949 года в социалистическом соревновании участвовало 91 проц. работающих в Эстонской ССР.

Выполняя указания большевистской партии и ВЦСПС по вовлечению рабочих, инженеров, техников и служащих в социалистическое соревнование, Совет Профсоюзов совместно с Советом Министров Эстонской ССР организовал социалистическое соревнование между предприятиями республиканского и местного подчинения и оказал помощь по включению коллективов предприятий союзного и союзно-республиканского подчинения во Всесоюзное социалистическое соревнование.

Во Всесоюзном социалистическом соревновании за досрочное выполнение пятилетки коллективы многих предприятий Эстонской ССР заслужили Всесоюзное признание и с 1946 г. выходили 88 раз на первые места, 140 раз на вторые места и 169 раз на третьи места и получили премий в сумме 11 миллионов рублей.

Коллектив завода «Вольта» (директор т. Верба, предзавкома т. Бут) увеличил выпуск продукции за три года в 4,3 раза, снизил себестоимость продукции в 1948 году на 24,9 проц. и дал 4 миллиона рублей сверхплановых накоплений. Коллектив предприятия с июня 1948 года держит в своих руках переходящее красное знамя Совета Министров Союза ССР.

Неоднократно первые места во Всесоюзном социалистическом соревновании занимали стройуправление № 6 Министерства Морского Транспорта СССР (начальник т. Парфеонович, предместком т. Шмидеберг), Ушодор ЭССР, табачная фабрика «Леек» (директор т. Лоот, предфабком т. Индус) и многие другие.

Победителям социалистического соревнования предприятий республиканского и местного подчинения было выдано Советом Министров Эстонской ССР и Советом Профсоюзов с 1946 года премий в сумме 7,5 миллионов рублей.

Неоднократно держали и держат сейчас в своих руках переходящее красное знамя Совета Министров ЭССР и Совета Профсоюзов завод «Ярваканди» (директор т. Янсон, предзавком т. Гойдин), суконная фабрика «Кейла» (директор т. Аронсон, предфабком т. Ондре), типография «Коммунист» (директор т. Всевиов, предместком т. Пыльд), комбинат «Эсти фосфорит» (директор т. Будрик, предместком т. Марьев) и коллективы многих других предприятий.

В целях развертывания индивидуального социалистического соревнования Совет Профсоюзов организовал республиканское социалистическое соревнование по профессиям.

397 лучшим рабочим ведущих профессий всех отраслей народного хозяйства присуждены почетные звания «лучшего» по соответствующей профессии.

Фрезеровщик Таллинского машиностроительного завода тов. Роберт Пийльберг, лучший по профессии с 1946 г., работает на 3—4 фрезерных станках. Выполнил за три года норму 14 лет. Наряду с напряженной производственной работой т. Пийльберг уделяет много времени общественной деятельности, как депутат Таллинского Городского Совета, как активный физкультурник.

Токарь завода «Ильмарине» т. Освальд Оппер — работает уже в счет 1952 года. Он работает на универсальном и карусельном станках, рационализатор, оказывает помощь молодым рабочим.

Тов. Рейномаяэ — машинист Тапаского депо, паровозу которого присвоено почетное наименование «лучшего паровоза железнодорожной сети Союза ССР», за один месяц провел 50 тяжеловесных товарных поездов, доставив на станции назначения около 10.000 тонн грузов сверх норм. Его бригада сэкономила 37.532 кг топлива.

Кто в нашей республике не знает знатных работниц Кренгольмской Мануфактуры прядильщиц Веры Демченко и Анны Кильк, которые признаны лучшими по профессиям по Советскому Союзу, шахтера комбината «Кививили» т. Лахтмаа, шахтера шахты «Кява-II» т. Рууль и многих других, которые самоотверженно борются за выполнение пятилетки в четыре года.

В борьбе за восстановление и развитие народного хозяйства число стахановцев и ударников по Эстонской ССР удесятирилось и дошло до 40 тысяч по сравнению с 1945 г. Свыше 3200 стахановцев перевыполнили свои личные пятилетние нормы.

Настоящий 1949 год — завершающий год досрочного выпол-

нения пятилетки, ставит перед нашей промышленностью новые большие задачи, по увеличению объема выпуска продукции, поднятию производительности труда, снижению себестоимости, повышению качества продукции, резкому улучшению качественных показателей работы всей промышленности.

Идея выполнить пятилетку в четыре года глубоко запала в сознание трудящихся Советской Эстонии, пробудила в рабочих, инженерах и техниках производственную инициативу. Опираясь на опыт и начинания стахановцев братских республик, передовики производства Эстонской ССР внедряли и развивали в нашей промышленности ряд новых форм и методов стахановского труда.

Однако многие профсоюзные организации формально руководят социалистическим соревнованием. На ряде предприятий ограничиваются принятием только общезаводских обязательств, развитие индивидуального соревнования и особенно соревнования по профессиям пущено там на самотек, недостаточны гласность соревнования и контроль над выполнением принятых обязательств.

Формальность в руководстве социалистическим соревнованием со стороны некоторых республиканских и фабрично-заводских комитетов обуславливается прежде всего тем, что они слабо связаны с рабочими и инженерно-техническими работниками, не видят нового, повседневного возникающего среди наших рабочих и интеллигенции, слабо поддерживают почин стахановцев, не развивают и не внедряют его на всех предприятиях среди всех работающих.

Таким образом, эти профорганизации не используют огромные резервы для повышения производительности труда, заключающиеся, прежде всего, в организации коллективного стахановского труда путем поднятия всех рабочих до уровня передовиков.

Опыт, приобретенный по передаче методов труда стахановцев, говорит о больших возможностях по повышению производительности труда.

Министерство строительства и промышленности стройматериалов (министр т. Аснин) и Республиканский комитет профсоюза рабочих коммунально-жилищного строительства (председатель т. Хайдла) сделали первые шаги по изучению опыта стахановцев в промышленности стройматериалов. На цементном заводе «Пунане Кунда» работники отдела труда и зарплаты министерства (заведующий т. Богданов) совместно с инженерно-техническими работниками предприятия изучили и описали методы

труда 23 стахановцев, такая же работа проделана по изучению способов работы 32 стахановцев на заводе «Ярваканди».

На цементном заводе «Пунане Кунда» (директор т. Кипиани, предзавкома т. Кяхи) после детального изучения опыта стахановцев приступили к передаче его другим рабочим и добились значительных результатов.

Метод лучшего черепичника республики — стахановца «Пунане Кунда» т. Эйнштейна изучили черепичники того же предприятия тт. Вяндрик и Сиприя. Работая по методу т. Эйнштейна, тт. Вяндрик и Сиприя повысили производительность труда на 40—60 проц., выполняя в среднем нормы на 208 проц.

Подобные же результаты достигнуты по другим профессиям. Однако Министерство гражданжилстроя и Республиканский комитет профсоюза рабочих коммунально-жилищного строительства ограничились проведением этой работы только на предприятиях стройматериалов. Еще более существенно проведение этой работы на стройках, так как 13,1 проц. строительных рабочих не выполняют нормы. Строительство же является решающим звеном в дальнейшем развитии народного хозяйства республики.

Совершенно не организовано изучение и передача опыта стахановцев в шахтах комбината «Эстонсланец», несмотря на то, что 24,2 проц. шахтеров комбината «Эстонсланец» не выполняют норму.

Бывшее руководство комбината «Эстонсланец» (т. Постоутенко) и Республиканский комитет профсоюза рабочих каменноугольной промышленности (т. Макаров) не интересуются изучением и передачей опыта своих лучших рабочих. В течение двух лет они ни разу не представляли лучших шахтеров комбината «Эстонсланец» даже на присуждение звания лучшего по профессии республики. О том, насколько в тресте знают лучших стахановцев, говорит следующий факт. Когда по настоянию Совета Профсоюзов, начальник шахты «Кява II» т. Уйт и предшахткома т. Тамберг все же представили своих лучших людей, то они написали о своем лучшем шахтере т. Рулле, перевыполнившем пятилетнюю норму, следующее:

«Производственная характеристика.

Настоящая выдана о т. Рулле Ф. Т. в том, что он действительно работает на шахте «Кява-II» шахтером участка № 4, общий стаж работы 2 года». Подписи.

Республиканский комитет профсоюза рабочих каменноугольной промышленности должен срочно ликвидировать такое отношение к лучшим производственникам. Необходимо изучать методы стахановцев и планомерно передавать их всем рабочим.

Почин планового внедрения стахановских методов труда закрыщика московской обувной фабрики «Парижская коммуна», лауреата Сталинской премии тов. Матросова является одним из важнейших средств организации коллективного стахановского труда. План внедрения стахановских методов труда показывает пути изучения и распространения опыта стахановцев и те организационные меры, которые необходимы для правильной организации рабочего места.

Уже в конце 1947 года на текстильной фабрике «Пунане Койт» при поддержке фабкома (т. Брок) и быв. директора т. Народицкого был введен план внедрения стахановских методов труда, в результате чего в течение одного года производительность труда возросла на 26 проц.

Республиканский комитет профсоюза рабочих текстильной промышленности, который обычно довольно оперативен в обобщении передового опыта, и Главное Управление текстильной промышленности, которым немного позднее стал руководить тот же т. Народицкий, ничего не предприняли для внедрения замечательного почина фабрики «Пунане Койт» на всех предприятиях текстильной промышленности. Этот вопрос не обсуждался даже на президиуме Республиканского комитета. Фабрика «Пунане Койт» так и осталась единственной среди 21 текстильного предприятия, на которой применили внедрение стахановских методов труда.

Совет Профсоюзов также не поддержал инициативу фабрики «Пунане Койт». В результате этого в изучении и планомерном внедрении стахановских методов труда в Эстонской ССР сделаны лишь первые шаги.

Неудовлетворительно организованы профсоюзными организациями стахановские школы, которые должны сыграть большую роль по распространению опыта стахановцев.

Неотложной задачей профсоюзов является добиться массовости стахановского движения и перейти к коллективному стахановскому труду. Новому составу Совета Профсоюзов следует, учитывая имевшиеся недостатки, добиться того, чтобы уже в текущем году на крупных предприятиях были организованы стахановские цехи, участки, чтобы наши передовые предприятия стали стахановскими.

Одной из важнейших причин, мешающих широкому развитию стахановского движения, является то, что многие инженерно-технические работники не возглавляют стахановское движение.

Стахановский труд, особенно коллективный стахановский

труд, ставит перед руководителями производства повышенные требования. Они, инженеры и техники нашей промышленности, обязаны научно изучать стахановские методы труда и руководить их планомерным внедрением, создать соответствующие организационные и технологические условия для распространения стахановских методов труда.

Однако инженерно-технические работники многих предприятий явно недооценивают стахановский опыт труда и новаторство, мало интересуются изучением стахановского опыта и еще меньше его планомерным внедрением.

Во многих случаях стахановцы наших предприятий, благодаря своей творческой активности и инициативе, обгоняют инженерно-технических работников (Таллинский машиностроительный завод, «Ильмарине» и др.).

Это, в первую очередь, происходит от того, что часть руководителей производства, особенно мастеров, получила воспитание на фабриках в буржуазное время и не освободилась еще от предрассудков буржуазного времени, не чувствует себя еще руководителями социалистического производства, где нельзя работать, не опираясь на инициативу и на активность рабочих и не развивая эту инициативу и активность.

Многие же профсоюзные организации до сих пор, к сожалению, держались в стороне от технической интеллигенции, не привлекали техническую интеллигенцию к руководству социалистическим соревнованием, очень мало работали по политическому воспитанию интеллигенции. Это положение следует в корне изменить.

Совет Профсоюзов за последнее время неоднократно поднимал вопрос о перевоспитании старой технической интеллигенции, однако и со своей стороны не организовал достаточной работы с интеллигенцией. Мы не смеем ни на минуту забывать о том, что перед нами со всей остротой стоит задача, поставленная товарищем Сталиным на I Всесоюзном совещании стахановцев:

«...помочь перестроиться и возглавить стахановское движение тем хозяйственникам, инженерам и техникам, которые не хотят мешать стахановскому движению, которые сочувствуют этому движению, но не сумели еще перестроиться, не сумели еще возглавить стахановское движение». (Сталин «Вопросы ленинизма», стр. 505).

Во второй половине 1948 года на наших предприятиях по примеру передовых предприятий Москвы развернулось новое патриотическое движение за повышение рентабельности предприятий и сверхплановые накопления.

Эстонский Республиканский Совет Профсоюзов обратился по этому поводу ко всем рабочим и служащим Эстонской ССР с обращением — встретить V съезд КП(б)Э новыми производственными достижениями и сверхплановыми накоплениями в сумме не менее 100 миллионов рублей. Как известно, в результате развернувшегося соревнования коллективов предприятий нашей республики за экономию, эти обязательства были выполнены и перевыполнены и дали около 120 миллионов рублей сверхплановых накоплений.

В текущем году на наших предприятиях развернулось соревнование по почину москвичей за ускорение оборачиваемости оборотных средств. 158 предприятий ЭССР взяли обязательство высвободить для нужд народного хозяйства оборотные средства в сумме 38.854.000 рублей.

Коллектив работников Эстонской железной дороги обязался путем ускорения оборачиваемости оборотных средств высвободить в 1949 г. 1660 тыс. руб. Эстонские железнодорожники успешно выполняют свои обязательства. 31 марта железнодорожники внесли в Госбанк Союза ССР 830 тыс. руб. за счет высвобождения оборотных средств. К 1 мая они обязуются высвободить еще 200 тыс. рублей.

Борьба за ускорение оборачиваемости оборотных средств дает возможность полнее использовать большие внутренние резервы наших предприятий, обеспечить рост выпуска продукции без дополнительных затрат, за счет экономии материальных и денежных средств.

Однако многие министерства и ведомства, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты профсоюзов недооценили большое хозяйственное значение соревнования, развернувшегося за ускорение оборачиваемости оборотных средств, и не возглавили этого начатого рабочими соревнования. Из 36 более крупных предприятий лесной промышленности почину москвичей последовало по данным Республиканского комитета (председатель т. Мойк) только 11. Однако и на этих отдельных предприятиях этот почин разворачивается иногда формально.

Бумажная фабрика «Кохила» (быв. директор т. Жевайкин, председатель фабкома т. Роометс) «включилась» уже в начале февраля в социалистическое соревнование за ускорение оборачиваемости оборотных средств, однако ни один из рабочих фабрики не знал об этом даже в конце февраля. Обязательства по ускорению оборачиваемости оборотных средств были разрабо-

таны некоторыми хозяйственниками на основе своих канцелярских подсчетов и эти обязательства были приняты неизвестно кем.

Для того, чтобы развернуть борьбу за улучшение качественных показателей работы промышленности, профсоюзным организациям необходимо вникать в вопросы хозрасчета, рентабельности предприятия, снижения себестоимости продукции, разъяснить эти вопросы рабочим и обсудить их с рабочими. Только путем развития инициативы рабочих и инженерно-технических работников и опираясь на их активность, можно добиться результатов в ускорении оборачиваемости оборотных средств.

Почин мастера Московского краснохолмского камвольного комбината т. Александра Чутких по развитию соревнования за отличное качество продукции неразрывно связан с борьбой за мобилизацию внутренних резервов предприятий, за повышение рентабельности предприятий и за ускорение оборачиваемости оборотных средств.

В Эстонской ССР почин т. Чутких нашел поддержку почти в одно и то же время на многих предприятиях текстильной и легкой промышленности.

На нарвской Кренгольмской Мануфактуре в социалистическом соревновании за звание бригады отличного качества по почину помощника мастера тов. Леонида Куявского включилось более 100 бригад, которые обязались выпускать продукцию только хорошего качества и призвали все предприятия Эстонской ССР следовать почину т. Александра Чутких.

Призыву кренгольмцев последовало 154 бригады текстильных предприятий республиканского подчинения и 70 бригад и 3 цеха предприятий легкой промышленности.

Соревнование бригад отличного качества дает уже замечательные результаты. Бригада т. Леонида Куявского повысила за один месяц производство тканей первого сорта на 4 проц. и выполнила план выпуска продукции на 136 проц. Она добилась успеха прежде всего потому, что т. Куявский создал всем членам бригады условия для высокопроизводительного труда. Он систематически следит за состоянием ткацких станков, особенно требователен при приемке полуфабрикатов. На производственных совещаниях он обсуждает с членами бригады все производственные неполадки и немедленно принимает меры к их устранению.

Развернувшееся соревнование за звание бригады отличного качества сильно тормозит то обстоятельство, что министерства, главки и республиканские комитеты профсоюзов крайне слабо

руководят этим важным движением, не ознакомили рабочих с условиями соревнования, не подводят итогов по соответствующим отраслям производства. Необходимо немедленно покончить с самоустранением от руководства соревнованием бригад отличного качества и всячески поддерживать патристическое движение передовых рабочих за улучшение качества продукции. Особенно это касается республиканских комитетов профсоюзов рабочих местной и текстильной промышленности, предприятия которых снабжают широкие массы населения товарами широкого потребления.

В связи с подготовкой к X Всесоюзному съезду профсоюзов значительно повысилась активность профорганизаций по организации социалистического соревнования за количественные и качественные показатели выполнения производственных планов.

Большое значение в дальнейшем развитии социалистического соревнования имеет возникший в истекшем году почин профактивистов-профгруппоргов по развертыванию социалистического соревнования в честь X Всесоюзного съезда профсоюзов. Инициаторами этого соревнования были профгруппорг ленинградской фабрики «Скороход» т. Ольга Белоусова и в Эстонской ССР — профгруппорг чулочного цеха фабрики «Пунане Койт» делегат нашего съезда т. Эдуард Арм.

Профгруппа т. Эдуарда Арма приняла обязательство выполнить каждым членом профгруппы за четыре месяца не менее 5,5 месячных норм, выпускать ежемесячно не менее 5000 пар коттон-чулок первого сорта, сэкономить 30 кг сырья, 5000 штук коттон-иглолок и 12 кг смазочного масла, перевести четырех учеников — членов профгруппы — на самостоятельную работу.

Уже к 15 марта, т. е. меньше чем за три месяца, каждый член профгруппы выполнил не менее 5 месячных норм. Обязательство по выпуску чулок первого сорта выполнено за три месяца на 108,9 проц. Ученики уже все переведены на самостоятельную работу и систематически перевыполняют свои нормы.

Совет Профсоюзов немедленно поддержал почин т. Э. Арма, обязав все республиканские комитеты оказывать всяческую помощь профгруппоргам в организации соревнования в честь X съезда профсоюзов.

По примеру профгруппы т. Эдуарда Арма все профгруппы производственных рабочих фабрики «Пунане Койт» (всего 27 групп), включились в соцсоревнование. Всего в текстильной промышленности соревнуется 214 профгрупп.

На Эстонской железной дороге по инициативе т. Э. Арма последовало 153 профгруппы.

Хорошее начинание профгруппировки — возглавление ими социалистического соревнования показывает рост политической и производственной активности нашего профсоюзного актива. Та поддержка, которую встретил инициатор т. Э. Арма на многих наших предприятиях, говорит о том, что наши профгруппировки — вожаки низового звена профсоюзов — не ограничиваются выполнением организационных функций (приемом в члены профсоюза, сбором членских взносов), а видят свою основную задачу в воспитании в членах своей профгруппы коммунистического отношения к труду путем развертывания социалистического соревнования.

К сожалению не все республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты поняли большие задачи профгруппировки. Чем же иным можно объяснить то положение, что на предприятиях, обслуживаемых Республиканским комитетом профсоюза рабочих шоссейного и гидротехнического строительства (председатель т. Бейлинсон) на заводе «Сирп я Вазар», в Харьюмском дорожном отделе и ремонтной мастерской дородела, на автобазах № 1 и № 4 и на других предприятиях большая часть профгруппировки до настоящего времени не включилась в соревнование в честь X съезда, а Совет Профсоюзов также не оказал достаточной помощи профгруппам, плохо организовал распространение опыта т. Эдуарда Арма.

Задачей республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов профсоюзов является шире развернуть социалистическое соревнование профгрупп, добиться, чтобы все без исключения профгруппы в промышленности, на транспорте, строительстве, а также в сельском хозяйстве и в учреждениях включились в социалистическое соревнование в честь 1 Мая и 9-й годовщины Эстонской ССР.

В связи с развитием социалистического соревнования профгрупп наши профорганизации должны уделить особое внимание подбору профгруппировки из передовиков производства, их обучению и организации их совместной работы с мастерами, помощниками мастеров и бригадирами.

Одним из важнейших средств для более полного использования имеющихся резервов является развитие массового рабочего изобретательства и рационализации.

По данным 16 министерств и ведомств Эстонской ССР за 1947 год внесено 1004 рационализаторских предложения, давшие 10.840.000 рублей экономии. В 1948 году количество рационали-

заторских предложений значительно возросло. Внесено 4159 предложений, предполагаемая экономия от которых составит свыше 35.000.000 рублей.

Усиление рационализаторской работы в 1948 г. вызвано прежде всего тем, что некоторые министерства (Министерство местной промышленности) и профкомитеты (республиканские комитеты профсоюзов рабочих местной промышленности и текстильной промышленности) приступили активно к руководству рационализаторской работой, широко привлекая к ней стахановцев, инженеров и техников.

Однако ряд профсоюзных и хозяйственных организаций все еще стоит в стороне от развития массовой рационализаторской и изобретательской работы.

Совершенно запущена работа с рационализаторами на предприятиях Министерства пищевой промышленности (т. Лююс). Рационализаторское бюро Министерства фактически не работало до декабря 1948 года, поэтому у Министерства нет никакого представления о состоянии этой работы в истекшем году.

Республиканский комитет профсоюза рабочих пищевой промышленности (т. Лембер) не организовал никакой массовой работы среди рабочих по развитию рационализаторской работы. Нечего удивляться, что поэтому из 166 предложений менее 40 проц. представлено рабочими. Внедрено только 76 предложений. Многим рационализаторам премии не выплачены.

Следует особо отметить, что ряд хозяйственных руководителей бюрократически относится к рационализаторам.

Рационализаторские предложения месяцами блуждают из одной канцелярии в другую, скапливаются на столах главных инженеров, несвоевременно внедряются. Так в предприятиях Министерства жилищно-коммунального хозяйства из 273 принятых в 1948 году предложений не внедрено 138, по Эстонской железной дороге из 468 предложений не внедрено 206 предложений, а по предприятиям Министерства лесной промышленности из 268 предложений не внедрили 205.

Профорганизации и их комиссии по массовому рабочему изобретательству должны полнее использовать творческую инициативу изобретателей и рационализаторов, должны заботиться о создании соответствующих условий для рационализаторской работы, решительно бороться с консерватизмом и бюрократизмом в развитии рационализаторской работы. Здесь должен протянуть руку помощи рационализаторам и Республиканский совет научных инженерно-технических обществ (зам. председа-

теля т. Круусамяги) и Институт промышленных проблем Академии Наук (директор т. Киррет).

В воспитании и использовании производственной активности рабочих, инженеров, техников и служащих большое значение имеют производственные совещания. Через производственные совещания рабочие непосредственно участвуют в руководстве предприятием. Профорганизации должны улучшить руководство производственными совещаниями и взять под усиленный контроль проведение в жизнь предложений рабочих.

Выполнению и перевыполнению производственных планов и улучшению жизненного уровня трудящихся оказало значительное содействие заключение коллективных договоров, возобновление в 1947 г. Коллективные договоры, отражая единство интересов администрации и работающих, точно устанавливают двусторонние обязательства по развертыванию производства и по улучшению бытового и культурного обслуживания работающих. Коллективные договоры показывают таким образом каждому рабочему его место и задачи в выполнении государственного плана, значительно повышают ответственность хозяйственных и профсоюзных организаций за бытовое и культурное обслуживание трудящихся.

На 1949 г. на предприятиях промышленности, транспорта, сельского хозяйства и впервые в торговых предприятиях Эстонской ССР будет заключено 462 коллективных договора. Заключение их на текущий год в основном закончено, уже заключено 436 коллективных договоров. Заключение коллективных договоров проходило при активном участии рабочих и служащих.

Важнейшей задачей профорганизаций после заключения коллективных договоров является постоянный контроль выполнения принятых обязательств с участием широкого профактива и всех трудящихся.

Товарищ Каротамм в докладе на V съезде КП(б) Эстонии правильно отметил, что «профсоюзы некоторых предприятий еще недостаточно занимаются тем, чтобы требовать выполнения обязательств, возложенных коллективными договорами на хозяйственников». В результате этого на ряде предприятий часть важнейших обязательств в прошедшие годы осталась невыполненной.

Существенной частью коллективного договора являются обязательства администрации по более широкому внедрению сдельной оплаты труда и технических норм.

При большой помощи ВЦСПС Совет Профсоюзов совместно

с Советом Министров ЭССР провел значительную работу по перестройке системы заработной платы, добиваясь широкого применения сдельных систем оплаты труда. Если на 1 апреля 1945 года на сдельной оплате труда работало всего 33 проц. рабочих, то в настоящее время этой системой охвачено 80 проц. рабочих.

Для улучшения нормирования Совет Профсоюзов провел курсы работников по труду министерств, ведомств и республиканских комитетов, провел ряд совещаний и консультаций по этим вопросам, ставил вопросы нормирования перед Советом Министров ЭССР.

Однако в области организации зарплаты и нормирования труда у нас имеется еще ряд больших недостатков. Совершенно неудовлетворительно выполнены обязательства по широкому применению технических норм, вследствие чего удельный вес технически обоснованных норм еще очень мал.

На предприятиях Министерства сланцевой и химической промышленности Эстонской ССР технически обосновано только 37 проц. действующих норм. На заводе «Ильмарине» (директор т. Линд, предзавкома т. Уухейнамаа) применяется только 10 проц. технически обоснованных норм. На этом заводе из-за отсутствия технически обоснованных норм нет никаких основ для планирования работы завода. На заводе запланирована высокая зарплата при крайне низкой производительности труда.

А именно, на заводе «Ильмарине» средняя месячная зарплата рабочего запланирована 960 рублей, выпуск продукции на данного рабочего составляет 1154 руб. В то же время на Таллинском машиностроительном заводе средняя месячная зарплата запланирована 869 руб., а выпуск продукции в сумме 2193 руб., т. е. почти в 2 раза выше чем на заводе «Ильмарине».

На заводе «Ильмарине» предусмотрено уже планом, что для стопроцентного выполнения производственного плана необходимо выполнять норму на 190 проц. Стопроцентное выполнение нормы обеспечит выполнение производственного плана только на 52,6 проц.

При таком нормировании нормы не являются организующей силой в производстве и не стимулируют рост производительности труда, а наоборот, препятствуют развитию инициативы трудящихся по повышению производительности труда.

На многих предприятиях, особенно же в местной промышленности, сдельная оплата труда не связана с качеством продукции. В связи с развернувшимся соревнованием за отличное качество

продукции необходимо, чтобы наши хозяйственные органы так разработали систему оплаты труда, чтобы рабочие, выпускающие продукцию отличного качества, получали соответственно повышенную зарплату.

На некоторых предприятиях, например, на Таллинской фанерно-мебельной фабрике, созданы хозрасчетные бригады, которые добиваются хороших результатов по экономии материалов и сырья и повышению качества продукции. Однако, эти бригады материально не поощряются. Министерства не установили на этих предприятиях систему премирования за экономию материалов и сырья, что тормозит рост количества хозрасчетных бригад.

По решению Совета Министров СССР в текущем году проводится до 15 апреля пересмотр норм на всех предприятиях Эстонской ССР. Республиканским, фабрично-заводским и местным комитетам профсоюзов нужно вникнуть в вопросы зарплаты и нормирования труда, привлечь к пересмотру норм стахановцев и ударников, добиться в результате пересмотра норм ликвидации имеющихся серьезных недостатков по организации зарплаты и нормированию труда. Этой работой должен значительно лучше руководить Совет Профсоюзов.

Плохо выполнялись обязательства коллективных договоров по подготовке кадров и повышению их квалификации.

На предприятиях Министерства жилищно-коммунального строительства вместо подготовки 1690 новых рабочих подготовлено только 604, при этом на строительстве вместо 1070 рабочих только 262 рабочих.

На строительных предприятиях также не выполнены обязательства по повышению квалификации рабочих. Повышена квалификация только 261 рабочего вместо 620 рабочих.

Стройтрест Таллинского горисполкома (начальник т. Башкир, предместкома т. Вашенко), плохое качество работы которого известно всему городу, не повысил квалификации ни одного рабочего и не подготовил ни одного рабочего несмотря на то, что в коллективном договоре администрация взяла обязательство подготовить 130 новых рабочих и повысить квалификацию 90 рабочих.

Крайне неудовлетворительное выполнение обязательств коллективного договора по подготовке строительных кадров стало возможным вследствие безразличного отношения республиканского, фабрично-заводских и местных и построечных комитетов профсоюза рабочих коммунально-жилищного строительства к этому столь важному для строителей вопросу. Республиканский ко-

митет профсоюза рабочих коммунально-жилищного строительства (т. Хайдла) должен срочно уяснить себе и разъяснить своим фабрично-заводским и местным и построечным комитетам, насколько большое государственное значение имеет подготовка строительных кадров. От этого зависит качество строительства, которое, к сожалению, до сих пор очень низко.

Ремесленные училища и школы фабрично-заводского обучения ежегодно в пополнение нашего рабочего класса выпускают большое количество молодых рабочих. Однако отдельные хозяйственники и фабрично-заводские и местные комитеты своим халатным и бессердечным отношением к молодым рабочим тормозят проведение политики партии по созданию постоянных квалифицированных кадров для промышленности и строительства.

В трест «Эстонсланцестрой» советское правительство направило в течение 1948 года 1649 молодых рабочих из школ ФЗО. Из них 857 человек или более 50 проц. к концу года самовольно ушли с работы. Ушли они с работы потому, что начальник треста «Эстонсланцестрой» т. Гольберт своевременно не позаботился о создании для молодых рабочих нормальных условий труда и быта.

Президиум Совета Профсоюзов неоднократно заслушивал отчеты о положении молодых рабочих. Последний отчет был о положении молодых рабочих на Таллинском машиностроительном заводе, однако надо сказать, что мы не добились изменения положения.

Крайне слабо выполнены на некоторых предприятиях обязательства по укреплению трудовой дисциплины.

Об этом говорит одно то обстоятельство, что только на промышленных предприятиях республиканского подчинения из-за прогулов в 1948 году потеряно 159.000 рабочих дней.

Такое положение с трудовой дисциплиной причиняет огромные убытки народному хозяйству и требует от наших профорганизаций усилить борьбу за ее укрепление и улучшение условий труда и быта.

Нельзя обходить ни одного случая нарушения трудовой дисциплины, наоборот, эти случаи должны резко осуждаться на производственных совещаниях, на общих собраниях рабочих, в стенгазетах и в случае надобности на товарищеском суде.

По отношению к нарушителям трудовой дисциплины нельзя допускать никакой либеральности. Лодырей надо исключать из среды честных работников. Профорганизации должны разъяснять трудящимся, что увольнение с работы прерывает рабочий стаж,

приносит с собой невыплату пособия по временной нетрудоспособности в течение 6 месяцев и т. д.

В коллективные договоры включены обязательства по улучшению условий труда работающих. Постоянно заботясь о благосостоянии трудящихся, советское правительство выделяет ежегодно на охрану труда постоянно возрастающие ассигнования.

По сравнению с 1945 г. эти суммы возросли в 1948 году больше, чем на два раза и составили 8.500.000 рублей вместо 3.500.000 рублей в 1945 г.

Заключение коллективных договоров в значительной мере способствовало повышению ответственности хозяйственников за улучшение условий труда. Если в 1945 году ассигнования на охрану труда были использованы по республике всего на 37,5 проц., то в 1947 г. они были использованы на 100 проц., в 1948 году — на 104,8 процента.

Однако за этой средней цифрой скрываются предприятия, руководители которых безразлично относятся к улучшению состояния охраны труда, и профсоюзные организации, которые слабо контролируют выполнение соглашений по охране труда.

Трест «Эстонсланцестрой» (начальник т. Гольберт) из ассигнованных на 1948 год средств использовал лишь 18,7 проц.

Плохо используются ассигнования на охрану труда и технику безопасности предприятиями Министерства сланце-химической промышленности Эстонской ССР (министр т. Радулов). В то же время коэффициент частоты производственного травматизма по этому министерству является самым высоким по всему сланцевому бассейну.

Неудовлетворительно также состояние техники безопасности, охраны труда и промсанитарии на нарвской Кренгольмской Мануфактуре (директор т. Столбов), где ассигнования на охрану труда используются неправильно.

Подобные недостатки в использовании средств охраны труда происходят вследствие того, что Республиканский комитет профсоюза рабочих каменноугольной промышленности (т. Макаров) и фабком Кренгольмской Мануфактуры (предфабкома т. Кузнецов) не борются систематически за улучшение условий труда рабочих, примиренчески относятся к невыполняющим соглашения по охране труда.

Особое внимание следует обращать на выполнение правил по охране труда при пуске в эксплуатацию новых предприятий. Новые предприятия должны отвечать всем санитарно-техническим требованиям.

Профсоюзные организации должны с большевистской принципиальностью использовать все предоставленные им права для того, чтобы покончить с нарушениями указаний партии и правительства об улучшении условий труда со стороны некоторых нерадивых хозяйственников.

При подведении итогов выполнения коллективных договоров 1948 года рабочие остро и совершенно правильно критиковали как фабзавместкомы, так и хозяйственных руководителей.

Совету Профсоюзов, республиканским и фабрично-заводским и местным комитетам следует учесть эту критику и решительно повысить свою требовательность по отношению к таким хозяйственникам и организациям, не выполняющим обязательства коллективных договоров.

Остановившаяся на руководстве производственно-массовой работой со стороны Совета Профсоюзов, следует прямо сказать, что в этой области имеются очень большие недостатки.

Производственно-массовый отдел Совета Профсоюзов (заведующий отделом т. Соммер) еще не стал тем центром, который обобщал бы опыт работы профорганизаций республики по развертыванию социалистического соревнования и стахановского движения и мобилизации масс на выполнение коллективных договоров. Тов. Соммер крайне безразлично и бюрократически относится к начинаниям рабочих и поступающим заявлениям, мало оказывает помощи профсоюзным организациям по производственно-массовой работе.

Новый состав Совета Профсоюзов должен коренным образом улучшить производственно-массовую работу, стать центром обобщения опыта передовиков, одновременно повысить ответственность республиканских комитетов за руководство фабрично-заводскими и местными комитетами в этой области. Необходимо также повысить знания руководящих профработников в экономике социалистической промышленности, проводя для этого соответствующие семинары, лекции и т. д.

II. О работе и задачах профсоюзов по социалистическому переустройству сельского хозяйства

Сельское хозяйство Советской Эстонии вступило в новый период развития. Начался массовый переход трудящегося крестьянства на путь коллективизации.

Необходимо все же учитывать, что, в результате агитации

буржуазных националистов, в сознании части крестьян еще достаточно глубоко укоренились предубеждения против коллективного сельского хозяйства. Терпеливой, систематической разъяснительной работой необходимо эти предубеждения рассеять и привлечь постепенно отсталую часть крестьянства на колхозный путь, конечно на основе строгой добровольности. Хорошие результаты работы наших первых колхозов за 1948 г. в значительной степени способствовали этому.

V съезд Коммунистической партии (большевиков) Эстонии поставил работу по социалистическому переустройству деревни основной задачей как партийных и советских, так и профсоюзных организаций.

Однако работа Совета Профсоюзов, республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов по мобилизации широких масс трудящихся города на оказание помощи трудовому крестьянству по развитию коллективного сельского хозяйства, не стоит еще на уровне задач, поставленных V съездом КП(б) Эстонии.

Решительного улучшения требует шефство города над деревней, которое носит еще случайный и формальный характер. В проведении шефской работы нельзя более ограничиваться поверхностной пропагандой преимуществ колхозного строя или одиночным посещением волости или колхоза. Шефская работа должна проводиться систематически, нужно оказывать конкретную помощь, нужно ею руководить.

Шефская работа должна быть направлена, во-первых, на оказание действенной помощи нашим молодым колхозам для их организационного и хозяйственного укрепления, во-вторых, на привлечение сельхозрабочих, бедняков и середняков в колхозы при помощи большевистской разъяснительной работы.

Профсоюзные организации должны под руководством партийных организаций развивать широкую политическую работу среди колхозников, учить их социалистическому отношению к труду и колхозной собственности, выполнению обязанностей колхозов и колхозников перед государством. Необходимо, чтобы руководящие работники профсоюзных организаций полностью осознали свою ответственность перед партией в деле социалистического переустройства села.

Пионерами социалистического переустройства сельского хозяйства являются МТС и совхозы — совхозы как пример крупного социалистического хозяйства, а МТС — как производственные и политические опорные пункты в коллективизации села.

Однако Республиканский комитет, уездные и местные коми-

теты профсоюза рабочих и служащих МТС и земельных органов еще неудовлетворительно мобилизуют рабочих на выполнение исторического решения ЦК ВКП(б) «О мерах подъема сельского хозяйства в послевоенный период» на основе широкого развертывания социалистического соревнования.

В совхозах и МТС слабо развернуто индивидуальное и бригадное социалистическое соревнование. В некоторых совхозах и МТС социалистическое соревнование вовсе не организовано.

В совхозе «Лихула» (директор т. Оя, председатель рабочкома т. Моор) рабочком стоит в стороне от организации соревнования. Вследствие этого в индивидуальное и бригадное соревнование не вовлечено ни один рабочий, ни одно звено, ни одна бригада. В течение года рабочком ни разу не обсуждал вопросов выполнения государственного плана, не организовал также общих собраний рабочих и служащих совхоза для обсуждения хода выполнения принятого коллективного социалистического обязательства.

Президиум Совета Профсоюзов обсудил недавно этот вопрос и потребовал от Республиканского комитета профсоюза рабочих и служащих МТС и земельных органов (т. Соммерлинг) быстрого принятия мер для улучшения положения.

Весной 1948 года в совхозах и МТС были впервые заключены коллективные договоры, в заключении их принимали активное участие рабочие и служащие.

Профсоюзные организации сельхозрабочих однако не закрепили возросшую активность рабочих в борьбе за выполнение коллективных договоров. Во многих совхозах (в совхозах «Мягнисалу», «Раэ», свиноводческих совхозах «Тоотси», «Рыху» и др.) выполнение коллективных договоров не проверялось в течение всего года.

Из-за слабой организации социалистического соревнования и невыполнения коллективных договоров, работы по подготовке к весеннему севу (ремонт тракторов и сельхозмашин, заключение договоров с колхозами, подвоз горючего) в ряде МТС продвигается медленно.

Профсоюзные организации сельскохозяйственных рабочих должны в настоящее время всю свою работу сосредоточить на подготовке к севу, приведении в готовность к севу МТС, конно-прокатных пунктов и совхозов. Все остальные профсоюзные организации должны, однако, оказать чрезвычайную помощь в подготовке и проведении весеннего сева (проведение разъяснительной работы, организационная работа, помощь в ремонте

тракторов и сельхозмашин, направление квалифицированных кадров в село и др.).

Значительно большее внимание следует уделить и улучшению жилищно-бытовых условий и культурного обслуживания рабочих и служащих МТС и совхозов.

Министерство совхозов ЭССР (т. Мыттус) и особенно Таллинский трест свиноводческих совхозов (тов. Эйхе) недооценили значение коллективных договоров, не требовали от директоров совхозов выполнения коллективных договоров, не слушали на заседаниях коллегий отчетов директоров совхозов, не выполняющих обязательства коллективного договора. И в текущем году эти товарищи относились к заключению коллективных договоров недопустимо пассивно. Совету Профсоюзов пришлось их несколько раз серьезно призывать к порядку.

Особенно плохо проводится профсоюзными организациями политико-воспитательная работа среди сельхозрабочих, вследствие чего работники некоторых МТС и совхозов не осознали еще полностью своей ответственной роли в социалистическом переустройстве сельского хозяйства.

Профсоюзные организации сельхозрабочих должны решительно улучшить свою работу, включившись со всей энергией в борьбу за проведение политики партии по социалистическому переустройству сельского хозяйства ЭССР. Необходимо добиться, чтобы рабочие совхозов и МТС стали организованной и сознательной силой на селе, чтобы все батраки вступили в колхозы.

За недостатки в проведении шефской работы, слабость профсоюзных организаций сельхозрабочих несет ответственность и Совет Профсоюзов.

Совет Профсоюзов не оказывал достаточной помощи профсоюзным организациям на селе. После суровой, но справедливой критики президиума ВЦСПС о недостатках профсоюзной работы на селе Совет Профсоюзов, выполняя указания партии и ВЦСПС, несколько исправил эту работу, уделяя больше внимания координации работы профсоюзных организаций в проведении шефской работы. Совет Профсоюзов организовал помощь производственных профсоюзов совхозам и МТС в заключении коллективных договоров, в укреплении состава Республиканского и уездных комитетов профсоюза МТС и земельных органов, но эта работа еще совершенно недостаточна. Новый состав Совета Профсоюзов должен уделить значительно больше внимания улучшению профсоюзной работы на селе и оказанию помощи в социалистическом переустройстве сельского хозяйства.

III. О работе профсоюзов по улучшению бытового положения и здоровья трудящихся

Партия большевиков учит, что важнейшей задачей профсоюзов является неустанно заботиться об удовлетворении материально-бытовых нужд рабочих и служащих, использовать все возможности, которые создают партия и правительство для улучшения материального положения трудящихся.

Материальное положение трудящихся ЭССР в течение последних четырех лет значительно улучшилось. Фонд зарплаты трудящихся увеличился по сравнению с 1945 г. в три раза, а номинальная средняя годовая зарплата одного рабочего почти в два раза.

В результате проводимой партией и правительством политики систематического снижения цен трудящиеся Эстонской ССР покупают на свою зарплату в несколько раз больше промышленных и продовольственных товаров, чем в 1945 г.

С 1945 г. в эксплуатацию сдано более 290 тысяч квадратных метров жилплощади.

Систематически увеличиваются расходы по государственной смете ЭССР на социально-культурные нужды. В 1948 году они достигли 507,6 млн. рублей.

Однако профорганизациями сделано далеко не все из того, что нужно сделать и что можно сделать по улучшению благосостояния рабочих.

На многих предприятиях ЭССР, особенно же в сланцевом бассейне, Нарве и на некоторых предприятиях Таллина, жилищно-бытовые условия трудящихся все еще неудовлетворительные.

Главным образом, вследствие слабой работы треста «Эстонсланцестрой», треста текстильстроя № 14, Таллинского Стройтреста № 1 и Стройтреста № 5 пятилетний план жилищного строительства к концу 1948 года республикой выполнен лишь на 28 проц.

На крупнейшем текстильном предприятии Эстонской ССР Государственной Кренгольмской Мануфактуре (директор т. Столбов) план жилищного строительства систематически не выполняется: в 1946 году план жилищного строительства выполнен на 75,2 проц., а в 1947 году на 18,5 проц. и в 1948 году на 32 проц.

Совет Профсоюзов неоднократно ставил вопрос перед ВЦСПС, Министерством легкой промышленности СССР и Центральным комитетом профсоюза рабочих текстильной промышленности об улучшении жилищного строительства и бытовых условий рабочих Кренгольмской Мануфактуры. В результате этого Министер-

ство легкой промышленности направило, правда, с большим опозданием, своих представителей для ознакомления с положением на месте и приняло ряд мер для его улучшения. Однако жилищно-бытовые условия рабочих нарвской Кренгольмской Мануфактуры все еще неудовлетворительны. Борьба за улучшение бытового обслуживания трудящихся Кренгольмской Мануфактуры должна быть существеннейшей задачей Совета Профсоюзов и Республиканского комитета профсоюза рабочих текстильной промышленности. Мы, однако, ждем большой помощи от Центрального комитета рабочих текстильной промышленности в осуществлении этой задачи.

Республиканский комитет профсоюза рабочих текстильной промышленности, систематически занимаясь вопросами жилищного строительства на Кренгольмской Мануфактуре, не интересовался деятельностью стройкома треста текстильстроя № 14.

Этот стройком нуждается в помощи Республиканского комитета, чтобы воздействовать на выполнение плана жилищного строительства Кренгольма.

Жилищно-бытовое строительство в сланцевом районе отстает от роста производственных мощностей.

Трест «Эстонсланцестрой» выполнил план 1948 года по сдаче в эксплуатацию жилищ только на 82 проц., да и то частично за счет незаконченного в 1947 г. строительства, а трест «Газсланцестрой» выполнил план сдачи жилищ в эксплуатацию на 90 проц.

Необходимо особо отметить, что вследствие пассивности Республиканского комитета профсоюзов рабочих каменноугольной промышленности и государственной санинспекции, начальник треста «Эстонсланцестрой» т. Гольберт и начальник треста «Газсланцестрой» т. Петров самовольно сдают в эксплуатацию незаконченные дома без канализации, водоснабжения и электричества (рабочий поселок Пууру в Ахтме, общежитие молодых рабочих в Кохтла-Ярве). В тресте «Эстонсланец» также мало заботятся о благосостоянии трудящихся.

Серьезно отстает в сланцевом бассейне от плана и коммунально-бытовое строительство. Строительство амбулатории, родильного дома и двух детских яслей, предусмотренное по плану в 1948 году, фактически осталось невыполненным.

Хозяйственные организации сланцевого бассейна не выполнили постановления Совета Министров ЭССР, не обеспечили завершения строительства канализации и водопровода, что ухудшает санитарное состояние бассейна.

Республиканский комитет профсоюза рабочих каменноугольной

промышленности недостаточно мобилизует трудящихся на проведение работ по благоустройству в общественном порядке. Не сумели даже организовать вывоз золы с территории рабочего поселка, не говоря уже об озеленении поселков и т. д.

Совет Профсоюзов ставил эти вопросы перед Министерством угольной промышленности и ЦК профсоюзов рабочих каменноугольной промышленности, но, к сожалению, они не приняли необходимых мер.

Совершенно неудовлетворительны также бытовые условия студентов Тартуского Государственного университета. Общежития ТГУ по ул. Тийги находятся в крайне плохом состоянии.

Совет Профсоюзов обратился по этому вопросу к министру высшей школы СССР тов. Кафганову, но ректору Тартуского Государственного университета профессору Коорту и Республиканскому комитету профсоюза работников высшей школы и научных учреждений (т. Рейман) по мере своих сил и возможностей нужно улучшить жилищные условия нового поколения интеллигенции Советской Эстонии, не дожидаясь распоряжений министра.

Улучшению жилищных условий трудящихся способствует разветвляющееся индивидуальное жилищное строительство. В послевоенный период в Эстонской ССР восстановлено и построено 900 индивидуальных жилищ и строится еще 600.

Однако учитывая существующие возможности, индивидуальное жилищное строительство могло бы быть значительно интенсивнее. Профсоюзы должны добиться развития индивидуального жилищного строительства все ускоряющимися темпами, добиваясь оказания помощи строителям хозяйственниками.

Совет Профсоюзов неоднократно проводил республиканские смотры общежитий и коммунальных предприятий при помощи широкого профактива, в результате этого были достигнуты некоторые успехи. К сожалению, Совет Профсоюзов недостаточно последовательно доводил до конца начатые им мероприятия по улучшению жилищно-бытовых условий трудящихся.

Ответственной задачей профорганизаций является обеспечить дальнейшее улучшение жилищно-бытовых условий трудящихся, как одного из важнейших условий повышения производительности труда и досрочного выполнения народнохозяйственных планов. Для этого надо увеличить требовательность к хозяйственникам и стройорганизациям и одновременно всячески поддерживать инициативу трудящихся по разрешению жилищно-бытовых вопросов.

Успехи социалистической промышленности и сельского хозяйства открыли широкие возможности для развития советской торговли. В борьбе за развертывание советской торговли перед профсоюзами стоят большие задачи. Профсоюзы Эстонской ССР привлекли к проведению общественного контроля над работой торговых организаций тысячи профактивистов, помогающих наладить культурное обслуживание советского потребителя.

Совет Профсоюзов провел 18 республиканских смотров предприятий торговли и общественного питания, в результате чего на этих предприятиях был устранен ряд недостатков.

Однако наши торгующие организации далеко еще не добились удовлетворения возросших требований потребителей. В некоторых торговых предприятиях обслуживание потребителей работниками прилавка невежливое и зачастую грубое, магазины и столовые не содержатся в чистоте и порядке.

Профорганизации необходимо усилить работу общественных контролеров, строгим контролем и требовательностью добиться устранения недостатков по обслуживанию потребителей.

У торгующих организаций отсутствует должный контакт с предприятиями, изготовляющими товары ширпотреба, вследствие чего качество и ассортимент товаров ширпотреба часто не удовлетворяют требований потребителей.

По инициативе Совета Профсоюзов были организованы контрольные рейды на предприятия («Марат», «Юни Выйт», «Пыхьяла», Таллинский завод искусственного рога и т. д.), благодаря чему было достигнуто расширение ассортимента товаров широкого потребления и более полное использование местных ресурсов. Но это мероприятие не носит, к сожалению, еще массового характера.

Профорганизации должны добиться организации общественных смотров на всех предприятиях, производящих товары широкого потребления. Это несомненно поможет вскрыть резервы для расширения производства этих товаров.

Республиканский комитет профсоюза работников госторговли (председатель т. Ярвалайд) и Республиканский комитет профсоюза работников потребкооперации (председатель т. Саллер) не уделяют должного внимания организации социалистического соревнования и политико-воспитательной работы среди работников торговли ЭССР. Министерство торговли ЭССР (т. Ханзен), и правление ЭРСПО (т. Неллис) недостаточно занимаются подбором и расстановкой кадров. Еще часто имеют место хищения и другие преступления.

Перед профорганизациями работников торговли стоит задача организовать среди работников торговли широкое социалистическое соревнование за улучшение обслуживания населения, мобилизовать работников торговли на борьбу за повышение качества товаров, поддерживая со своей стороны соревнование промышленных рабочих на звание бригады отличного качества. Для этого надо усилить связь между промышленностью и торговлей.

Улучшению работы предприятий торговли и общественного питания должны значительно содействовать заключенные в текущем году впервые коллективные договоры.

Большую роль по улучшению питания трудящихся играет индивидуальное и коллективное огородничество. В 1948 году насчитывалось 116.840 огородников, урожай которых составил 134.368 тонн овощей и картофеля. Хороших результатов по развитию индивидуального огородничества достигли профсоюзы рабочих железнодорожного транспорта, рабочих текстильной промышленности, рабочих деревообрабатывающей промышленности.

Однако республиканские комитеты профсоюзов рабочих угольной промышленности, рабочих пищевой промышленности и рабочих местной промышленности слабо занимались развитием огородничества, в результате чего только 12—15 проц. обслуживаемых ими рабочих имели индивидуальные огороды.

Для улучшения благосостояния трудящихся необходимо профорганизациям повысить количество огородников, увеличить площадь огородов и их урожайность и уделить больше внимания насаждению и расширению фруктовых садов.

В повышении благосостояния трудящихся большое значение имеет государственное социальное страхование, функции которого переданы партией большевиков и советским правительством в ведение профсоюзов.

Расходы по социальному страхованию на обслуживание трудящихся увеличились с 1945 г. более чем в два раза, достигнув в 1948 г. 50 млн. рублей. Кроме этого на восстановление, ремонт и оборудование санаториев, домов отдыха израсходовано за четыре года 15 млн. рублей.

В 1948 году по сравнению с 1945 г. пропускная способность санаториев и домов отдыха Эстонской ССР увеличилась в пять раз. Однако Управление санаториями и домами отдыха (начальник т. Мазинг) должно серьезно улучшить медицинское и культурное обслуживание больных и отдыхающих в наших санаториях и домах отдыха.

Значительно расширена и сеть учреждений здравоохранения.

По сравнению с 1941 г. количество больниц увеличилось в Эстонской ССР в два с половиной раза, а количество амбулаторий и поликлиник в четыре раза. Увеличилась также сеть детских учреждений, детских садов и яслей.

Однако недостатки в работе органов здравоохранения и профсоюзных организаций показывает достаточно остро то обстоятельство, что ежегодно вследствие заболеваний и травматизма теряется до 1 миллиона 200 тысяч рабочих дней, что причиняет большой убыток нашему народному хозяйству.

Профсоюзы совместно с учреждениями здравоохранения еще слабо борются против заболеваний и травматизма, недостаточно проводят разъяснительную работу по санитарии и гигиене.

Здравпункты, созданные при 78 крупных предприятиях, еще очень мало занимаются своими основными задачами, т. е. профилактикой и санитарно-просветительной работой.

Многие фабрично-заводские и местные комитеты, советы социального страхования занимаются, главным образом, назначением пособий по временной нетрудоспособности, причем и эту работу проводят формально, не вникают по существу в причины заболеваний и травматизма и не изыскивают мер для предупреждения их в дальнейшем. Это обусловлено тем, что они в своей работе не опираются на актив.

Серьезные недостатки имеются также в работе наших лечебных учреждений, особенно в сланцевом бассейне и в Нарве. Лечебные учреждения сланцевого бассейна не в состоянии удовлетворить нужды рабочих сланцевого бассейна.

Особое место в работе социального страхования занимает забота о благосостоянии детей трудящихся. Из года в год растут ассигнования на обслуживание детей. Расходы по обслуживанию детей по сравнению с 1945 годом увеличились втрое. Только на устройство пионерских лагерей, сеть которых также возросла втрое, было израсходовано в 1948 году 2,3 миллиона рублей, что дало возможность более 7,5 тысячам детей провести свой летний отдых на лоне природы.

Однако в работе пионерских лагерей имеются довольно-таки серьезные недостатки, особенно не на должной высоте воспитательная работа.

В период зимних каникул профсоюзы, под организационным руководством Совета Профсоюзов, организовали для детей различные мероприятия, как-то: детские утренники, встречи с детскими писателями, утренники детской книги, новогодние елки.

Только в 1948 году на новогодних елках профсоюзов участвовало 38 тысяч детей.

Советом Профсоюзов в соответствии с постановлением президиума ВЦСПС от 29 мая 1949 года «О незаконном расходовании средств государственного социального страхования профсоюзными организациями» проделана большая работа по инвентаризации актива социального страхования республики и в то же время Советом Профсоюзов оказана помощь центральным комитетам профсоюзов по разоблачению незаконного расходования средств соцстраха в некоторых республиканских комитетах профсоюзов. (Республиканский комитет профсоюзов рабочих каменноугольной промышленности и работников госучреждений).

Советское государство доверяет профсоюзам десятки миллионов рублей на охрану здоровья трудящихся и организацию их отдыха. Эти средства следует расходовать заботливо по их назначению. Необходимо усилить контроль за целесообразным использованием средств государственного социального страхования и, опираясь на страховой актив, систематически бороться против заболеваемости и травматизма.

IV. О коммунистическом воспитании трудящихся

Партия большевиков придает большое значение коммунистическому воспитанию трудящихся, как важнейшему условию строительства коммунизма. Мы не можем забывать, что сознание людей отстает от экономического бытия, что в сознании людей еще не изжиты пережитки капитализма. Партия направляет профорганизации на борьбу с пережитками капитализма в сознании трудящихся. Важнейшей задачей профорганизаций является воспитать в трудящихся коммунистическое отношение к труду и социалистической собственности. Это, в конце концов, решит успешное выполнение всех стоящих перед нами задач.

Для проведения культурно-массовой и политико-воспитательной работы в распоряжении профсоюзов ЭССР имеется 2 дома культуры, 36 клубов (из них 8 в сланцевом бассейне), 1462 красных уголка, 262 библиотеки (насчитывающие 211.000 томов книг), 20 кино, 24 пионерских лагеря и т. д.

Руководствуясь историческими постановлениями ЦК ВКП(б) об идеологической работе, профсоюзные организации ЭССР и их культурчреждения имеют некоторые достижения по поднятию

культурно-просветительной работы. Дома культуры и клубы профсоюзов в основном освободились от бездейности и проведения бессодержательных вечеров и приступили к политическому воспитанию и организации культурного отдыха трудящихся.

Оживилась работа по организации лекций и улучшилось их тематическое планирование. Проводятся лекции по вопросам истории ВКП(б), о жизни и деятельности В. И. Ленина и И. В. Сталина, по вопросам марксистско-ленинской философии и политической экономии.

Количество коллективов и участников художественной самодеятельности по сравнению с 1945 г. возросло в два раза. Сейчас по республике работает 450 различных коллективов художественной самодеятельности с более чем 10 тысячами участников. Систематически повышался также идеологический и художественный уровень самодеятельности, чему значительно содействовали проводимые Советом Профсоюзов ежегодные смотры самодеятельности.

Профсоюзные организации и культучреждения принимали активное участие во всех больших политических кампаниях, проведенных в республике.

Однако в культурно-массовой работе профсоюзов имеются еще серьезные недостатки и отставание от постоянно растущих политических и культурных запросов рабочих и служащих.

Недостаточно используются имеющиеся возможности для проведения политико-просветительной работы. В домах культуры и клубах было проведено в истекшем году всего лишь около 800 лекций, т. е. на каждый клуб в среднем в месяц 1,7 лекции.

Во многих клубах лекционная пропаганда носит односторонний характер, отсутствует определенная система и тематика. Так, в клубе Энергорайона Эллама все проведенные в истекшем году лекции на политические темы касались международного положения. В клубе профсоюза работников госторговли не было проведено ни одной лекции по вопросам истории ВКП(б), а также о жизни и деятельности В. И. Ленина и И. В. Сталина. Мало проводится еще лекций по вопросам передовой советской науки, техники, литературы и искусства.

Для улучшения лекционной пропаганды надо превратить каждый наш клуб в действительный лекторий, где ежемесячно проводилось бы определенное количество тематически запланированных лекций для широких масс трудящихся.

До сего времени совершенно неудовлетворительно проводится политико-воспитательная работа на предприятиях и в учреждениях. Лекции и беседы проводятся от случая к случаю. Редко организуются также беседы и встречи с передовиками производства, с писателями и художниками. Мало уделяется внимания организации коллективного посещения рабочими и служащими театра и кино.

Постановление президиума ВЦСПС о работе домов культуры и клубов ставит перед профсоюзными клубами очень большие задачи по вопросам производственно-технической пропаганды и наглядной агитации. Из форм этой области работы применяются главным образом только лозунги, доски почета, стенгазеты и отдельные бессистемно развешанные плакаты с показателями пятилетнего плана. Полностью осталось невыполненным требование президиума ВЦСПС об организации производственно-технических кабинетов во всех больших клубах. Здесь мы не всегда имеем дело с недостатком материальных возможностей, но встречаемся с отсутствием опыта работы у руководства клубами. Культурно-массовый отдел Совета Профсоюзов (т. Линтс) однако ничего не сделал для передачи опыта подобных кабинетов других братских республик.

Правления наших клубов должны добиться, чтобы их работа по мобилизации народных масс на досрочное выполнение пятилетки была неразрывно связана с оказанием практической помощи трудящимся по изучению передовой советской техники и стахановских методов труда.

Большое значение в политическом воспитании трудящихся и их культурном обслуживании имеет развитие художественной самодеятельности среди трудящихся масс. Во многих профсоюзах количество участников художественной самодеятельности недопустимо мало. Так, из 7000 членов профсоюза рабочих шоссейного и гидротехнического строительства к участию в кружках художественной самодеятельности фактически привлечено не многим более 100 человек.

В Республиканском комитете профсоюза работников госучреждений (председатель т. Ааран) нет ни одного подготовленного к выступлениям хора и оркестра, хотя именно в этом профсоюзе должны иметься самые широкие возможности для самодеятельности. Товарищам Бейлинсону и Аарану следует быстро исправить это положение.

До сего времени во многих коллективах художественной самодеятельности репертуар крайне ограничен, не обновляется и не

пополняется. Иногда разучиваются и ставятся безидейные и низкокачественные произведения. Многие наши группы народного танца не изучают и не выступают с танцами народов Советского Союза.

Художественная самодеятельность профсоюзов должна в ближайшее время стать еще более мощным фактором политического воспитания и культурного отдыха трудящихся. Наши профсоюзы должны встретить XIII республиканский певческий праздник в 1950 г. организацией новых хоров, оркестров и танцевальных групп.

Эти недостатки стали возможными потому, что отдельные республиканские комитеты профсоюзов недооценивают проведение политико-просветительной и политико-массовой работы среди трудящихся. Так, Республиканский комитет профсоюза рабочих железнодорожного транспорта (председатель т. Мартинсон) израсходовал только 51,3 проц. средств, ассигнованных в 1948 году на лекционную работу. Совет Профсоюзов неоднократно обращал внимание т. Мартинсона на беспорядок в Таллинском клубе железнодорожников.

Республиканский комитет профсоюза рабочих деревообрабатывающей промышленности (председатель т. Мойк) не сумел в течение продолжительного времени добиться улучшения политической и культурно-просветительной работы на одном из своих крупных предприятий, на Таллинской фанерно-мебельной фабрике. Правда, здесь очень большая ответственность ложится на директора фабрики т. Янсона и министра лесной и бумажной промышленности т. Лаура, которые, несмотря на неоднократные вмешательства вышестоящих органов, своевременно не выполнили свои обязательства по приведению в порядок помещений клуба и красного уголка фабрики. Такое отношение к удовлетворению культурных потребностей своих рабочих, какое проявляет т. Янсон, редко встречается среди хозяйственников. При этом т. Янсон ведет себя перед рабочими и в вышестоящих органах по-фарисейски, сожалеет о своих ошибках и обещает все устроить, но вскоре забывает большую часть своих обещаний. У министра т. Лаура не хватает мужества призвать в конце концов к порядку подчиняющегося ему директора. Считаем, что безразличное отношение т. Янсона к удовлетворению культурных потребностей работающих большой фабрики теперь настолько разоблачено, что ему в дальнейшем не удастся никого обмануть, и он выполнит свои обязательства в этой части или даст дорогу другому директору, который исправит его ошибки.

Культурно-бытовой отдел (заведующий т. Линтс) Эстонского Республиканского Совета Профсоюзов чрезвычайно мало уделял внимания распространению и внедрению лучшего опыта политико-воспитательной и культурно-просветительной работы, а также проведению межсоюзных мероприятий, не сумел создать твердого порядка в культурно-массовой работе профсоюзов.

Перед новым составом Совета Профсоюзов стоит задача решительно улучшить качество политико-воспитательной и культурно-просветительной работы, направить эту работу на изжитие пережитков буржуазной идеологии в сознании трудящихся, борьбу против низкопоклонства и раболепия перед гнилой культурой Запада, против любых проявлений космополитизма в искусстве и науке. Задачей профсоюзов является воспитать в трудящихся массах горячий советский патриотизм, воспитать их в духе сталинской дружбы народов, еще больше сплотить рабочих и интеллигенцию вокруг партии большевиков и великого Сталина.

Партия большевиков и советское правительство уделяют много внимания физкультуре и спорту, как важному средству коммунистического воспитания трудящихся масс, укрепления их здоровья и подготовки всего советского народа к труду и обороне Советской Родины.

В Эстонской ССР эту задачу среди рабочих и служащих осуществляет добровольное спортивное общество профсоюзов «Калев», членами которого в настоящий момент состоит 12 проц. общего числа членов профсоюзов. Командам ДСО «Калев» принадлежит первенство по республике в 75 проц. видов спорта. Членами общества состоит ряд мастеров спорта и чемпионов СССР. В послевоенный период по республике построено и восстановлено всего 89 спортивных площадок и стадионов, 10 бассейнов для плавания, 2 гимнастических зала и т. д.

Несмотря на некоторые достижения, состояние физкультурного и спортивного движения в профсоюзах Эстонской ССР еще неудовлетворительное как по массовости физкультурного движения, так и по мастерству спорта.

Центральный Совет спортивного общества (зам. председателя т. Кальдма) и профсоюзные организации слабо руководят коллективами физкультуры, недостаточно привлекают рабочих и служащих к физкультурной и спортивной деятельности, не используют их инициативу для создания условий для спортивной деятельности.

Наши профсоюзные организации совместно со спортивным

обществом «Калев» должны добиться, чтобы уже в текущем году на всех более крупных предприятиях были организованы коллективы физкультуры, для объединения же физкультурников мелких предприятий и учреждений были созданы соответствующие территориальные коллективы физкультуры и спортивные клубы. Решительно следует поднять уровень учебно-воспитательной работы в нашем спортобществе. Профсоюзные организации должны оказывать серьезную помощь физкультурникам в строительстве спортплощадок и сооружений, а также по изготовлению более простого спортивного инвентаря на месте.

Коренным образом следует улучшить свою работу Туристско-Экскурсионному Управлению ВЦСПС по Эстонской ССР (т. Пух). Надо лучше и шире организовать экскурсии и туристские походы в братские республики, а также по Эстонской ССР. Работа этого учреждения по изучению нашей Родины не удовлетворяет возросшие требования трудящихся.

V. Об организационной работе профсоюзов

VIII съезд профсоюзов Эстонской ССР обязал Совет Профсоюзов и республиканские комитеты профсоюзов довести до конца организационное строительство профсоюзов, вовлечь всех рабочих и служащих в члены профсоюза и увеличить профсоюзный актив путем привлечения широких трудящихся масс к выполнению профсоюзных заданий.

Благодаря большой помощи большевистской партии и ВЦСПС профсоюзы Эстонской ССР за отчетный период окрепли и выросли политически.

Профсоюзы Эстонской ССР объединяют 85,6 проц. всего количества рабочих и служащих, обслуживаемых 20 производственными профсоюзами. Этот процент является далеко не удовлетворительным. Особенно повинны в низком проценте охвата профсоюзным членством республиканские комитеты профсоюзов рабочих коммунально-жилищного строительства, каменноугольной промышленности, рабочих и служащих МТС и земельных органов, которые должны значительно улучшить свою работу по вовлечению работающих в члены профсоюза.

На основе широкой профсоюзной демократии достигнуто постоянное укрепление наших профорганов, укрепление связи их с членами профсоюза.

В период подготовки к X Всесоюзному съезду по решению

XIX пленума ВЦСПС с октября 1948 года по февраль 1949 года были проведены на предприятиях и в учреждениях отчетно-выборные собрания, а затем республиканские конференции профсоюзов.

Отчетно-выборные собрания и республиканские конференции проходили организованно и на высоком идейно-политическом уровне, показали повышение активности членов профсоюзов и их политический рост.

В отчетно-выборных собраниях на предприятиях и в учреждениях участвовало 82,7 проц. членов профсоюзов, которые острой большевистской критикой и самокритикой вскрывали недостатки, тормозящие выполнение пятилетки в четыре года, предъявляли свои обоснованные требования фабрично-заводским и местным комитетам и руководству предприятий как по организации производства, так и по улучшению культурно-бытового обслуживания. О возросшей требовательности рабочих к своим избранным органам ясно говорит и то обстоятельство, что работа 296 ФЗМК была признана неудовлетворительной.

Активно, под знаком большевистской критики и самокритики проходили республиканские конференции, где из 1414 делегатов зарегистрировались для вступления в прениях 568 человек.

При проведении отчетно-выборных собраний республиканские комитеты профсоюза рабочих МТС и земельных органов допустили нарушения инструкции ВЦСПС «О выборах руководящих профсоюзных органов». Игнорируя требования профсоюзной демократии, в восьми предприятиях Харьюского уезда (председатель уездного комитета т. Кивимяги), отчетно-выборные собрания были проведены с менее $\frac{2}{3}$ участников. В Таллинской МТС в отчетно-выборном собрании участвовали всего 30 проц. работающих. На некоторых отчетно-выборных собраниях рабочкомы и ревизионные комиссии не выступили с отчетами, выборы профсоюзных органов проводились открытым голосованием. Только после вмешательства Совета Профсоюзов эти грубые нарушения профсоюзной демократии были исправлены.

Профсоюзная демократия нарушалась и при заключении коллективных договоров.

Завком Таллинского машиностроительного завода (зам. председателя т. Воолар) провел 10 марта с. г. общее собрание рабочих и служащих по утверждению коллективного договора. Несмотря на то, что только 25 проц. работающих присутствовало на собрании, и к концу собрания $\frac{1}{3}$ их ушло, т. Воолар и директор завода т. Крылов считали коллективный договор заключен-

ным. На собрании присутствовал секретарь Республиканского комитета профсоюза рабочих каменноугольной промышленности т. Кярбер, который также одобрил решение неправомочного собрания.

Президиум Совета Профсоюзов отменил решение неправомочного собрания. Завком учел критику Президиума Совпрофа, тщательно подготовил новое собрание, в котором приняло участие более 80 проц. работающих завода, которые активно обсуждали проект заключаемого договора и единодушно его утвердили.

Следует помнить, что любое нарушение профсоюзной демократии ослабляет связь профсоюзных организаций с массами трудящихся, подрывает основы деятельности профсоюзных организаций. Это нужно сурово осудить.

Только опираясь на профсоюзную демократию, можно выполнить указания партии о том, «... чтобы каждый беспартийный рабочий и служащий видел в своем профсоюзе свою близкую и родную ему организацию, им избираемую, контролируемую и ему подотчетную» (из резолюции XIV съезда ВКП(б)).

В результате отчетно-выборной кампании был укреплен состав профсоюзных органов. Сравнительные данные о составе фабрично-заводских и местных комитетов показывают, что в 1946 году в их составе было членов и кандидатов партии 4,4 проц., после же последних отчетно-выборных собраний 10,5 проц.

В состав фабрично-заводских и местных комитетов избрано 36 проц. женщин, в числе профгруппоргов женщин 50 проц., что ясно показывает возросшую активность женщин.

В составе президиумов республиканских комитетов профсоюзов 70 проц. членов и кандидатов партии, 28 проц. женщин, 63 проц. членов президиумов имеют среднее образование и 20 проц. высшее образование.

Профсоюзы имеют громадный актив, который по сравнению с 1945 г. возрос в 15 раз и насчитывает в настоящее время 82.068 человек. Все эти люди работают по выполнению различных профсоюзных заданий.

Широкий профсоюзный актив — это большая сила, которая и разрешает большие задачи профсоюзов как школы коммунизма. Для этого же необходимо, чтобы республиканские комитеты профсоюзов постоянно занимались вопросами подбора, расстановки, воспитания и обучения своего актива и своих кадров.

На республиканских конференциях профсоюзов многие делегаты подчеркивали, что республиканские комитеты недостаточно

связаны с ФЗМК, мало проводят работы по инструктированию и обучению профактива и зачастую на свой широкий актив не опираются.

На Таллинской спичечной фабрике фабком был избран в октябре 1948 г. Председателем фабкома была избрана т. Мочалина. Со дня выборов избранный фабком не собирался, на фабрике не работает ни одна профгруппа, количество членов профсоюза не превышает 60 проц. количества работающих. За неимением организационной базы отсутствует и всякая производственная и политико-массовая работа.

Председатель Республиканского комитета профсоюза рабочих деревообрабатывающей промышленности т. Мойк, секретарь т. Лийкер, заведующий отделом зарплаты т. Ханзен неоднократно бывали на фабрике, беседовали с директором, с председателем фабкома и с главным инженером, однако руководители республиканского комитета совершенно забыли профактив предприятия. Созвать актив, беседовать с ним, выправлять создавшееся положение опираясь на него, это не пришло в голову ни председателю ни секретарю. И в результате — профсоюзная работа на фабрике попрежнему запущена.

Необходимо особенно подчеркнуть, что важнейшим звеном профсоюзных организаций является фабрично-заводской и местный комитет. Уровень профсоюзной работы зависит, прежде всего, от того, как фабзавместкомы разрешают свои задачи по мобилизации рабочих на досрочное выполнение пятилетки, коммунистическому воспитанию трудящихся и улучшению их материально-бытового обслуживания.

Повседневное руководство ФЗМК, заботливый подбор, расстановка, воспитание и обучение председателей ФЗМК — основная задача республиканских комитетов профсоюзов. Каков председатель ФЗМК — таков и ФЗМК, такова вся профсоюзная работа на предприятии.

На Таллинской фанерно-мебельной фабрике, обслуживаемой Республиканским комитетом профсоюза рабочих деревообрабатывающей промышленности, о котором мы говорили ранее, работа фабкома была запущена. После отчетно-выборного собрания председателем фабкома была избрана т. Людмила Сойту, она за короткое время сплотила вокруг фабкома актив и, опираясь на него, при помощи фабричной партийной организации заметно улучшила профсоюзную работу на предприятии.

Тов. Сойту прежде всего организационно укрепила заводскую профорганизацию, подняла роль профгруппоргов. Под води-

тельством профгруппоргов 46 групп включились в соревнование в честь X съезда профсоюзов. Для обучения профгруппоргов при фабкоме работает постоянный семинар.

За полгода т. Сойту приняла в члены профсоюза 232 рабочих и служащих фабрики, ликвидировала задолженность по членским взносам. Этого т. Сойту достигла несмотря на отсутствие конкретной помощи со стороны Республиканского комитета и явно недоброжелательного отношения администрации фабрики (директор т. Янсон) к профсоюзной работе, о чем мы говорили выше. Нам необходимо подбирать и воспитывать кадры так, чтобы у нас больше было таких председателей фабзавместкомов.

Республиканский комитет профсоюза рабочих железнодорожного транспорта (председатель т. Мартинсон) поступил совершенно правильно, когда немедленно после проведения отчетно-выборных собраний приступил на основе утвержденного на президиуме плана к обучению широкого профактива, председателей дорожных комитетов, председателей комиссий, профгруппоргов и других. Этим Республиканский комитет профсоюза рабочих железнодорожного транспорта исправил свою ошибку, состоявшую в недооценке обучения и воспитания актива.

Республиканский комитет профсоюза рабочих пищевой промышленности (т. Лембер) ограничился и в текущем году лишь организацией краткосрочных семинаров для председателей фабрично-заводских и местных комитетов таллинских предприятий. В предыдущем году этот комитет использовал на подготовку кадров только 41,4 проц. предусмотренных средств.

Такое безразличное отношение к повышению идейно-политического и делового уровня профсоюзного актива является серьезным препятствием улучшения профсоюзной работы.

Наши профорганизации пользуются еще слабо таким могучим средством воспитания трудящихся, каким являются общие собрания рабочих и служащих и собрания профсоюзного актива.

На многих предприятиях общие собрания проводятся редко и плохо подготовлены. Повестки дня общих собраний постоянно ограничиваются главным образом одним вопросом: «Итог работы предприятия и дальнейшие задачи». Собрания большей частью не протоколируются, предложения рабочих не фиксируются и выполнение их впоследствии не проверяется.

Профсоюзным организациям следует обеспечить высокий идейно-политический уровень общих собраний, добиться того, чтобы на общих собраниях обсуждались не только производственные, но и общеполитические вопросы. На общих собраниях и

на собраниях следует всячески содействовать развитию критики и самокритики о недостатках работы профсоюзных и хозяйственных органов.

Новые большие задачи по строительству коммунизма требуют от профсоюзных кадров, в первую очередь, большевистской идейности и принципиальности. Для этого необходимо глубокое изучение теории марксизма-ленинизма, которая вооружает профсоюзные кадры пониманием политики партии, умением ориентироваться как во внутривластической, так и в международной обстановке.

Для повышения идейно-политической и деловой квалификации профкадров Советом Профсоюзов при содействии ВЦСПС организована профшкола.

До настоящего времени профшколой проведено 15 курсов, на которых обучалось 630 работников республиканских, уездных и фабрично-заводских и местных комитетов профсоюзов.

Кроме того, Советом Профсоюзов организованы 10-дневные семинары, в которых обучалось 1773 человека. К ним следует добавить большое число краткосрочных семинаров, которые организованы республиканскими комитетами и на местах.

Некоторые республиканские комитеты безответственно относятся к подбору подготавливаемых кадров и к их использованию по окончании ими профшколы. В профшколу направляются случайные люди, ранее не работавшие на профсоюзной работе, не проверенные по их политическим качествам.

Республиканские комитеты профсоюзов работников госторговли и общественного питания, рабочих пищевой промышленности и морского транспорта являются единственными, которые знают, где и кем работают в настоящее время товарищи, направленные ими в профшколу.

В работе профшколы и семинаров еще много существенных недостатков, в учебных планах самовольно вносятся изменения в ущерб теоретическим дисциплинам, слишком стремясь к практицизму, некоторые лекторы плохо подготовлены. Директору профшколы т. Адер и заведующему профкабинетом т. Байковой следует серьезно поработать над устранением этих недостатков.

Следует также отметить, что часть наших руководящих работников не уделяет еще достаточного внимания повышению своего идейно-политического уровня, не принимает регулярно участия в работе семинаров и не готовится к ним (т.т. Соммер, Пух, Саальман и др.).

Новый состав Совета Профсоюзов должен установить более твердый порядок по обучению профкадров и профактива, поднять уровень занятий. В этом залог дальнейших успехов профсоюзной работы.

VI. Заключительные замечания

В заключение резюмирую о работе Эстонского Республиканского Совета Профсоюзов. Настоящий состав Совета Профсоюзов избран на VIII съезде профсоюзов 25 апреля 1945 г. В течение почти четырех лет проведено 9 пленумов, на которых кроме организационных вопросов обсуждено 10 вопросов о задачах профсоюзных организаций в связи с выполнением пятилетнего плана восстановления и развития народного хозяйства СССР 1946—1950 гг., решением V съезда КП(б) Эстонии и пленумов ЦК КП(б)Э, решениями пленумов и президиумов ВЦСПС.

Основным недостатком работы Совета Профсоюзов продолжительное время было то обстоятельство, что Совет Профсоюзов стремился дублировать и подменять центральные комитеты профсоюзов. Это при наличии большого количества отраслевых профсоюзов было не под силу Совету Профсоюзов. Вследствие этого президиум Совета Профсоюзов во многих случаях ограничивался принятием большого количества поверхностных постановлений, выполнение которых не проверялось, для проверки которых и не было возможности.

Такое бумажное и канцелярское руководство вело аппарат Совета Профсоюзов к отрыву от масс трудящихся и профсоюзных организаций. Президиум ВЦСПС в своем решении от 27 марта 1948 года резко осудил такой стиль работы Совета Профсоюзов. После этого указания количество заседаний и решений Совпрофа значительно уменьшилось, усилился контроль над выполнением решений. Работники Совпрофа оказывали больше практической помощи на местах. Необходимо все же признать, что мы еще не перестроили свою работу в соответствии с решением ВЦСПС. В работе аппарата Совпрофа все еще бумажный потоп, который не дает видеть живых людей, их достижения и их нужды. Нашим большим недостатком было то, что слабо требовали от себя и от работников республиканских комитетов выполнения указаний Ленина о том, что профсоюзные работники «должны жить в гуще рабочей жизни, знать ее вдоль и поперек, уметь безошибочно определять по любому вопросу, в

любой момент настроение массы, ее действительные стремления, потребности, мысли, уметь определить, без тени фальшивой идеализации, степень ее сознательности и силу влияния тех или иных предрассудков и пережитков старины, уметь завоевать себе безграничное доверие массы товарищеским отношением к ней, заботливым удовлетворением ее нужд». (Соч., т. XXVII, стр. 153).

Эти слова Ленина должны направлять работу нового Совета Профсоюзов и деятельность всех профсоюзных работников.

XIX пленум ВЦСПС ясно определил задачи совпрофов, которые заключаются «в проведении межсоюзных мероприятий и координации совместных действий профсоюзных организаций республики, края, области, направленных на развертывание социалистического соревнования за выполнение и перевыполнение предприятиями государственных планов, на дальнейшее улучшение материально-бытового положения и культурного обслуживания рабочих и служащих, обобщение и распространение опыта профсоюзной работы, осуществление руководства межсоюзными культурными и физкультурными учреждениями».

Совет Профсоюзов провел целый ряд межсоюзных мероприятий, как собрания профактива, республиканские и общегородские совещания стахановцев, ударников и инженерно-технических работников, совещания женщин, по вопросам шефства и целый ряд других. Организовал заключение и проверку коллективных договоров, месячники рационализации, общественные смотры общежитий, предприятий торговли и общественного питания, смотры клубов, художественной самодеятельности и стенгазет, профсоюзные спартакиады, кроссы и т. д. Ежегодно Совет Профсоюзов был координирующим центром в организации индивидуального и коллективного огородничества, пионерлагерей и других мероприятий по внешкольному обслуживанию детей. Большая работа проделана Советом Профсоюзов по обучению профкадров и актива. При Совете Профсоюзов работает юридическая консультация для оказания помощи членам профсоюза и профкабинет для координации теоретической и специальной учебы профсоюзного актива. Советом Профсоюза подготовлен также ряд вопросов на обсуждение Совета Министров ЭССР и ЦК КП(б) Эстонии.

В этой области Совет Профсоюзов несомненно оказал известную помощь республиканским комитетам профсоюзов и низовым организациям, но, как мы видели при обсуждении отдельных вопросов, эта помощь была еще недостаточной и не давала

нужных результатов в работе низовых профсоюзных организаций.

Основными недостатками при проведении межсоюзных мероприятий, а также при проведении разных совещаний были: во-первых, их неудовлетворительное планирование, что иногда мешало работе республиканских комитетов, во-вторых, неудовлетворительная подготовка, из-за чего не каждое межсоюзное мероприятие приносило пользу, какую оно должно было дать и, в-третьих, слабый контроль за выполнением решений, которые принимались на межсоюзных совещаниях, вследствие чего часть их осталась на бумаге.

Если все же можно отметить некоторые достижения в проведении межсоюзных мероприятий и координации совместных действий, то гораздо хуже обстоит дело с выполнением второй основной задачи Совета Профсоюзов, а именно — обобщение и распространение опыта профсоюзной работы. В этой области Советом Профсоюзов сделано еще очень мало. Правда, президиум Совета Профсоюзов заслушал ряд отчетов фабрично-заводских, местных и республиканских комитетов и клубов, заслушал двух стахановцев — лучших по профессии — о их методах труда и провел ряд рабочих совещаний по обмену опытом работы и инструктированию профсоюзных работников.

Однако нужно признать, что эта работа была формальной, поверхностной. Особенно плохо Совет Профсоюзов работал по распространению новаторства и методов труда новаторов производства. Наш производственно-массовый отдел во главе с т. Соммером неоднократно отставал от новых начинаний в социалистическом соревновании и стахановском движении, очень беспомощно и сухо знакомил с ними производственников и профсоюзный актив. В области производственно-массовой работы наша помощь республиканским комитетам была совершенно недостаточна. За это отвечает, конечно, не только т. Соммер, основными виновниками здесь является еще и т. Якобсон, который непосредственно руководит этой областью работы, и конечно, являюсь я, как нынешний председатель Совета Профсоюзов. Новому Совету Профсоюзов бесспорно необходимо этот отдел организационно укрепить и уделить значительно больше внимания руководству им.

И в области культурно-массовой работы у Совета Профсоюзов имеются крупные недостатки. И здесь мы не смогли в должной мере организовать передачу опыта работы лучших клубов, культкомиссий и оказание методической помощи культработни-

кам профсоюзов. Товарищи Сикк и Линтс не вникали достаточно глубоко в вопросы культурно-массовой работы и иногда разрешали их недопустимо поверхностно, например, т. Линтс подготавил к президиуму Совета Профсоюзов вопрос о шефской работе над колхозами очень поверхностно, так что обсуждение этого вопроса не дало нужных результатов.

Долгое время организационно-массовый отдел был самым слабым звеном в Совете Профсоюзов. Только в последнее время мы смогли при непосредственной помощи ЦК КП(б)Э этот отдел укрепить. В этом перед Советом Профсоюзов стоят чрезвычайно серьезные задачи. Обобщение опыта работы лучших профсоюзных организаций должно помочь решительно улучшить профсоюзную работу на всех предприятиях и в учреждениях республики. Большим недостатком многих наших работников было то, что они, бывая на местах, ищут по определенной схеме только недостатки в профсоюзной работе, и на основании этого как бы сажаят заслушиваемого на «скамью подсудимых» на заседаниях президиума, совещаниях, собраниях актива. Мы забыли большевистское правило о том, что если хочешь учить массы, необходимо самому учиться у масс. Профсоюзный работник должен быть особо внимателен ко всему новому, прогрессивному, бороться за развитие и распространение нового.

Что является основной причиной этих больших недостатков в работе профсоюзных организаций и особенно Совета Профсоюзов? Недооценка большевистской критики и самокритики как движущей силы развития советского общества, а иногда даже зажим критики среди профсоюзных работников и в аппарате Совета Профсоюзов. Приведу только один пример. Республиканский комитет профсоюза работников связи прислал на выставку, организованную к настоящему съезду, стенгазету, в которой приведена карикатура, изображающая работу Совета Профсоюзов до и после решения президиума ВЦСПС от 27 марта 1948 года о работе Совета Профсоюзов. В острой карикатуре показано, как в 1947 г. заведующий отделом Совпрофа без усталости копался в бумагах, а в 1948 г. висит непрерывно на телефоне, давая указания республиканским и фабрично-заводским комитетам. Заведующий культурно-массовым отделом т. Линтс требовал от председателя республиканского комитета т. Лаура снятия этой острой карикатуры, угрожая в противном случае изъять стенгазету с выставки.

Мы призвали тов. Линтса к порядку, и стенгазета с помещенной в ней карикатурой выставлена, однако один лишь этот при-

мер несколько характеризует положение. Тов. Линтс и ранее проявлял нетерпимость к критике. Поэтому и понятно, почему именно в области культурно-массовой работы профсоюзов имеются большие недостатки — руководитель этого участка работы старается оставаться глухим к сигналам и критике, поступающим снизу.

Конечно, не всякий раз критика запрещается так, как хотел это сделать тов. Линтс, а окольными путями парализуют ее влияние. Об этом метко сказал товарищ Сталин:

«Нередко требуют, — говорит товарищ Сталин, — чтобы критика была правильной по всем пунктам, а ежели она не во всем правильна, начинают ее поносить, хулить. Это неправильно, товарищи. Это опасное заблуждение. Попробуйте только выставить такое требование, и вы закроете рот сотням и тысячам рабочих, рабкоров, селькоров, желающих исправить наши недостатки, но не умеющих иногда правильно формулировать свои мысли. Эта была бы могила, а не самокритика. Вы должны знать, что рабочие иногда побаиваются сказать правду о недостатках нашей работы. Побоятся не только потому, что им может «влететь» за это, но и потому, что их могут «засмеять» за несовершенную критику. Где же простому рабочему или простому крестьянину, чувствующему недостатки нашей работы и нашего планирования на своей собственной спине, где же им обосновать по всем правилам искусства свою критику? Если вы будете требовать от них правильной критики на все 100 проц., вы уничтожите этим возможность всякой критики снизу, возможность всякой самокритики». (Ленин и Сталин, О партийном строительстве, т. II. стр. 492).

Поэтому товарищ Сталин и учит, что, если в критике есть даже 5—10 процентов правды, то к ней нужно внимательно прислушиваться, ее учитывать и приветствовать.

К сожалению, еще не все профсоюзные работники так внимательны к критике снизу, не делают для себя необходимых выводов. Должен сказать и о себе, что я не раз грешил против этого большевистского правила, недостаточно внимательно и быстро реагировал на некоторые критические замечания.

Делегаты съезда несомненно в своих выступлениях с большевистской критикой вскроют все недостатки в работе Совета Профсоюзов и работе всех профсоюзных организаций и помогут новому составу Совета Профсоюзов исправить имеющиеся недостатки в профсоюзной работе. Все профсоюзные работники, где бы они ни были и на каких должностях ни работали, должны

внимательно прислушиваться к голосу масс, их критике и решительно бороться против бюрократического отношения к критике.

Развёрнув широкою большевистскую критику и самокритику, мы сможем поднять на новую, более высокую ступень организационную, политическую и культурную работу профсоюзов. Это необходимо.

Эстонская ССР вступает в новый этап развития. Эстонский пролетариат стал советским рабочим классом, наше крестьянство все более массово становится на колхозный путь, наша интеллигенция значительно выросла, она принимает активное участие в строительстве советской жизни. В такой обстановке наши профсоюзные организации не имеют права отставать от жизни, они должны решительно поднять уровень своей работы.

Наши профсоюзные организации должны все свои силы посвятить выполнению задач коммунистического воспитания трудящихся, борьбе с пережитками капитализма в сознании людей, разоблачению случаев низкопоклонства и раболепия перед иностранщиной, должны самым решительным образом бороться с проявлениями космополитизма и буржуазного национализма, показывая упадок и загнивание буржуазного строя, науки и культуры и преимущество советского строя науки и культуры, должны воспитывать рабочих и интеллигенцию в духе советского патриотизма и дружбы народов СССР, преданности Советскому государству, большевистской партии и товарищу Сталину.

Профсоюзные организации республики должны во всей своей работе руководствоваться решениями V съезда КП(б) Эстонии и неуклонно поднимать производственную и политическую активность широких масс трудящихся и, ближайшая задача — мобилизовать рабочих и служащих на выполнение послевоенной сталинской пятилетки в четыре года, т. е. в текущем году. Для этого необходимо направить творческую энергию масс на решительное повышение производительности труда и борьбу за отличное качество продукции, за экономию, за сверхплановые накопления и ускорение оборачиваемости оборотных средств.

Профсоюзы должны резко усилить повседневный контроль над выполнением обязательств коллективных договоров, добиться систематического улучшения состояния техники безопасности и промсанитарии, бытовых условий рабочих и служащих и состояния их здравоохранения.

Долгом чести профсоюзов является оказание действительной помощи крестьянству на его новом пути колхозного строительства.

Выполнение этих больших задач требует от Совета Профсоюзов, республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов коренного улучшения организационно-массовой работы и поднятия роли профсоюзных организаций при проведении политической и организационной работы в массах. Главное внимание следует нам обращать на укрепление низовых звеньев профсоюзов — фабрично-заводских и местных комитетов, цеховых комитетов и профгруппоргов. Первоочередным условием для дальнейшего улучшения работы профсоюзов является большевистское воспитание профсоюзных кадров и профсоюзного актива.

Все предпосылки и возможности для улучшения работы профсоюзов Эстонской ССР и их Совета имеются. ВЦСПС как верховный орган советских профсоюзов оказывает нашим молодым профсоюзам большую помощь, делает доступным ценный опыт братских республик, исправляет своевременно наши ошибки. Новому Совету Профсоюзов необходимо еще более закрепить свою связь с ВЦСПС, проводить неуклонно в жизнь его решения. В жизни советских профсоюзов предстоит событие большого политического значения — 19 апреля в столице Союза ССР — Москве, собирается X Всесоюзный съезд профсоюзов. Этот съезд даст направление и подробную программу действий всем профсоюзным организациям Советского Союза. В борьбе за выполнение решений X съезда профсоюзные организации Эстонской ССР добьются, несомненно, новых больших успехов, выполнят задачи, доверенные профсоюзам партией.

Советскими профсоюзами руководит славная партия Ленина—Сталина. Центральный Комитет КП(б) Эстонии повседневно руководит профсоюзами Эстонской ССР, дает указания Совету Профсоюзов, укрепляет его состав, помогает исправлять ошибки в нашей работе. Партийное руководство есть надежнейший залог успешной деятельности советских профсоюзов.

Товарищи!

Народы советской страны идут уверенно и твердо к коммунизму под руководством Всесоюзной Коммунистической партии (большевиков) и нашего великого вождя товарища Сталина. В этом продвижении к коммунизму на советские профсоюзы ложится почетная задача быть приводным ремнем, передаточным механизмом от партии к массам. На IX съезде профсоюзов республики мы торжественно заверяем, что считаем своей почетной обязанностью с честью выполнить эти задачи, сплотить еще теснее всех рабочих, крестьян и интеллигенцию вокруг ВКП(б) и товарища Сталина.

Да здравствуют советский рабочий класс и интеллигенция!

Да здравствует Коммунистическая партия (большевиков)
Эстонии!

Да здравствует вдохновитель и организатор наших побед —
Всесоюзная Коммунистическая партия (большевиков)!

Слава великому Сталину!

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

IX СЪЕЗДА ПРОФЕССИОНАЛЬНЫХ СОЮЗОВ ЭСТОНСКОЙ ССР ПО ОТЧЕТУ ЭСТОНСКОГО РЕСПУБЛИКАНСКОГО СОВЕТА ПРОФСОЮЗОВ

IX съезд профессиональных союзов Эстонской ССР признает политическую линию Эстонского Республиканского Совета Профессиональных Союзов правильной и практическую работу удовлетворительной.

Съезд отмечает, что профсоюзные организации республики, руководствуясь решениями ЦК ВКП(б) и ЦК КП(б) Эстонии и постановлениями Всесоюзного Центрального Совета Профессиональных Союзов, добились за отчетный период некоторых успехов в работе, значительно выросли и организационно окрепли и пришли к IX съезду тесно сплоченными вокруг Коммунистической партии (большевиков) и товарища Сталина.

Профсоюзы Эстонской ССР под руководством Коммунистической партии (большевиков), укрепляя широкую связь с рабочим классом и всеми трудящимися массами, активно участвуют в строительстве коммунизма.

Трудящиеся Эстонской ССР в тесном содружестве с другими народами Советского Союза и, в первую очередь, с великим русским народом, под руководством Коммунистической партии (большевиков) добились значительных успехов в социалистическом соревновании за выполнение послевоенного пятилетнего плана в четыре года. В 1947 году в республике был достигнут довоенный уровень промышленного производства, восстановлено свыше 1000 промышленных предприятий, в том числе Кренгольмская Мануфактура, шахты и заводы в сланцевом бассейне. Создана новая отрасль промышленности — газовая индустрия. В конце 1948 года был дан газ городу-герою Ленинграду. План промышленности в 1948 г. выполнен на 113 проц.

Число стахановцев и ударников производства в республике по сравнению с 1945 г. увеличилось в 10 раз. Свыше трех тысяч двухсот стахановцев уже перевыполнило свои пятилетние нормы. По почину трудящихся Москвы развернулось патриотическое движение за снижение себестоимости продукции, за рентабельность предприятий, за внедрение хозрасчета, за сверхплановые накопления и ускорение оборачиваемости оборотных средств, за бригады отличного качества. Успешно осваиваются прогрессивные нормы использования оборудования и расходования сырья и материалов. В 1948 году промышленность республики дала государству 120 миллионов рублей сверхплановых накоплений.

Трудовое крестьянство Эстонской ССР встало на путь коллективизации сельского хозяйства. В республике создано свыше тысячи колхозов. Первые колхозы достигли больших успехов в своей работе и тем самым показали преимущество колхозного строя перед единоличным крестьянским хозяйством. Коллективы фабрик, заводов, шахт, строек, железнодорожного и водного транспорта, а также коллективы культурно-просветительных учреждений организовали шефство над деревней и тем самым повышают роль города в социалистическом переустройстве деревни.

Благодаря неустанной заботе партии и правительства неуклонно растет жизненный уровень советского народа. В результате отмены карточной системы и двукратного снижения цен на товары массового потребления значительно поднялась покупательная способность рубля и повысилась реальная заработная плата рабочих и служащих.

Профсоюзные организации республики провели большую работу по восстановлению культурных учреждений, санаториев, домов отдыха, пионерлагерей и физкультурных сооружений, на что за отчетный период израсходовано более 26 миллионов рублей. За это же время в санаториях и домах отдыха лечилось и отдыхало свыше 20 тысяч рабочих и служащих, на что было израсходовано более 14 миллионов рублей. Повысилась роль профсоюзных организаций как помощников большевистской партии в работе по коммунистическому воспитанию трудящихся, по преодолению пережитков капитализма в сознании людей и в борьбе за повышение материального и культурного уровня жизни народа, за укрепление экономической и военной мощи Советского государства.

Вместе с тем IX съезд профсоюзов Эстонской ССР отмечает, что в работе профсоюзных организаций республики имеют место серьезные недостатки.

Совет профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты недостаточно руководят социалистическим соревнованием, слабо привлекают инженерно-технических работников к участию в социалистическом соревновании и оказанию помощи рабочим и работницам по выполнению принятых обязательств, мало занимаются вопросами организации труда, производства и заработной платы, слабо ведут борьбу за качественные показатели в работе предприятий, за развитие стахановского движения, рационализации и изобретательства, недостаточно популяризируют передовые методы работы стахановцев Эстонской ССР и братских советских республик. Ряд профсоюзных организаций невнимательно относится к поступающим в профсоюзные организации сигналам о бесхозяйственности и неполадках на производстве. На многих предприятиях, особенно местной и пищевой промышленности, нет настоящей борьбы за выполнение заданий по номенклатуре и качеству изделий, за полную ликвидацию брака. На ряде фабрик, заводов, шахт и строек не изжиты штурмовщина в конце кварталов, имеют место прогулы, текучесть рабочей силы.

Вследствие беспечности со стороны отдельных руководителей хозяйственных и профсоюзных организаций на ряде предприятий крайне слабо организован повседневный контроль за выполнением обязательств по коллективным договорам и трудового законодательства, в результате многие хозяйственные организации свои обязательства по жилищно-бытовому строительству, технике безопасности и охране труда не выполняют.

Съезд отмечает, что республиканские комитеты профсоюзов слабо руководят низовыми профсоюзными организациями. Общие собрания и производственные совещания рабочих и служащих проводятся нерегулярно, слабо развывается большевистская критика и самокритика недостатков работы хозяйственных и профсоюзных организаций, не налажен действенный контроль за выполнением постановлений профсоюзных организаций и решений собраний рабочих и служащих. Республиканские комитеты профсоюзов не направляют внимания фабрично-заводских и местных комитетов на коренное улучшение деятельности комиссий и привлечение широкого профсоюзного актива к работе профорганизаций.

Совет Профсоюзов медленно перестраивает свою работу в соответствии с решениями XIX пленума ВЦСПС по обобщению и распространению опыта работы фабрично-заводских и местных комитетов и профгруппоргов. Работники Совета Профсоюзов мало

бывают на местах в профсоюзных организациях. В работе Совета Профсоюзов вместо живого руководства и оперативной помощи профсоюзным организациям преобладает обилие принимаемых решений без действительного контроля их выполнения.

Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты недостаточно уделяют внимание вопросам коммунистического воспитания рабочих и служащих. Неудовлетворительно организована массово-политическая и культурно-просветительная работа среди широких масс трудящихся. Во многих клубах и красных уголках слабо освещают работу предприятий, нет показа передовых стахановских методов труда, не распространяют технические знания среди трудящихся, крайне редко проводятся лекции и беседы о советском патриотизме, о дружбе народов Советского Союза, о борьбе Советского государства за мир и демократию против сил реакции.

Совет Профсоюзов и республиканские комитеты неудовлетворительно проводят работу по подбору, расстановке и воспитанию профсоюзных кадров. Отдельные руководящие профсоюзные работники не занимаются изучением основ марксизма-ленинизма и слабо разбираются в вопросах политики партии и Советского государства.

Профсоюзные организации республики слабо участвуют в работе по коллективизации сельского хозяйства, неудовлетворительно организуют шефскую работу в деревне, особенно по организационно-хозяйственному укреплению колхозов и вовлечению бедняков и середняков в колхозы.

Съезд отмечает, что Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты профсоюзов и Центральный Совет ДСО «Калев» неудовлетворительно руководят развитием физической культуры и спорта. Руководители многих профсоюзных организаций забывают о важной роли физической культуры и спорта в коммунистическом воспитании трудящихся, в укреплении их здоровья и подготовке к социалистическому труду и защите Родины.

IX съезд профсоюзов Эстонской ССР постановляет:

1. Считать главной задачей Совета Профсоюзов и всех профсоюзных организаций республики работу по коммунистическому воспитанию широких масс трудящихся. Вести для этого самую решительную борьбу с пережитками капитализма в сознании людей, разоблачать случаи низкопоклонства и раболепия перед иностранщиной, проявления космополитизма и буржуазного национализма, показывать преимущество советского строя, науки

и культуры, упадок и загнивание буржуазного строя, науки и культуры. Воспитывать рабочих и интеллигенцию в духе советского патриотизма и дружбы народов СССР, преданности Советскому государству, большевистской партии и товарищу Сталину.

Профсоюзные организации республики во всей своей работе должны повседневно руководствоваться решениями V съезда КП(б)Э, неуклонно поднимать производственную и политическую активность широких масс трудящихся и мобилизовать рабочих и служащих на выполнение послевоенной пятилетки в четыре года.

2. В соответствии с решением ВЦСПС съезд определяет в качестве основной задачи Совета Профсоюзов координацию совместных действий профорганизаций республики, направленных на развертывание социалистического соревнования за выполнение и перевыполнение всеми предприятиями государственных планов, на обобщение и распространение опыта профсоюзной работы, улучшение материально-бытового положения и культурного обслуживания рабочих и служащих, улучшение работы культурных, социально-бытовых и физкультурных учреждений.

Совет Профсоюзов должен всю свою работу организовать так, чтобы, не подменяя республиканские комитеты, способствовать развитию инициативы и самостоятельности профсоюзных организаций, повышению их роли в выполнении государственных планов и улучшении материально-бытового обслуживания рабочих и служащих.

3. Съезд обязывает Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты всемерно развивать социалистическое соревнование среди рабочих, инженерно-технических работников и служащих. Обеспечить массовость, гласность и действенность в соревновании, направлять инициативу рабочих, инженерно-технических работников и служащих на досрочное выполнение производственных планов, на подтягивание отстающих участков. Добиться, чтобы повседневно росли ряды стахановцев и ударников, чтобы опыт работы передовых стахановцев, бригад и предприятий быстрее становился достоянием всех рабочих.

Съезд предлагает Совету Профсоюзов систематически проводить республиканские и городские совещания передовиков производства, совещания руководителей профсоюзных организаций и собрания профактива для обмена опытом работы предприятий, цехов, бригад и отдельных рабочих — новаторов производства. Оказывать конкретную помощь профорганизациям в

развертывании социалистического соревнования по профессиям, за звание бригад отличного качества и массового рабочего изобретательства и рационализации. Направлять творческую энергию масс на решительное повышение производительности труда, снижение себестоимости, борьбу за экономию, за отличное качество продукции, за сверхплановые накопления и за ускорение оборачиваемости оборотных средств, за выполнение пятилетки в четыре года.

Съезд требует от хозяйственных и профсоюзных организаций создания нормальных жилищно-бытовых и производственных условий для молодых специалистов и молодых рабочих, окончивших ремесленные училища и школы ФЗО.

Съезд обязывает Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты профсоюзов добиваться от руководителей предприятий и учреждений создания женщинам-работницам нормальных условий работы, организации коммун гигиены.

Совету Профсоюзов, Министерству здравоохранения, Министерству просвещения и Республиканскому комитету профсоюза медицинских работников обратить особое внимание на дальнейшее расширение сети лечебных учреждений, детских садов и детских яслей. Принять решительные меры для улучшения работы в этих учреждениях.

Съезд обязывает Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты профсоюзов, оказывать рабочим всемерную помощь в подъеме их культурно-технического уровня до уровня работников инженерно-технического труда. Оказывать всяческую помощь повышающим свой общеобразовательный и технический уровень без отрыва от производства. Требовать от руководителей предприятий и учреждений безусловного соблюдения законов о льготах для учащихся в школах рабочей молодежи, техникумах и институтах без отрыва от производства. Организовать для этого шефство инженерно-технических работников над рабочими, вовлекать рабочих в научно-технические и политические школы и кружки, больше организовывать на предприятиях и в учреждениях, в МТС и совхозах лекции, доклады и беседы на политические, научно-технические и производственные темы, привлекая высококвалифицированных лекторов.

4. Съезд обязывает Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты установить повседневный контроль за выполнением обязательств по коллективным договорам и соглашениям по технике безопасности и охране труда,

привлекая к этой работе постоянно действующие комиссии фабрично-заводских и местных комитетов и широкий профактив, передовых рабочих, инженерно-технических работников и служащих, памятуя, что борьба за неуклонное выполнение коллективных договоров должна занимать центральное место в работе профсоюзных организаций.

5. Съезд требует от Совета Профсоюзов, республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов организации широкого массового общественного контроля над жилищным, культурным и социально-бытовым строительством, над работой детских садов и яслей, бань, прачечных, столовых и буфетов, магазинов и ларьков. Профсоюзные организации должны максимально заботиться об улучшении бытового обслуживания рабочих, вести непримиримую борьбу с не порядками в магазинах и столовых и добиваться высокой культуры обслуживания потребителей. Для этого необходимо на собраниях рабочих и служащих систематически заслушивать отчеты руководителей столовых, заведующих магазинами и председателей фабрично-заводских и местных комитетов о принятых ими мерах по улучшению обслуживания трудящихся.

Съезд рекомендует профсоюзным организациям продолжать развитие индивидуального и коллективного огородничества и животноводства среди рабочих и служащих и добиваться повышения урожайности. Всемерно поддерживать инициативу рабочих и служащих по выращиванию ягодных культур и посадке плодовых деревьев.

6. В соответствии с постановлениями правительства и ВЦСПС съезд обязывает республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты профсоюзов усилить руководство советами соцстраха и поднять их роль в борьбе за снижение заболеваемости и травматизма. Усилить контроль над выполнением бюджета социального страхования, навести строжайшую государственную дисциплину в расходовании средств и привлекать к строгой ответственности виновных в нарушении финансовой дисциплины.

Обязать Совет Профсоюзов и Эстонское республиканское управление санаториев и домов отдыха ВЦСПС создать культуру и уют в профсоюзных здравницах, улучшить обслуживание и лечение больных и отдыхающих. Съезд обращает особое внимание республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов профсоюзов на необходимость первоочередного направления в санатории и дома отдыха передовиков производства.

7. Съезд ставит перед Советом Профсоюзов, республикан-

скими, фабрично-заводскими и местными комитетами профсоюзов одной из первостепенных задач всемерное улучшение организационно-массовой работы и поднятие роли профсоюзных организаций в политической и организационной работе в массах.

Регулярно проводить на высоком идейном и политическом уровне общие собрания и производственные совещания рабочих и служащих и собрания профсоюзного актива. На собраниях заслушивать доклады хозяйственных и профсоюзных руководителей по вопросам производства, профсоюзной, культурно-просветительной, физкультурной и шефской работы и материально-бытового обслуживания рабочих и служащих.

Совету Профсоюзов необходимо регулярно обобщать и распространять опыт работы республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов и профгруппоргов. На примерах правильной постановки массовой работы добиться улучшения всей профсоюзной работы, улучшить организационно-массовую работу среди рабочих и служащих, особенно среди вновь прибывших на предприятия и в учреждения, и обеспечить вовлечение всех работающих в члены профсоюза.

8. Съезд напоминает, что большевистское воспитание профсоюзных кадров является первостепенным условием для дальнейшего улучшения всей работы профсоюзов, и обязывает Совет Профсоюзов и республиканские комитеты профсоюзов решительно улучшить работу с профсоюзными кадрами, изучать кадры руководящих профсоюзных работников, их политические и деловые качества. Для повышения политического уровня и практики профсоюзной работы профкадров следует организовать их систематическое обучение на курсах, семинарах и в кружках, воспитывать профсоюзные кадры в духе большевистской принципиальности и непримиримости к недостаткам, бороться против самоуспокоенности и зазнайства.

9. Съезд требует от Совета Профсоюзов, республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов профсоюзов коренного улучшения политико-массовой и культурно-воспитательной работы среди членов профсоюзов. Необходимо организовать изучение членами профсоюза, широкими массами рабочих и служащих истории и теории большевистской партии, биографий В. И. Ленина и И. В. Сталина. Шире развернуть лекционную пропаганду. Необходимо навести большевистский порядок в домах культуры, клубах, библиотеках и красных уголках и организовать в них воспитательную работу так, чтобы она была тесно связана с производственными задачами и способствовала

развертыванию социалистического соревнования, развитию стахановского движения, укреплению трудовой дисциплины и повышению творческой инициативы рабочих и служащих.

Организовать обучение эстонцев русскому языку и русских эстонскому языку.

10. Учитывая особо важные задачи, постановленные V съездом КП(б)Э перед всеми организациями республики в деле социалистического переустройства сельского хозяйства, съезд требует от Совета Профсоюзов, республиканских, фабрично-заводских и местных комитетов профсоюзов решительно улучшить работу профорганизаций по шефству коллективов предприятий и учреждений над деревней в политической, культурно-просветительной работе среди сельского населения и по оказанию помощи колхозам в их политическом и организационно-хозяйственном укреплении.

Съезд требует от Совета Профсоюзов оказывать систематическую помощь Республиканскому комитету профсоюза рабочих и служащих МТС и земорганов и принять меры к коренному улучшению работы профорганизаций на селе.

11. В соответствии с постановлением ЦК ВКП(б), ЦК КП(б) Эстонии и ВЦСПС съезд обязывает Совет Профсоюзов, республиканские, фабрично-заводские и местные комитеты профсоюзов и Центральный Совет ДСО «Калев» обратить самое серьезное внимание на массовое развитие физической культуры и спорта как важное средство коммунистического воспитания трудящихся.

Хозяйственники, профорганизации и ДСО «Калев» обязаны принять решительные меры к улучшению состояния и использования имеющихся спортивных сооружений профсоюзов и устройству новых простейших площадок на предприятиях, при рабочих общежитиях, в садах, парках, широко используя для этого имеющиеся местные возможности, инициативу и самостоятельность физкультурников.

12. Съезд обязывает все профорганизации республики снизу доверху широко развернуть критику и самокритику, как основную движущую силу социалистического общества. За малейшую попытку зажима критики привлекать к строгой ответственности вплоть до снятия с постов.

IX съезд профессиональных союзов Эстонской ССР выражает твердую уверенность в том, что профсоюзные организации республики со всей большевистской настойчивостью возьмутся за ликвидацию недостатков в работе, вскрытых съездом, и еще теснее сплотятся вокруг Всесоюзной Коммунистической партии (большевиков), вокруг великого вождя и учителя трудящихся товарища Сталина.

Содержание

I. Профсоюзы Эстонской ССР в борьбе за досрочное выполнение сталинской пятилетки	61
II. О работе и задачах профсоюзов по социалистическому переустройству сельского хозяйства	78
III. О работе профсоюзов по улучшению бытового положения и здоровья трудящихся	82
IV. О коммунистическом воспитании трудящихся	88
V. Об организационной работе профсоюзов	93
VI. Заключительные замечания	99
Постановление IX съезда профессиональных союзов Эстонской ССР по отчету Эстонского Республиканского Совета Профсоюзов	107

Toimetaja H. Martinson

Tehniline toimetaja E. Plaks

IX съезд профсоюзов Эстонской ССР
На эстонском языке

Ladumisele antud 26. V 1949. Trükkimisele antud 14. VI 1949. Paber 61×86 cm ¹/₁₆.
Trükiarv 1500. Trükitähti trükipoognas 44 032. Trükipoognaid 7,25. Arvutus-
poognaid 7,08. MB-04192. Tellimise nr. 1266. Trükikoda „Ühiselu“, Tallinn,
Pikk 40/42.

Trükivigade õiendus.

Lk.	Rida	On trükitud	Peab olema	Kelle viga
42 48	ülalt 7. rida ülalt 13. rida	ei ole ma parandamise ja laialdase ametiühingu-organisat- sioonide töösse.	ei ole me parandamise ja laialdase ametiühingu-aktiivi kaa- satõmbamise vajadusele ametiühingu-organisat- sioonide töösse.	Toimetaja ”
77 94	ülalt 8. rida alt 20. rida	чем на два раза и земельных органов допу-	чем в два раза и земельных органов и пищевой промыш- ленности допу-	” ”
115	ülalt 6. rida	задачи, постановлен- ные	задачи, поставлен- ные	”

Rbl. 2.30

A-17944

TÜ RAAMATUKOGU

1 0300 00495314 9

49 651